॥ ನಮೋ ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ॥

ಅಙ್ಗುತ್ತರನಿಕಾಯೋ

ದುಕನಿಪಾತಪಾಳಿ

೧. ಪಠಮಪಣ್ಣಾಸಕಂ

೧. ಕಮ್ಮಕರಣವಗ್ಗೋ

೧. ವಜ್ಜಸುತ್ತಂ

೧. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ। ತತ್ರ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – "ಭಿಕ್ಖವೋ"ತಿ। "ಭದನ್ತೇ"ತಿ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ –

"ದ್ವೇಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಜ್ಜಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ದ್ವೇ? ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕಞ್ಚ ವಜ್ಜಂ ಸಮ್ಪರಾಯಿಕಞ್ಚ ವಜ್ಜಂ । ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕಂ ವಜ್ಜಂ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪಸ್ಸತಿ ಚೋರಂ ಆಗುಚಾರಿಂ ರಾಜಾನೋ ಗಹೇತ್ವಾ ವಿವಿಧಾ ಕಮ್ಮಕಾರಣಾ [ವಿವಿಧಾನಿ ಕಮ್ಮಕರಣಾನಿ (ಕ॰)] ಕಾರೇನ್ತೇ; ಕಸಾಹಿಪಿ ತಾಳೇನ್ತೇ, ವೇತ್ತೇಹಿಪಿ ತಾಳೇನ್ತೇ, ಅದ್ಧದಣ್ಡಕೇಹಿಪಿ ತಾಳೇನ್ತೇ, ಹತ್ಥಮ್ಪಿ ಛಿನ್ದನ್ತೇ, ಪಾದಮ್ಪಿ ಛಿನ್ದನ್ತೇ, ಹತ್ಥಪಾದಮ್ಪಿ ಛಿನ್ದನ್ತೇ, ಕಣ್ಣಮ್ಪಿ ಛಿನ್ದನ್ತೇ, ನಾಸಮ್ಪಿ ಛಿನ್ದನ್ತೇ, ಕಣ್ಣನಾಸಮ್ಪಿ ಛಿನ್ದನ್ತೇ, ಬಿಲಙ್ಗಥಾಲಿಕಮ್ಪಿ ಕರೋನ್ತೇ, ಸಙ್ಖಮುಣ್ಡಿಕಮ್ಪಿ ಕರೋನ್ತೇ, ರಾಹುಮುಖಮ್ಪಿ ಕರೋನ್ತೇ, ಜೋತಿಮಾಲಿಕಮ್ಪಿ ಕರೋನ್ತೇ, ಹತ್ಥಪಜ್ಜೋತಿಕಮ್ಪಿ ಕರೋನ್ತೇ, ಏರಕವತ್ತಿಕಮ್ಪಿ ಕರೋನ್ತೇ, ಚೀರಕವಾಸಿಕಮ್ಪಿ ಕರೋನ್ತೇ, ಏಣೇಯ್ಯಕಮ್ಪಿ ಕರೋನ್ತೇ, ಬಳಿಸಮಂಸಿಕಮ್ಪಿ ಕರೋನ್ತೇ, ಕಹಾಪಣಿಕಮ್ಪಿ ಕರೋನ್ತೇ, ಖಾರಾಪತಚ್ಛಿಕಮ್ಪಿ [ಖಾರಾಪಟಿಚ್ಛಕಮ್ಪಿ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰)] ಕರೋನ್ತೇ, ಪಲಿಘಪರಿವತ್ತಿಕಮ್ಪಿ ಕರೋನ್ತೇ, ಪಲಾಲಪೀಠಕಮ್ಪಿ [ಪಲಾಲಪಿಟ್ಠಿಕಮ್ಪಿ (ಸೀ॰)] ಕರೋನ್ತೇ, ತತ್ತೇನಪಿ ತೇಲೇನ ಓಸಿಞ್ಚನ್ತೇ, ಸುನಖೇಹಿಪಿ ಖಾದಾಪೇನ್ತೇ, ಜೀವನ್ತಮ್ಪಿ ಸೂಲೇ ಉತ್ತಾಸೇನ್ತೇ, ಅಸಿನಾಪಿ ಸೀಸಂ ಛಿನ್ದನ್ತೇ।

"ತಸ್ಸ ಏವಂ ಹೋತಿ – 'ಯಥಾರೂಪಾನಂ ಖೋ ಪಾಪಕಾನಂ ಕಮ್ಮಾನಂ ಹೇತು ಚೋರಂ ಆಗುಚಾರಿಂ ರಾಜಾನೋ ಗಹೇತ್ವಾ ವಿವಿಧಾ ಕಮ್ಮಕಾರಣಾ ಕಾರೇನ್ತಿ; ಕಸಾಹಿಪಿ ತಾಳೇನ್ತಿ, ವೇತ್ತೇಹಿಪಿ ತಾಳೇನ್ತಿ, ಅದ್ಧದಣ್ಡಕೇಹಿಪಿ ತಾಳೇನ್ತಿ, ಹತ್ಥಮ್ಪಿ ಛಿನ್ದನ್ತಿ, ಪಾದಮ್ಪಿ ಛಿನ್ದನ್ತಿ, ಹತ್ಥಪಾದಮ್ಪಿ ಛಿನ್ದನ್ತಿ, ಕಣ್ಣಮ್ಪಿ ಛಿನ್ದನ್ತಿ, ನಾಸಮ್ಪಿ ಛಿನ್ದನ್ತಿ, ಕಣ್ಣನಾಸಮ್ಪಿ ಛಿನ್ದನ್ತಿ, ಬಿಲಙ್ಗಥಾಲಿಕಮ್ಪಿ ಕರೋನ್ತಿ, ಸಙ್ಖಮುಣ್ಡಿಕಮ್ಪಿ ಕರೋನ್ತಿ, ರಾಹುಮುಖಮ್ಪಿ ಕರೋನ್ತಿ, ಜೋತಿಮಾಲಿಕಮ್ಪಿ ಕರೋನ್ತಿ, ಹತ್ಥಪಜ್ಜೋತಿಕಮ್ಪಿ ಕರೋನ್ತಿ, ಏರಕವತ್ತಿಕಮ್ಪಿ ಕರೋನ್ತಿ, ಚೀರಕವಾಸಿಕಮ್ಪಿ ಕರೋನ್ತಿ, ಏಣೇಯ್ಯಕಮ್ಪಿ ಕರೋನ್ತಿ, ಬಳಿಸಮಂಸಿಕಮ್ಪಿ ಕರೋನ್ತಿ, ಕಹಾಪಣಿಕಮ್ಪಿ ಕರೋನ್ತಿ, ಖಾರಾಪತಚ್ಛಿಕಮ್ಪಿ ಕರೋನ್ತಿ, ಪಲಿಘಪರಿವತ್ತಿಕಮ್ಪಿ ಕರೋನ್ತಿ, ಪಲಾಲಪೀಠಕಮ್ಪಿ ಕರೋನ್ತಿ, ತತ್ತೇನಪಿ ತೇಲೇನ ಓಸಿಞ್ಚನ್ತಿ, ಸುನಖೇಹಿಪಿ ಖಾದಾಪೇನ್ತಿ, ಜೀವನ್ತಮ್ಪಿ ಸೂಲೇ ಉತ್ತಾಸೇನ್ತಿ, ಅಸಿನಾಪಿ ಸೀಸಂ ಛಿನ್ದನ್ತಿ। ಅಹಞ್ಚೇವ [ಅಹಞ್ಚೇ (?)] ಖೋ ಪನ ಏವರೂಪಂ ಪಾಪಕಮ್ಮಂ ಕರೇಯ್ಯಂ, ಮಮ್ಪಿ ರಾಜಾನೋ ಗಹೇತ್ವಾ ಏವರೂಪಾ ವಿವಿಧಾ ಕಮ್ಮಕಾರಣಾ ಕಾರೇಯ್ಯುಂ; ಕಸಾಹಿಪಿ ತಾಳೇಯ್ಯುಂ…ಪೇ॰… ಅಸಿನಾಪಿ ಸೀಸಂ ಛಿನ್ದೇಯ್ಯು'ನ್ತಿ। ಸೋ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕಸ್ಸ ವಜ್ಜಸ್ಸ ಭೀತೋ ನ ಪರೇಸಂ ಪಾಭತಂ ವಿಲುಮ್ಪನ್ತೋ ಚರತಿ। ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕಂ ವಜ್ಜಂ।

“ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಪರಾಯಿಕಂ ವಜ್ಜಂ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ - ‘ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತಸ್ಸ ಖೋ ಪನ ಪಾಪಕೋ ದುಕ್ಖೋ ವಿಪಾಕೋ ಅಭಿಸಮ್ಪರಾಯಂ, ವಚೀದುಚ್ಚರಿತಸ್ಸ ಪಾಪಕೋ ದುಕ್ಖೋ ವಿಪಾಕೋ ಅಭಿಸಮ್ಪರಾಯಂ, ಮನೋದುಚ್ಚರಿತಸ್ಸ ಪಾಪಕೋ ದುಕ್ಖೋ ವಿಪಾಕೋ ಅಭಿಸಮ್ಪರಾಯಂ। ಅಹಞ್ಚೇವ ಖೋ ಪನ ಕಾಯೇನ ದುಚ್ಚರಿತಂ ಚರೇಯ್ಯಂ, ವಾಚಾಯ ದುಚ್ಚರಿತಂ ಚರೇಯ್ಯಂ , ಮನಸಾ ದುಚ್ಚರಿತಂ ಚರೇಯ್ಯಂ। ಕಿಞ್ಚ ತಂ ಯಾಹಂ ನ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜೇಯ್ಯ’ನ್ತಿ। ಸೋ ಸಮ್ಪರಾಯಿಕಸ್ಸ ವಜ್ಜಸ್ಸ ಭೀತೋ ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತಂ ಪಹಾಯ ಕಾಯಸುಚರಿತಂ ಭಾವೇತಿ, ವಚೀದುಚ್ಚರಿತಂ ಪಹಾಯ ವಚೀಸುಚರಿತಂ ಭಾವೇತಿ, ಮನೋದುಚ್ಚರಿತಂ ಪಹಾಯ ಮನೋಸುಚರಿತಂ ಭಾವೇತಿ, ಸುದ್ಧಂ ಅತ್ತಾನಂ ಪರಿಹರತಿ। ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಪರಾಯಿಕಂ ವಜ್ಜಂ। “ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ವಜ್ಜಾನಿ। ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏವಂ ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ - ‘ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕಸ್ಸ ವಜ್ಜಸ್ಸ ಭಾಯಿಸ್ಸಾಮ, ಸಮ್ಪರಾಯಿಕಸ್ಸ ವಜ್ಜಸ್ಸ ಭಾಯಿಸ್ಸಾಮ, ವಜ್ಜಭೀರುನೋ ಭವಿಸ್ಸಾಮ ವಜ್ಜಭಯದಸ್ಸಾವಿನೋ’ತಿ। ಏವಞ್ಹಿ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ। ವಜ್ಜಭೀರುನೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಜ್ಜಭಯದಸ್ಸಾವಿನೋ ಏತಂ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಂ ಯಂ ಪರಿಮುಚ್ಚಿಸ್ಸತಿ ಸಬ್ಬವಜ್ಜೇಹೀ”ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ಪಧಾನಸುತ್ತಂ

೨. “ದ್ವೇಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಧಾನಾನಿ ದುರಭಿಸಮ್ಭವಾನಿ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ। ಕತಮಾನಿ ದ್ವೇ? ಯಞ್ಚ ಗಿಹೀನಂ ಅಗಾರಂ ಅಜ್ಝಾವಸತಂ ಚೀವರಪಿಣ್ಡಪಾತಸೇನಾಸನಗಿಲಾನಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಾನುಪ್ಪದಾನತ್ಥಂ ಪಧಾನಂ, ಯಞ್ಚ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತಾನಂ ಸಬ್ಬೂಪಧಿಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗತ್ಥಂ ಪಧಾನಂ। ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ಪಧಾನಾನಿ ದುರಭಿಸಮ್ಭವಾನಿ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ।

“ಏತದಗ್ಗಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮೇಸಂ ದ್ವಿನ್ನಂ ಪಧಾನಾನಂ ಯದಿದಂ ಸಬ್ಬೂಪಧಿಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗತ್ಥಂ ಪಧಾನಂ। ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏವಂ ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ - ‘ಸಬ್ಬೂಪಧಿಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗತ್ಥಂ ಪಧಾನಂ ಪದಹಿಸ್ಸಾಮಾ’ತಿ। ಏವಞ್ಹಿ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬ”ನ್ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ತಪನೀಯಸುತ್ತಂ

೩. “ದ್ವೇಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ ತಪನೀಯಾ। ಕತಮೇ ದ್ವೇ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚಸ್ಸ ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತಂ ಕತಂ ಹೋತಿ, ಅಕತಂ ಹೋತಿ ಕಾಯಸುಚರಿತಂ; ವಚೀದುಚ್ಚರಿತಂ ಕತಂ ಹೋತಿ; ಅಕತಂ ಹೋತಿ ವಚೀಸುಚರಿತಂ; ಮನೋದುಚ್ಚರಿತಂ ಕತಂ ಹೋತಿ, ಅಕತಂ ಹೋತಿ ಮನೋಸುಚರಿತಂ। ಸೋ ‘ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತಂ ಮೇ ಕತ’ನ್ತಿ ತಪ್ಪತಿ, ‘ಅಕತಂ ಮೇ ಕಾಯಸುಚರಿತ’ನ್ತಿ ತಪ್ಪತಿ; ‘ವಚೀದುಚ್ಚರಿತಂ ಮೇ ಕತ’ನ್ತಿ ತಪ್ಪತಿ, ‘ಅಕತಂ ಮೇ ವಚೀಸುಚರಿತ’ನ್ತಿ ತಪ್ಪತಿ; ‘ಮನೋದುಚ್ಚರಿತಂ ಮೇ ಕತ’ನ್ತಿ ತಪ್ಪತಿ , ‘ಅಕತಂ ಮೇ ಮನೋಸುಚರಿತ’ನ್ತಿ ತಪ್ಪತಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ಧಮ್ಮಾ ತಪನೀಯಾ”ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ಅತಪನೀಯಸುತ್ತಂ

೪. “ದ್ವೇಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ ಅತಪನೀಯಾ। ಕತಮೇ ದ್ವೇ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚಸ್ಸ ಕಾಯಸುಚರಿತಂ ಕತಂ ಹೋತಿ, ಅಕತಂ ಹೋತಿ ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತಂ; ವಚೀಸುಚರಿತಂ ಕತಂ ಹೋತಿ, ಅಕತಂ ಹೋತಿ ವಚೀದುಚ್ಚರಿತಂ; ಮನೋಸುಚರಿತಂ ಕತಂ ಹೋತಿ, ಅಕತಂ ಹೋತಿ ಮನೋದುಚ್ಚರಿತಂ। ಸೋ ‘ಕಾಯಸುಚರಿತಂ ಮೇ ಕತ’ನ್ತಿ ನ ತಪ್ಪತಿ, ‘ಅಕತಂ ಮೇ ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತ’ನ್ತಿ ನ ತಪ್ಪತಿ; ‘ವಚೀಸುಚರಿತಂ ಮೇ ಕತ’ನ್ತಿ ನ ತಪ್ಪತಿ, ‘ಅಕತಂ ಮೇ ವಚೀದುಚ್ಚರಿತ’ನ್ತಿ ನ ತಪ್ಪತಿ; ‘ಮನೋಸುಚರಿತಂ ಮೇ ಕತ’ನ್ತಿ ನ ತಪ್ಪತಿ, ‘ಅಕತಂ ಮೇ ಮನೋದುಚ್ಚರಿತ’ನ್ತಿ ನ ತಪ್ಪತಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ಧಮ್ಮಾ ಅತಪನೀಯಾ”ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಉಪಞ್ಞಾತಸುತ್ತಂ

೫. “ದ್ವಿನ್ನಾಹಂ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾನಂ ಉಪಞ್ಞಾಸಿಂ - ಯಾ ಚ ಅಸನ್ತುಟ್ಠಿತಾ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು, ಯಾ ಚ ಅಪ್ಪಟಿವಾನಿತಾ ಪಧಾನಸ್ಮಿಂ। ಅಪ್ಪಟಿವಾನೀ ಸುದಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪದಹಾಮಿ - ‘ಕಾಮಂ ತಚೋ ಚ ನ್ಹಾರು [ನಹಾರು (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಚ ಅಟ್ಠಿ ಚ ಅವಸಿಸ್ಸತು, ಸರೀರೇ ಉಪಸುಸ್ಸತು ಮಂಸಲೋಹಿತಂ, ಯಂ ತಂ ಪುರಿಸಥಾಮೇನ ಪುರಿಸವೀರಿಯೇನ ಪುರಿಸಪರಕ್ಕಮೇನ ಪತ್ತಬ್ಬಂ ನ ತಂ ಅಪಾಪುಣಿತ್ವಾ ವೀರಿಯಸ್ಸ ಸಣ್ಠಾನಂ ಭವಿಸ್ಸತೀ’ತಿ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಪ್ಪಮಾದಾಧಿಗತಾ ಸಮ್ಬೋಧಿ, ಅಪ್ಪಮಾದಾಧಿಗತೋ ಅನುತ್ತರೋ ಯೋಗಕ್ಖೇಮೋ। ತುಮ್ಹೇ ಚೇಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಪ್ಪಟಿವಾನಂ ಪದಹೇಯ್ಯಾಥ - ‘ಕಾಮಂ ತಚೋ ಚ ನ್ಹಾರು ಚ ಅಟ್ಠಿ ಚ ಅವಸಿಸ್ಸತು, ಸರೀರೇ ಉಪಸುಸ್ಸತು ಮಂಸಲೋಹಿತಂ, ಯಂ ತಂ ಪುರಿಸಥಾಮೇನ ಪುರಿಸವೀರಿಯೇನ ಪುರಿಸಪರಕ್ಕಮೇನ ಪತ್ತಬ್ಬಂ ನ ತಂ ಅಪಾಪುಣಿತ್ವಾ ವೀರಿಯಸ್ಸ ಸಣ್ಠಾನಂ ಭವಿಸ್ಸತೀ’ತಿ, ತುಮ್ಹೇಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನಚಿರಸ್ಸೇವ - ಯಸ್ಸತ್ಥಾಯ ಕುಲಪುತ್ತಾ ಸಮ್ಮದೇವ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜನ್ತಿ ತದನುತ್ತರಂ - ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಪರಿಯೋಸಾನಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಿಸ್ಸಥ। ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏವಂ ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ - ‘ಅಪ್ಪಟಿವಾನಂ ಪದಹಿಸ್ಸಾಮ। ಕಾಮಂ ತಚೋ ಚ ನ್ಹಾರು ಚ ಅಟ್ಠಿ ಚ ಅವಸಿಸ್ಸತು, ಸರೀರೇ ಉಪಸುಸ್ಸತು ಮಂಸಲೋಹಿತಂ, ಯಂ ತಂ ಪುರಿಸಥಾಮೇನ ಪುರಿಸವೀರಿಯೇನ ಪುರಿಸಪರಕ್ಕಮೇನ ಪತ್ತಬ್ಬಂ ನ ತಂ ಅಪಾಪುಣಿತ್ವಾ ವೀರಿಯಸ್ಸ ಸಣ್ಠಾನಂ ಭವಿಸ್ಸತೀ’ತಿ। ಏವಞ್ಹಿ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬ”ನ್ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಸಂಯೋಜನಸುತ್ತಂ

೬. “ದ್ವೇಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ। ಕತಮೇ ದ್ವೇ? ಯಾ ಚ ಸಂಯೋಜನಿಯೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಅಸ್ಸಾದಾನುಪಸ್ಸಿತಾ, ಯಾ ಚ ಸಂಯೋಜನಿಯೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ನಿಬ್ಬಿದಾನುಪಸ್ಸಿತಾ। ಸಂಯೋಜನಿಯೇಸು, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಸು ಅಸ್ಸಾದಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರನ್ತೋ ರಾಗಂ ನ ಪಜಹತಿ, ದೋಸಂ ನ ಪಜಹತಿ, ಮೋಹಂ ನ ಪಜಹತಿ। ರಾಗಂ ಅಪ್ಪಹಾಯ, ದೋಸಂ ಅಪ್ಪಹಾಯ, ಮೋಹಂ ಅಪ್ಪಹಾಯ ನ ಪರಿಮುಚ್ಚತಿ ಜಾತಿಯಾ ಜರಾಯ ಮರಣೇನ ಸೋಕೇಹಿ ಪರಿದೇವೇಹಿ ದುಕ್ಖೇಹಿ ದೋಮನಸ್ಸೇಹಿ ಉಪಾಯಾಸೇಹಿ। ನ ಪರಿಮುಚ್ಚತಿ ದುಕ್ಖಸ್ಮಾತಿ ವದಾಮಿ।

“ಸಂಯೋಜನಿಯೇಸು, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಸು ನಿಬ್ಬಿದಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರನ್ತೋ ರಾಗಂ ಪಜಹತಿ, ದೋಸಂ ಪಜಹತಿ, ಮೋಹಂ ಪಜಹತಿ। ರಾಗಂ ಪಹಾಯ, ದೋಸಂ ಪಹಾಯ, ಮೋಹಂ ಪಹಾಯ, ಪರಿಮುಚ್ಚತಿ ಜಾತಿಯಾ ಜರಾಯ ಮರಣೇನ ಸೋಕೇಹಿ ಪರಿದೇವೇಹಿ ದುಕ್ಖೇಹಿ ದೋಮನಸ್ಸೇಹಿ ಉಪಾಯಾಸೇಹಿ। ಪರಿಮುಚ್ಚತಿ ದುಕ್ಖಸ್ಮಾತಿ ವದಾಮಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ಧಮ್ಮಾ”ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಕಣ್ಹಸುತ್ತಂ

೭. “ದ್ವೇಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ ಕಣ್ಹಾ। ಕತಮೇ ದ್ವೇ? ಅಹಿರಿಕಞ್ಚ ಅನೋತ್ತಪ್ಪಞ್ಚ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ಧಮ್ಮಾ ಕಣ್ಹಾ”ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಸುಕ್ಕಸುತ್ತಂ

೮. “ದ್ವೇಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ ಸುಕ್ಕಾ। ಕತಮೇ ದ್ವೇ? ಹಿರೀ [ಹಿರಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಚ ಓತ್ತಪ್ಪಞ್ಚ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ಧಮ್ಮಾ ಸುಕ್ಕಾ”ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಚರಿಯಸುತ್ತಂ

೯. “ದ್ವೇಮೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ ಸುಕ್ಕಾ ಲೋಕಂ ಪಾಲೇನ್ತಿ। ಕತಮೇ ದ್ವೇ? ಹಿರೀ ಚ ಓತ್ತಪ್ಪಞ್ಚ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ಸುಕ್ಕಾ ಧಮ್ಮಾ ಲೋಕಂ ನ ಪಾಲೇಯ್ಯುಂ, ನಯಿಧ ಪಞ್ಞಾಯೇಥ ಮಾತಾತಿ ವಾ ಮಾತುಚ್ಛಾತಿ ವಾ ಮಾತುಲಾನೀತಿ ವಾ ಆಚರಿಯಭರಿಯಾತಿ ವಾ ಗರೂನಂ ದಾರಾತಿ ವಾ। ಸಮ್ಭೇದಂ ಲೋಕೋ ಅಗಮಿಸ್ಸ, ಯಥಾ ಅಜೇಳಕಾ ಕುಕ್ಕುಟಸೂಕರಾ ಸೋಣಸಿಙ್ಗಾಲಾ [ಸೋಣಸಿಗಾಲಾ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)]। ಯಸ್ಮಾ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮೇ ದ್ವೇ ಸುಕ್ಕಾ ಧಮ್ಮಾ ಲೋಕಂ ಪಾಲೇನ್ತಿ ತಸ್ಮಾ ಪಞ್ಞಾಯತಿ [ಪಞ್ಞಾಯನ್ತಿ (ಸೀ॰)] ಮಾತಾತಿ ವಾ ಮಾತುಚ್ಛಾತಿ ವಾ ಮಾತುಲಾನೀತಿ ವಾ ಆಚರಿಯಭರಿಯಾತಿ ವಾ ಗರೂನಂ ದಾರಾತಿ ವಾ”ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ವಸ್ಸೂಪನಾಯಿಕಸುತ್ತಂ

೧೦. “ದ್ವೇಮಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಸ್ಸೂಪನಾಯಿಕಾ। ಕತಮಾ ದ್ವೇ? ಪುರಿಮಿಕಾ ಚ ಪಚ್ಛಿಮಿಕಾ ಚ। ಇಮಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ವಸ್ಸೂಪನಾಯಿಕಾ”ತಿ। ದಸಮಂ।

ಕಮ್ಮಕರಣವಗ್ಗೋ ಪಠಮೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ವಜ್ಜಾ ಪಧಾನಾ ದ್ವೇ ತಪನೀಯಾ, ಉಪಞ್ಞಾತೇನ ಪಞ್ಚಮಂ।
ಸಂಯೋಜನಞ್ಚ ಕಣ್ಹಞ್ಚ, ಸುಕ್ಕಂ ಚರಿಯಾ ವಸ್ಸೂಪನಾಯಿಕೇನ ವಗ್ಗೋ॥

೨. ಅಧಿಕರಣವಗ್ಗೋ

೧೧. "ದ್ವೇಮಾನಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬಲಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ದ್ವೇ? ಪಟಿಸಙ್ಖಾನಬಲಞ್ಚ ಭಾವನಾಬಲಞ್ಚ। ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಟಿಸಙ್ಖಾನಬಲಂ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ – 'ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತಸ್ಸ ಖೋ ಪಾಪಕೋ ವಿಪಾಕೋ ದಿಟ್ಠೇ ಚೇವ ಧಮ್ಮೇ ಅಭಿಸಮ್ಪರಾಯಞ್ಚ, ವಚೀದುಚ್ಚರಿತಸ್ಸ ಪಾಪಕೋ ವಿಪಾಕೋ ದಿಟ್ಠೇ ಚೇವ ಧಮ್ಮೇ ಅಭಿಸಮ್ಪರಾಯಞ್ಚ, ಮನೋದುಚ್ಚರಿತಸ್ಸ ಪಾಪಕೋ ವಿಪಾಕೋ ದಿಟ್ಠೇ ಚೇವ ಧಮ್ಮೇ ಅಭಿಸಮ್ಪರಾಯಞ್ಚಾ'ತಿ। ಸೋ ಇತಿ ಪಟಿಸಙ್ಖಾಯ ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತಂ ಪಹಾಯ ಕಾಯಸುಚರಿತಂ ಭಾವೇತಿ, ವಚೀದುಚ್ಚರಿತಂ ಪಹಾಯ ವಚೀಸುಚರಿತಂ ಭಾವೇತಿ, ಮನೋದುಚ್ಚರಿತಂ ಪಹಾಯ ಮನೋಸುಚರಿತಂ ಭಾವೇತಿ, ಸುದ್ಧಂ ಅತ್ತಾನಂ ಪರಿಹರತಿ। ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಟಿಸಙ್ಖಾನಬಲಂ।

"ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಾವನಾಬಲಂ। ತತ್ರ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಮಿದಂ [ಯದಿದಂ (ಸೀ॰)] ಭಾವನಾಬಲಂ ಸೇಖಾನಮೇತಂ [ಸೇಖಮೇತಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಬಲಂ। ಸೇಖಞ್ಹಿ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬಲಂ ಆಗಮ್ಮ ರಾಗಂ ಪಜಹತಿ, ದೋಸಂ ಪಜಹತಿ, ಮೋಹಂ ಪಜಹತಿ। ರಾಗಂ ಪಹಾಯ, ದೋಸಂ ಪಹಾಯ, ಮೋಹಂ ಪಹಾಯ ಯಂ ಅಕುಸಲಂ ನ ತಂ ಕರೋತಿ, ಯಂ ಪಾಪಂ ನ ತಂ ಸೇವತಿ। ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಾವನಾಬಲಂ। ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ಬಲಾನೀ"ತಿ।

೧೨. "ದ್ವೇಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬಲಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ದ್ವೇ? ಪಟಿಸಙ್ಖಾನಬಲಞ್ಚ ಭಾವನಾಬಲಞ್ಚ। ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಟಿಸಙ್ಖಾನಬಲಂ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ – 'ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತಸ್ಸ ಖೋ ಪಾಪಕೋ ವಿಪಾಕೋ ದಿಟ್ಠೇ ಚೇವ ಧಮ್ಮೇ ಅಭಿಸಮ್ಪರಾಯಞ್ಚ, ವಚೀದುಚ್ಚರಿತಸ್ಸ ಪಾಪಕೋ ವಿಪಾಕೋ ದಿಟ್ಠೇ ಚೇವ ಧಮ್ಮೇ ಅಭಿಸಮ್ಪರಾಯಞ್ಚ, ಮನೋದುಚ್ಚರಿತಸ್ಸ ಪಾಪಕೋ ವಿಪಾಕೋ ದಿಟ್ಠೇ ಚೇವ ಧಮ್ಮೇ ಅಭಿಸಮ್ಪರಾಯಞ್ಚಾ'ತಿ। ಸೋ ಇತಿ ಪಟಿಸಙ್ಖಾಯ ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತಂ ಪಹಾಯ ಕಾಯಸುಚರಿತಂ ಭಾವೇತಿ, ವಚೀದುಚ್ಚರಿತಂ ಪಹಾಯ ವಚೀಸುಚರಿತಂ ಭಾವೇತಿ, ಮನೋದುಚ್ಚರಿತಂ ಪಹಾಯ ಮನೋಸುಚರಿತಂ ಭಾವೇತಿ, ಸುದ್ಧಂ ಅತ್ತಾನಂ ಪರಿಹರತಿ। ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಟಿಸಙ್ಖಾನಬಲಂ।

"ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಾವನಾಬಲಂ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿರಾಗನಿಸ್ಸಿತಂ ನಿರೋಧನಿಸ್ಸಿತಂ ವೋಸಗ್ಗಪರಿಣಾಮಿಂ, ಧಮ್ಮವಿಚಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ... ವೀರಿಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ... ಪೀತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ... ಪಸ್ಸದ್ಧಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ... ಸಮಾಧಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ... ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿರಾಗನಿಸ್ಸಿತಂ ನಿರೋಧನಿಸ್ಸಿತಂ ವೋಸಗ್ಗಪರಿಣಾಮಿಂ । ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಾವನಾಬಲಂ। ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ಬಲಾನೀ"ತಿ।

೧೩. "ದ್ವೇಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬಲಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ದ್ವೇ? ಪಟಿಸಙ್ಖಾನಬಲಞ್ಚ ಭಾವನಾಬಲಞ್ಚ। ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಟಿಸಙ್ಖಾನಬಲಂ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಏಕಚ್ಚೋ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ – 'ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತಸ್ಸ ಖೋ ಪಾಪಕೋ ವಿಪಾಕೋ ದಿಟ್ಠೇ ಚೇವ ಧಮ್ಮೇ ಅಭಿಸಮ್ಪರಾಯಞ್ಚ, ವಚೀದುಚ್ಚರಿತಸ್ಸ ಖೋ ಪಾಪಕೋ ವಿಪಾಕೋ ದಿಟ್ಠೇ ಚೇವ ಧಮ್ಮೇ ಅಭಿಸಮ್ಪರಾಯಞ್ಚ, ಮನೋದುಚ್ಚರಿತಸ್ಸ ಖೋ ಪಾಪಕೋ ವಿಪಾಕೋ ದಿಟ್ಠೇ ಚೇವ ಧಮ್ಮೇ ಅಭಿಸಮ್ಪರಾಯಞ್ಚಾ'ತಿ। ಸೋ ಇತಿ ಪಟಿಸಙ್ಖಾಯ ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತಂ ಪಹಾಯ ಕಾಯಸುಚರಿತಂ ಭಾವೇತಿ, ವಚೀದುಚ್ಚರಿತಂ ಪಹಾಯ ವಚೀಸುಚರಿತಂ ಭಾವೇತಿ, ಮನೋದುಚ್ಚರಿತಂ ಪಹಾಯ ಮನೋಸುಚರಿತಂ ಭಾವೇತಿ, ಸುದ್ಧಂ ಅತ್ತಾನಂ ಪರಿಹರತಿ। ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಟಿಸಙ್ಖಾನಬಲಂ।

"ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಾವನಾಬಲಂ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ವಿವಿಚ್ಚೇವ ಕಾಮೇಹಿ, ವಿವಿಚ್ಚ ಅಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸವಿತಕ್ಕಂ ಸವಿಚಾರಂ ವಿವೇಕಜಂ ಪೀತಿಸುಖಂ ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರಾನಂ ವೂಪಸಮಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸಮ್ಪಸಾದನಂ ಚೇತಸೋ ಏಕೋದಿಭಾವಂ ಅವಿತಕ್ಕಂ ಅವಿಚಾರಂ ಸಮಾಧಿಜಂ ಪೀತಿಸುಖಂ ದುತಿಯಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ

ವಿಹರತಿ। ಪೀತಿಯಾ ಚ ವಿರಾಗಾ ಉಪೇಕ್ಖಕೋ ಚ ವಿಹರತಿ ಸತೋ ಚ ಸಮ್ಪಜಾನೋ, ಸುಖಞ್ಚ ಕಾಯೇನ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ, ಯಂ ತಂ ಅರಿಯಾ ಆಚಿಕ್ಖನ್ತಿ - 'ಉಪೇಕ್ಖಕೋ ಸತಿಮಾ ಸುಖವಿಹಾರೀ'ತಿ ತತಿಯಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಸುಖಸ್ಸ ಚ ಪಹಾನಾ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಚ ಪಹಾನಾ ಪುಬ್ಬೇವ ಸೋಮನಸ್ಸದೋಮನಸ್ಸಾನಂ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ಉಪೇಕ್ಖಾಸತಿಪಾರಿಸುದ್ಧಿಂ ಚತುತ್ಥಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಾವನಾಬಲಂ। ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ಬಲಾನೀ"ತಿ।

೧೪. "ದ್ವೇಮಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತಸ್ಸ ಧಮ್ಮದೇಸನಾ। ಕತಮಾ ದ್ವೇ? ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಚ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಚ। ಇಮಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಧಮ್ಮದೇಸನಾ"ತಿ।

೧೫. "ಯಸ್ಮಿಂ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಧಿಕರಣೇ ಆಪನ್ನೋ [ಆಪತ್ತಾಪನ್ನೋ (ಕ॰)] ಚ ಭಿಕ್ಖು ಚೋದಕೋ ಚ ಭಿಕ್ಖು ನ ಸಾಧುಕಂ ಅತ್ತನಾವ ಅತ್ತಾನಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖತಿ ತಸ್ಸೇತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಧಿಕರಣೇ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಂ ದೀಘತ್ತಾಯ ಖರತ್ತಾಯ ವಾಳತ್ತಾಯ ಸಂವತ್ತಿಸ್ಸತಿ, ಭಿಕ್ಖೂ ಚ ನ ಫಾಸುಂ [ನ ಫಾಸು (ಕ॰)] ವಿಹರಿಸ್ಸನ್ತೀತಿ [ವಿಹರಿಸ್ಸನ್ತಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰)]। ಯಸ್ಮಿಞ್ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಧಿಕರಣೇ ಆಪನ್ನೋ ಚ ಭಿಕ್ಖು ಚೋದಕೋ ಚ ಭಿಕ್ಖು ಸಾಧುಕಂ ಅತ್ತನಾವ ಅತ್ತಾನಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖತಿ ತಸ್ಸೇತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಧಿಕರಣೇ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಂ ನ ದೀಘತ್ತಾಯ ಖರತ್ತಾಯ ವಾಳತ್ತಾಯ ಸಂವತ್ತಿಸ್ಸತಿ, ಭಿಕ್ಖೂ ಚ ಫಾಸುಂ ವಿಹರಿಸ್ಸನ್ತೀತಿ।

"ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಪನ್ನೋ ಭಿಕ್ಖು ಸಾಧುಕಂ ಅತ್ತನಾವ ಅತ್ತಾನಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಪನ್ನೋ ಭಿಕ್ಖು ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ - 'ಅಹಂ ಖೋ ಅಕುಸಲಂ ಆಪನ್ನೋ ಕಞ್ಚಿದೇವ [ಕಿಞ್ಚಿದೇವ (ಕ॰)] ದೇಸಂ ಕಾಯೇನ। ಮಂ ಸೋ [ತಸ್ಮಾ ಮಂ ಸೋ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰)] ಭಿಕ್ಖು ಅದ್ದಸ ಅಕುಸಲಂ ಆಪಜ್ಜಮಾನಂ ಕಿಞ್ಚಿದೇವ ದೇಸಂ ಕಾಯೇನ। ನೋ ಚೇ ಅಹಂ ಅಕುಸಲಂ ಆಪಜ್ಜೇಯ್ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿದೇವ ದೇಸಂ ಕಾಯೇನ, ನ ಮಂ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ ಅಕುಸಲಂ ಆಪಜ್ಜಮಾನಂ ಕಿಞ್ಚಿದೇವ ದೇಸಂ ಕಾಯೇನ। ಯಸ್ಮಾ ಚ ಖೋ, ಅಹಂ ಅಕುಸಲಂ ಆಪನ್ನೋ ಕಿಞ್ಚಿದೇವ ದೇಸಂ ಕಾಯೇನ, ತಸ್ಮಾ ಮಂ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಅದ್ದಸ ಅಕುಸಲಂ ಆಪಜ್ಜಮಾನಂ ಕಿಞ್ಚಿದೇವ ದೇಸಂ ಕಾಯೇನ। ದಿಸ್ವಾ ಚ ಪನ ಮಂ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಅಕುಸಲಂ ಆಪಜ್ಜಮಾನಂ ಕಿಞ್ಚಿದೇವ ದೇಸಂ ಕಾಯೇನ ಅನತ್ತಮನೋ ಅಹೋಸಿ। ಅನತ್ತಮನೋ ಸಮಾನೋ ಅನತ್ತಮನವಚನಂ [ಅನತ್ತಮನವಾಚಂ (ಕ॰)] ಮಂ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಅವಚ। ಅನತ್ತಮನವಚನಾಹಂ [ಅನತ್ತಮನವಾಚಂ ನಾಹಂ (ಕ॰)] ತೇನ ಭಿಕ್ಖುನಾ ವುತ್ತೋ ಸಮಾನೋ ಅನತ್ತಮನೋ [ಅತ್ತಮನೋ (ಕ॰)] ಅಹೋಸಿಂ। ಅನತ್ತಮನೋ ಸಮಾನೋ ಪರೇಸಂ ಆರೋಚೇಸಿಂ। ಇತಿ ಮಮೇವ ತತ್ಥ ಅಚ್ಚಯೋ ಅಚ್ಚಗಮಾ ಸುಙ್ಕದಾಯಕಂವ ಭಣ್ಡಸ್ಮಿನ್ತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಪನ್ನೋ ಭಿಕ್ಖು ಸಾಧುಕಂ ಅತ್ತನಾವ ಅತ್ತಾನಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖತಿ।

"ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚೋದಕೋ ಭಿಕ್ಖು ಸಾಧುಕಂ ಅತ್ತನಾವ ಅತ್ತಾನಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚೋದಕೋ ಭಿಕ್ಖು ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ - 'ಅಯಂ ಖೋ ಭಿಕ್ಖು ಅಕುಸಲಂ ಆಪನ್ನೋ ಕಿಞ್ಚಿದೇವ ದೇಸಂ ಕಾಯೇನ। ಅಹಂ ಇಮಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಅದ್ದಸಂ ಅಕುಸಲಂ ಆಪಜ್ಜಮಾನಂ ಕಿಞ್ಚಿದೇವ ದೇಸಂ ಕಾಯೇನ। ನೋ ಚೇ ಅಯಂ ಭಿಕ್ಖು ಅಕುಸಲಂ ಆಪಜ್ಜೇಯ್ಯ ಕಿಞ್ಚಿದೇವ ದೇಸಂ ಕಾಯೇನ, ನಾಹಂ ಇಮಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯಂ ಅಕುಸಲಂ ಆಪಜ್ಜಮಾನಂ ಕಿಞ್ಚಿದೇವ ದೇಸಂ ಕಾಯೇನ। ಯಸ್ಮಾ ಚ ಖೋ, ಅಯಂ ಭಿಕ್ಖು ಅಕುಸಲಂ ಆಪನ್ನೋ ಕಿಞ್ಚಿದೇವ ದೇಸಂ ಕಾಯೇನ, ತಸ್ಮಾ ಅಹಂ ಇಮಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಅದ್ದಸಂ ಅಕುಸಲಂ ಆಪಜ್ಜಮಾನಂ ಕಿಞ್ಚಿದೇವ ದೇಸಂ ಕಾಯೇನ। ದಿಸ್ವಾ ಚ ಪನಾಹಂ ಇಮಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಅಕುಸಲಂ ಆಪಜ್ಜಮಾನಂ ಕಿಞ್ಚಿದೇವ ದೇಸಂ ಕಾಯೇನ ಅನತ್ತಮನೋ ಅಹೋಸಿಂ। ಅನತ್ತಮನೋ ಸಮಾನೋ ಅನತ್ತಮನವಚನಾಹಂ ಇಮಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಅವಚಂ। ಅನತ್ತಮನವಚನಾಯಂ ಭಿಕ್ಖು ಮಯಾ ವುತ್ತೋ ಸಮಾನೋ ಅನತ್ತಮನೋ ಅಹೋಸಿ। ಅನತ್ತಮನೋ ಸಮಾನೋ ಪರೇಸಂ ಆರೋಚೇಸಿ। ಇತಿ ಮಮೇವ ತತ್ಥ ಅಚ್ಚಯೋ ಅಚ್ಚಗಮಾ ಸುಙ್ಕದಾಯಕಂವ ಭಣ್ಡಸ್ಮಿನ್ತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚೋದಕೋ ಭಿಕ್ಖು ಸಾಧುಕಂ ಅತ್ತನಾವ ಅತ್ತಾನಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖತಿ।

“ಯಸ್ಮಿಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಧಿಕರಣೇ ಆಪನ್ನೋ ಚ ಭಿಕ್ಖು ಚೋದಕೋ ಚ ಭಿಕ್ಖು ನ ಸಾಧುಕಂ ಅತ್ತನಾವ ಅತ್ತಾನಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖತಿ ತಸ್ಮೇತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಧಿಕರಣೇ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಂ ದೀಘತ್ತಾಯ ಖರತ್ತಾಯ ವಾಳತ್ತಾಯ ಸಂವತ್ತಿಸ್ಸತಿ, ಭಿಕ್ಖೂ ಚ ನ ಫಾಸುಂ ವಿಹರಿಸ್ಸನ್ತೀತಿ। ಯಸ್ಮಿಞ್ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಧಿಕರಣೇ ಆಪನ್ನೋ ಚ ಭಿಕ್ಖು ಚೋದಕೋ ಚ ಭಿಕ್ಖು ಸಾಧುಕಂ ಅತ್ತನಾವ ಅತ್ತಾನಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖತಿ ತಸ್ಮೇತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಧಿಕರಣೇ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಂ ನ ದೀಘತ್ತಾಯ ಖರತ್ತಾಯ ವಾಳತ್ತಾಯ ಸಂವತ್ತಿಸ್ಸತಿ, ಭಿಕ್ಖೂ ಚ ಫಾಸು ವಿಹರಿಸ್ಸನ್ತೀ”ತಿ।

೧೬. ಅಥ ಖೋ ಅಞ್ಞತರೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವತಾ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿ। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಸೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – “ಕೋ ನು ಖೋ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಹೇತು ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ ಯೇನ ಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ ಸತ್ತಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜನ್ತೀ”ತಿ? “ಅಧಮ್ಮಚರಿಯಾವಿಸಮಚರಿಯಾಹೇತು ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಏವಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ ಸತ್ತಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜನ್ತೀ”ತಿ।

“ಕೋ ನು ಖೋ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಹೇತು ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ ಯೇನ ಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ ಸತ್ತಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜನ್ತೀ”ತಿ? “ಧಮ್ಮಚರಿಯಾಸಮಚರಿಯಾಹೇತು ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ , ಏವಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ ಸತ್ತಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜನ್ತೀ”ತಿ।

“ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ, ಭೋ ಗೋತಮ! ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ, ಭೋ ಗೋತಮ! ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭೋ ಗೋತಮ, ನಿಕ್ಕುಜ್ಜಿತಂ [ನಿಕುಜ್ಜಿತಂ (ಕ॰)] ವಾ ಉಕ್ಕುಜ್ಜೇಯ್ಯ, ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಂ ವಾ ವಿವರೇಯ್ಯ, ಮೂಳ್ಹಸ್ಸ ವಾ ಮಗ್ಗಂ ಆಚಿಕ್ಖೇಯ್ಯ, ಅನ್ಧಕಾರೇ ವಾ ತೇಲಪಜ್ಜೋತಂ ಧಾರೇಯ್ಯ – ‘ಚಕ್ಖುಮನ್ತೋ ರೂಪಾನಿ ದಕ್ಖನ್ತೀ’ತಿ, ಏವಮೇವಂ ಭೋತಾ ಗೋತಮೇನ ಅನೇಕಪರಿಯಾಯೇನ ಧಮ್ಮೋ ಪಕಾಸಿತೋ। ಏಸಾಹಂ ಭವನ್ತಂ ಗೋತಮಂ ಸರಣಂ ಗಚ್ಛಾಮಿ ಧಮ್ಮಞ್ಚ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಞ್ಚ । ಉಪಾಸಕಂ ಮಂ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ಧಾರೇತು ಅಜ್ಜತಗ್ಗೇ ಪಾಣುಪೇತಂ ಸರಣಂ ಗತ”ನ್ತಿ।

೧೭. ಅಥ ಖೋ ಜಾಣುಸ್ಸೋಣಿ [ಜಾಣುಸೋಣಿ (ಕ॰)] ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವತಾ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿ। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಜಾಣುಸ್ಸೋಣಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – “ಕೋ ನು ಖೋ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಹೇತು ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ ಯೇನ ಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ ಸತ್ತಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜನ್ತೀ”ತಿ? “ಕತತ್ತಾ ಚ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಅಕತತ್ತಾ ಚ। ಏವಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ ಸತ್ತಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜನ್ತೀ”ತಿ। “ಕೋ ಪನ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಹೇತು ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ ಯೇನ ಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ ಸತ್ತಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜನ್ತೀ”ತಿ? “ಕತತ್ತಾ ಚ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಅಕತತ್ತಾ ಚ। ಏವಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ ಸತ್ತಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜನ್ತೀ”ತಿ। “ನ ಖೋ ಅಹಂ ಇಮಸ್ಸ ಭೋತೋ ಗೋತಮಸ್ಸ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಅವಿಭತ್ತಸ್ಸ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಆಜಾನಾಮಿ। ಸಾಧು ಮೇ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ತಥಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತು ಯಥಾ ಅಹಂ ಇಮಸ್ಸ ಭೋತೋ ಗೋತಮಸ್ಸ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಅವಿಭತ್ತಸ್ಸ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಆಜಾನೇಯ್ಯ”ನ್ತಿ। “ತೇನ ಹಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಸುಣಾಹಿ, ಸಾಧುಕಂ ಮನಸಿ ಕರೋಹಿ; ಭಾಸಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ। “ಏವಂ ಭೋ”ತಿ ಖೋ ಜಾಣುಸ್ಸೋಣಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸಿ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ –

“ಇಧ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಏಕಚ್ಚಸ್ಸ ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತಂ ಕತಂ ಹೋತಿ, ಅಕತಂ ಹೋತಿ ಕಾಯಸುಚರಿತಂ; ವಚೀದುಚ್ಚರಿತಂ ಕತಂ ಹೋತಿ, ಅಕತಂ ಹೋತಿ ವಚೀಸುಚರಿತಂ; ಮನೋದುಚ್ಚರಿತಂ ಕತಂ ಹೋತಿ, ಅಕತಂ ಹೋತಿ ಮನೋಸುಚರಿತಂ। ಏವಂ ಖೋ,

ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಕತತ್ತಾ ಚ ಅಕತತ್ತಾ ಚ ಏವಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ ಸತ್ತಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜನ್ತಿ। ಇಧ ಪನ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಏಕಚ್ಚಸ್ಸ ಕಾಯಸುಚರಿತಂ ಕತಂ ಹೋತಿ, ಅಕತಂ ಹೋತಿ ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತಂ; ವಚೀಸುಚರಿತಂ ಕತಂ ಹೋತಿ, ಅಕತಂ ಹೋತಿ ವಚೀದುಚ್ಚರಿತಂ; ಮನೋಸುಚರಿತಂ ಕತಂ ಹೋತಿ, ಅಕತಂ ಹೋತಿ ಮನೋದುಚ್ಚರಿತಂ। ಏವಂ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಕತತ್ತಾ ಚ ಅಕತತ್ತಾ ಚ ಏವಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ ಸತ್ತಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜನ್ತೀ"ತಿ।

"ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ , ಭೋ ಗೋತಮ...ಪೇ॰... ಉಪಾಸಕಂ ಮಂ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ಧಾರೇತು ಅಜ್ಜತಗ್ಗೇ ಪಾಣುಪೇತಂ ಸರಣಂ ಗತ"ನ್ತಿ।

೧೮. ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಂ ಖೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ - "ಏಕಂಸೇನಾಹಂ, ಆನನ್ದ, ಅಕರಣೀಯಂ ವದಾಮಿ ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತಂ ವಚೀದುಚ್ಚರಿತಂ ಮನೋದುಚ್ಚರಿತ"ನ್ತಿ। "ಯಮಿದಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಾ ಏಕಂಸೇನ ಅಕರಣೀಯಂ ಅಕ್ಖಾತಂ ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತಂ ವಚೀದುಚ್ಚರಿತಂ ಮನೋದುಚ್ಚರಿತಂ ತಸ್ಮಿಂ ಅಕರಣೀಯೇ ಕಯಿರಮಾನೇ ಕೋ ಆದೀನವೋ ಪಾಟಿಕಙ್ಖೋ"ತಿ? "ಯಮಿದಂ, ಆನನ್ದ, ಮಯಾ ಏಕಂಸೇನ ಅಕರಣೀಯಂ ಅಕ್ಖಾತಂ ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತಂ ವಚೀದುಚ್ಚರಿತಂ ಮನೋದುಚ್ಚರಿತಂ ತಸ್ಮಿಂ ಅಕರಣೀಯೇ ಕಯಿರಮಾನೇ ಅಯಂ ಆದೀನವೋ ಪಾಟಿಕಙ್ಖೋ - ಅತ್ತಾಪಿ ಅತ್ತಾನಂ ಉಪವದತಿ, ಅನುವಿಚ್ಚ ವಿಞ್ಞೂ ಗರಹನ್ತಿ, ಪಾಪಕೋ ಕಿತ್ತಿಸದ್ದೋ ಅಬ್ಭುಗ್ಗಚ್ಛತಿ, ಸಮ್ಮೂಳ್ಹೋ ಕಾಲಂ ಕರೋತಿ, ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ಯಮಿದಂ, ಆನನ್ದ, ಮಯಾ ಏಕಂಸೇನ ಅಕರಣೀಯಂ ಅಕ್ಖಾತಂ ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತಂ ವಚೀದುಚ್ಚರಿತಂ ಮನೋದುಚ್ಚರಿತಂ ತಸ್ಮಿಂ ಅಕರಣೀಯೇ ಕಯಿರಮಾನೇ ಅಯಂ ಆದೀನವೋ ಪಾಟಿಕಙ್ಖೋ"ತಿ।

"ಏಕಂಸೇನಾಹಂ, ಆನನ್ದ, ಕರಣೀಯಂ ವದಾಮಿ ಕಾಯಸುಚರಿತಂ ವಚೀಸುಚರಿತಂ ಮನೋಸುಚರಿತ"ನ್ತಿ। "ಯಮಿದಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಾ ಏಕಂಸೇನ ಕರಣೀಯಂ ಅಕ್ಖಾತಂ ಕಾಯಸುಚರಿತಂ ವಚೀಸುಚರಿತಂ ಮನೋಸುಚರಿತಂ ತಸ್ಮಿಂ ಕರಣೀಯೇ ಕಯಿರಮಾನೇ ಕೋ ಆನಿಸಂಸೋ ಪಾಟಿಕಙ್ಖೋ"ತಿ? "ಯಮಿದಂ, ಆನನ್ದ, ಮಯಾ ಏಕಂಸೇನ ಕರಣೀಯಂ ಅಕ್ಖಾತಂ ಕಾಯಸುಚರಿತಂ ವಚೀಸುಚರಿತಂ ಮನೋಸುಚರಿತಂ ತಸ್ಮಿಂ ಕರಣೀಯೇ ಕಯಿರಮಾನೇ ಅಯಂ ಆನಿಸಂಸೋ ಪಾಟಿಕಙ್ಖೋ - ಅತ್ತಾಪಿ ಅತ್ತಾನಂ ನ ಉಪವದತಿ, ಅನುವಿಚ್ಚ ವಿಞ್ಞೂ ಪಸಂಸನ್ತಿ, ಕಲ್ಯಾಣೋ ಕಿತ್ತಿಸದ್ದೋ ಅಬ್ಭುಗ್ಗಚ್ಛತಿ, ಅಸಮ್ಮೂಳ್ಹೋ ಕಾಲಂ ಕರೋತಿ, ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ಯಮಿದಂ, ಆನನ್ದ, ಮಯಾ ಏಕಂಸೇನ ಕರಣೀಯಂ ಅಕ್ಖಾತಂ ಕಾಯಸುಚರಿತಂ ವಚೀಸುಚರಿತಂ ಮನೋಸುಚರಿತಂ ತಸ್ಮಿಂ ಕರಣೀಯೇ ಕಯಿರಮಾನೇ ಅಯಂ ಆನಿಸಂಸೋ ಪಾಟಿಕಙ್ಖೋ"ತಿ।

೧೯. "ಅಕುಸಲಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಜಹಥ। ಸಕ್ಕಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಕುಸಲಂ ಪಜಹಿತುಂ। ನೋ ಚೇದಂ [ನೋ ಚೇತಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰ ಕ॰) ಸಂ॰ ನಿ॰ ೩.೨೮ ಪಸ್ಸಿತಬ್ಬಂ], ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಕ್ಕಾ ಅಭವಿಸ್ಸ ಅಕುಸಲಂ ಪಜಹಿತುಂ, ನಾಹಂ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯಂ - 'ಅಕುಸಲಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಜಹಥಾ'ತಿ। ಯಸ್ಮಾ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಕ್ಕಾ ಅಕುಸಲಂ ಪಜಹಿತುಂ ತಸ್ಮಾಹಂ ಏವಂ ವದಾಮಿ - 'ಅಕುಸಲಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಜಹಥಾ'ತಿ। ಅಕುಸಲಞ್ಚ ಹಿದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ [ಅಕುಸಲಂ ಭಿಕ್ಖವೇ (ಕ॰)], ಪಹೀನಂ ಅಹಿತಾಯ ದುಕ್ಖಾಯ ಸಂವತ್ತೇಯ್ಯ, ನಾಹಂ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯಂ - 'ಅಕುಸಲಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಜಹಥಾ'ತಿ। ಯಸ್ಮಾ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಕುಸಲಂ ಪಹೀನಂ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ ತಸ್ಮಾಹಂ ಏವಂ ವದಾಮಿ - 'ಅಕುಸಲಂ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಜಹಥಾ'"ತಿ।

“ಕುಸಲಂ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಾವೇಥ। ಸಕ್ಕಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕುಸಲಂ ಭಾವೇತುಂ। ನೋ ಚೇದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಕ್ಕಾ ಅಭವಿಸ್ಸ ಕುಸಲಂ ಭಾವೇತುಂ, ನಾಹಂ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯಂ - ‘ಕುಸಲಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಾವೇಥಾ’ತಿ। ಯಸ್ಮಾ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಕ್ಕಾ ಕುಸಲಂ ಭಾವೇತುಂ ತಸ್ಮಾಹಂ ಏವಂ ವದಾಮಿ - ‘ಕುಸಲಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಾವೇಥಾ’ತಿ। ಕುಸಲಞ್ಚ ಹಿದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಾವಿತಂ ಅಹಿತಾಯ ದುಕ್ಖಾಯ ಸಂವತ್ತೇಯ್ಯ, ನಾಹಂ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯಂ - ‘ಕುಸಲಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಾವೇಥಾ’ತಿ। ಯಸ್ಮಾ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕುಸಲಂ ಭಾವಿತಂ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ ತಸ್ಮಾಹಂ ಏವಂ ವದಾಮಿ - ‘ಕುಸಲಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಾವೇಥಾ’”ತಿ।

೧೦. “ದ್ವೇಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ ಸದ್ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಸಮ್ಮೋಸಾಯ ಅನ್ತರಧಾನಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ। ಕತಮೇ ದ್ವೇ? ದುನ್ನಿಕ್ಖಿತ್ತಞ್ಚ ಪದಬ್ಯಞ್ಜನಂ ಅತ್ಥೋ ಚ ದುನ್ನೀತೋ। ದುನ್ನಿಕ್ಖಿತ್ತಸ್ಸ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪದಬ್ಯಞ್ಜನಸ್ಸ ಅತ್ಥೋಪಿ ದುನ್ನಯೋ ಹೋತಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ಧಮ್ಮಾ ಸದ್ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಸಮ್ಮೋಸಾಯ ಅನ್ತರಧಾನಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತೀ”ತಿ।

೧೧. “ದ್ವೇಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ ಸದ್ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಠಿತಿಯಾ ಅಸಮ್ಮೋಸಾಯ ಅನನ್ತರಧಾನಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ। ಕತಮೇ ದ್ವೇ? ಸುನಿಕ್ಖಿತ್ತಞ್ಚ ಪದಬ್ಯಞ್ಜನಂ ಅತ್ಥೋ ಚ ಸುನೀತೋ। ಸುನಿಕ್ಖಿತ್ತಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪದಬ್ಯಞ್ಜನಸ್ಸ ಅತ್ಥೋಪಿ ಸುನಯೋ ಹೋತಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ಧಮ್ಮಾ ಸದ್ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಠಿತಿಯಾ ಅಸಮ್ಮೋಸಾಯ ಅನನ್ತರಧಾನಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತೀ”ತಿ।

ಅಧಿಕರಣವಗ್ಗೋ ದುತಿಯೋ।

೨. ಬಾಲವಗ್ಗೋ

೧೧. ‘‘‘ದ್ವೇಮೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬಾಲಾ। ಕತಮೇ ದ್ವೇ? ಯೋ ಚ ಅಚ್ಚಯಂ ಅಚ್ಚಯತೋ ನ ಪಸ್ಸತಿ, ಯೋ ಚ ಅಚ್ಚಯಂ ದೇಸೇನ್ತಸ್ಸ ಯಥಾಧಮ್ಮಂ ನಪ್ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ । ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ಬಾಲಾ’ತಿ। ‘ದ್ವೇಮೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಣ್ಡಿತಾ। ಕತಮೇ ದ್ವೇ? ಯೋ ಚ ಅಚ್ಚಯಂ ಅಚ್ಚಯತೋ ಪಸ್ಸತಿ, ಯೋ ಚ ಅಚ್ಚಯಂ ದೇಸೇನ್ತಸ್ಸ ಯಥಾಧಮ್ಮಂ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ಪಣ್ಡಿತಾ’’’ತಿ।

೧೨. ‘‘ದ್ವೇಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತಂ ಅಬ್ಭಾಚಿಕ್ಖನ್ತಿ। ಕತಮೇ ದ್ವೇ? ದುಟ್ಠೋ ವಾ ದೋಸನ್ತರೋ, ಸದ್ಧೋ ವಾ ದುಗ್ಗಹಿತೇನ [ದುಗ್ಗಹೀತೇನ (ಸೀ॰)]। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ತಥಾಗತಂ ಅಬ್ಭಾಚಿಕ್ಖನ್ತೀ’’ತಿ।

೧೪. ‘‘‘ದ್ವೇಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತಂ ಅಬ್ಭಾಚಿಕ್ಖನ್ತಿ। ಕತಮೇ ದ್ವೇ? ಯೋ ಚ ಅಭಾಸಿತಂ ಅಲಪಿತಂ ತಥಾಗತೇನ ಭಾಸಿತಂ ಲಪಿತಂ ತಥಾಗತೇನಾತಿ ದೀಪೇತಿ, ಯೋ ಚ ಭಾಸಿತಂ ಲಪಿತಂ ತಥಾಗತೇನ ಅಭಾಸಿತಂ ಅಲಪಿತಂ ತಥಾಗತೇನಾತಿ ದೀಪೇತಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ತಥಾಗತಂ ಅಬ್ಭಾಚಿಕ್ಖನ್ತೀ’ತಿ। ‘ದ್ವೇಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತಂ ನಾಬ್ಭಾಚಿಕ್ಖನ್ತಿ। ಕತಮೇ ದ್ವೇ? ಯೋ ಚ ಅಭಾಸಿತಂ ಅಲಪಿತಂ ತಥಾಗತೇನ ಅಭಾಸಿತಂ ಅಲಪಿತಂ ತಥಾಗತೇನಾತಿ ದೀಪೇತಿ, ಯೋ ಚ ಭಾಸಿತಂ ಲಪಿತಂ ತಥಾಗತೇನ ಭಾಸಿತಂ ಲಪಿತಂ ತಥಾಗತೇನಾತಿ ದೀಪೇತಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ತಥಾಗತಂ ನಾಬ್ಭಾಚಿಕ್ಖನ್ತೀ’’’ತಿ।

೧೫. ‘‘ದ್ವೇಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತಂ ಅಬ್ಭಾಚಿಕ್ಖನ್ತಿ। ಕತಮೇ ದ್ವೇ? ಯೋ ಚ ನೇಯ್ಯತ್ಥಂ ಸುತ್ತನ್ತಂ ನೀತತ್ಥೋ ಸುತ್ತನ್ತೋತಿ ದೀಪೇತಿ, ಯೋ ಚ ನೀತತ್ಥಂ ಸುತ್ತನ್ತಂ ನೇಯ್ಯತ್ಥೋ ಸುತ್ತನ್ತೋತಿ ದೀಪೇತಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ತಥಾಗತಂ ಅಬ್ಭಾಚಿಕ್ಖನ್ತೀ’’ತಿ।

೧೬. ‘‘ದ್ವೇಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತಂ ನಾಬ್ಭಾಚಿಕ್ಖನ್ತಿ। ಕತಮೇ ದ್ವೇ? ಯೋ ಚ ನೇಯ್ಯತ್ಥಂ ಸುತ್ತನ್ತಂ ನೇಯ್ಯತ್ಥೋ ಸುತ್ತನ್ತೋತಿ ದೀಪೇತಿ , ಯೋ ಚ ನೀತತ್ಥಂ ಸುತ್ತನ್ತಂ ನೀತತ್ಥೋ ಸುತ್ತನ್ತೋತಿ ದೀಪೇತಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ತಥಾಗತಂ ನಾಬ್ಭಾಚಿಕ್ಖನ್ತೀ’’ತಿ।

೧೭. ‘‘ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಕಮ್ಮನ್ತಸ್ಸ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವಿನ್ನಂ ಗತೀನಂ ಅಞ್ಞತರಾ ಗತಿ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ - ನಿರಯೋ ವಾ ತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿ ವಾತಿ। ಅಪ್ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಕಮ್ಮನ್ತಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವಿನ್ನಂ ಗತೀನಂ ಅಞ್ಞತರಾ ಗತಿ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ - ದೇವಾ ವಾ ಮನುಸ್ಸಾ ವಾ’’ತಿ।

೧೮. ‘‘ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಕಸ್ಸ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವಿನ್ನಂ ಗತೀನಂ ಅಞ್ಞತರಾ ಗತಿ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ - ನಿರಯೋ ವಾ ತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿ ವಾ’’ತಿ।

೧೯. ‘‘ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಕಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವಿನ್ನಂ ಗತೀನಂ ಅಞ್ಞತರಾ ಗತಿ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ - ದೇವಾ ವಾ ಮನುಸ್ಸಾ ವಾ’’ತಿ।

೨೦. ‘‘ದುಸ್ಸೀಲಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ಪಟಿಗ್ಗಾಹಾ - ನಿರಯೋ ವಾ ತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿ ವಾ। ಸೀಲವತೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ಪಟಿಗ್ಗಾಹಾ - ದೇವಾ ವಾ ಮನುಸ್ಸಾ ವಾ’’ತಿ [ದೇವೋ ವಾ ಮನುಸ್ಸೋ ವಾತಿ (ಕ॰)]।

೨೧. ‘‘ದ್ವಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅತ್ಥವಸೇ ಸಮ್ಪಸ್ಸಮಾನೋ ಅರಞ್ಞವನಪತ್ಥಾನಿ [ಅರಞ್ಞೇ ಪವನಪತ್ಥಾನಿ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಪನ್ತಾನಿ ಸೇನಾಸನಾನಿ ಪಟಿಸೇವಾಮಿ। ಕತಮೇ ದ್ವೇ? ಅತ್ತನೋ ಚ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಸುಖವಿಹಾರಂ ಸಮ್ಪಸ್ಸಮಾನೋ, ಪಚ್ಛಿಮಞ್ಚ ಜನತಂ ಅನುಕಮ್ಪಮಾನೋ। ಇಮೇ ಖೋ ಅಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ಅತ್ಥವಸೇ ಸಮ್ಪಸ್ಸಮಾನೋ ಅರಞ್ಞವನಪತ್ಥಾನಿ ಪನ್ತಾನಿ ಸೇನಾಸನಾನಿ ಪಟಿಸೇವಾಮೀ’’ತಿ।

೩೨. “ದ್ವೇ ಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ ವಿಜ್ಜಾಭಾಗಿಯಾ। ಕತಮೇ ದ್ವೇ? ಸಮಥೋ ಚ ವಿಪಸ್ಸನಾ ಚ। ಸಮಥೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಾವಿತೋ ಕಮತ್ಥ [ಕಿಮತ್ಥ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰), ಕತಮತ್ಥ (ಕ॰)] ಮನುಭೋತಿ? ಚಿತ್ತಂ ಭಾವೀಯತಿ। ಚಿತ್ತಂ ಭಾವಿತಂ ಕಮತ್ಥಮನುಭೋತಿ? ಯೋ ರಾಗೋ ಸೋ ಪಹೀಯತಿ। ವಿಪಸ್ಸನಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಾವಿತಾ ಕಮತ್ಥಮನುಭೋತಿ? ಪಞ್ಞಾ ಭಾವೀಯತಿ। ಪಞ್ಞಾ ಭಾವಿತಾ ಕಮತ್ಥಮನುಭೋತಿ? ಯಾ ಅವಿಜ್ಜಾ ಸಾ ಪಹೀಯತಿ। ರಾಗುಪಕ್ಕಿಲಿಟ್ಠಂ ವಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಿತ್ತಂ ನ ವಿಮುಚ್ಚತಿ, ಅವಿಜ್ಜುಪಕ್ಕಿಲಿಟ್ಠಾ ವಾ ಪಞ್ಞಾ ಭಾವೀಯತಿ। ಇತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಾಗವಿರಾಗಾ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿ, ಅವಿಜ್ಜಾವಿರಾಗಾ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತೀ”ತಿ।

ಬಾಲವಗ್ಗೋ ತತಿಯೋ।

೪. ಸಮಚಿತ್ತವಗ್ಗೋ

೩೩. “ಅಸಪ್ಪುರಿಸಭೂಮಿಞ್ಚ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ ಸಪ್ಪುರಿಸಭೂಮಿಞ್ಚ। ತಂ ಸುಣಾಥ, ಸಾಧುಕಂ ಮನಸಿ ಕರೋಥ। ಭಾಸಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ। “ಏವಂ, ಭನ್ತೇ”ತಿ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ –

“ಕತಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಪ್ಪುರಿಸಭೂಮಿ? ಅಸಪ್ಪುರಿಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಕತಞ್ಞೂ ಹೋತಿ ಅಕತವೇದೀ। ಅಸಬ್ಭಿ ಹೇತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಪಞ್ಞಾತಂ ಯದಿದಂ ಅಕತಞ್ಞುತಾ ಅಕತವೇದಿತಾ। ಕೇವಲಾ ಏಸಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಪ್ಪುರಿಸಭೂಮಿ ಯದಿದಂ ಅಕತಞ್ಞುತಾ ಅಕತವೇದಿತಾ। ಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕತಞ್ಞೂ ಹೋತಿ ಕತವೇದೀ। ಸಬ್ಭಿ ಹೇತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಪಞ್ಞಾತಂ ಯದಿದಂ ಕತಞ್ಞುತಾ ಕತವೇದಿತಾ। ಕೇವಲಾ ಏಸಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಪ್ಪುರಿಸಭೂಮಿ ಯದಿದಂ ಕತಞ್ಞುತಾ ಕತವೇದಿತಾ”ತಿ।

೩೪. “ದ್ವಿನ್ನಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನ ಸುಪ್ಪತಿಕಾರಂ ವದಾಮಿ। ಕತಮೇಸಂ ದ್ವಿನ್ನಂ? ಮಾತು ಚ ಪಿತು ಚ। ಏಕೇನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಂಸೇನ ಮಾತರಂ ಪರಿಹರೇಯ್ಯ , ಏಕೇನ ಅಂಸೇನ ಪಿತರಂ ಪರಿಹರೇಯ್ಯ ವಸ್ಸಸತಾಯುಕೋ ವಸ್ಸಸತಜೀವೀ ಸೋ ಚ ನೇಸಂ ಉಚ್ಛಾದನಪರಿಮದ್ದನನ್ಹಾಪನಸಮ್ಬಾಹನೇನ। ತೇ ಚ ತತ್ಥೇವ ಮುತ್ತಕರೀಸಂ ಚಜೇಯ್ಯುಂ। ನ ತ್ವೇವ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಾತಾಪಿತೂನಂ ಕತಂ ವಾ ಹೋತಿ ಪಟಿಕತಂ ವಾ। ಇಮಿಸ್ಸಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಹಾಪಥವಿಯಾ ಪಹೂತರತ್ತರತನಾಯ [ಪಹೂತಸತ್ತರತನಾಯ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰) ತಿಕನಿಪಾತೇ ಮಹಾವಗ್ಗೇ ದಸಮಸುತ್ತಟೀಕಾಯಂ ದಸ್ಸಿತಪಾಳಿಯಾ ಸಮೇತಿ] ಮಾತಾಪಿತರೋ ಇಸ್ಸರಾಧಿಪಚ್ಚೇ ರಜ್ಜೇ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇಯ್ಯ, ನ ತ್ವೇವ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಾತಾಪಿತೂನಂ ಕತಂ ವಾ ಹೋತಿ ಪಟಿಕತಂ ವಾ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಬಹುಕಾರಾ [ಬಹೂಪಕಾರಾ (ಕ॰)], ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಾತಾಪಿತರೋ ಪುತ್ತಾನಂ ಆಪಾದಕಾ ಪೋಸಕಾ ಇಮಸ್ಸ ಲೋಕಸ್ಸ ದಸ್ಸೇತಾರೋ। ಯೋ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಾತಾಪಿತರೋ ಅಸ್ಸದ್ಧೇ ಸದ್ಧಾಸಮ್ಪದಾಯ ಸಮಾದಪೇತಿ ನಿವೇಸೇತಿ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇತಿ, ದುಸ್ಸೀಲೇ ಸೀಲಸಮ್ಪದಾಯ ಸಮಾದಪೇತಿ ನಿವೇಸೇತಿ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇತಿ, ಮಚ್ಛರೀ ಚಾಗಸಮ್ಪದಾಯ ಸಮಾದಪೇತಿ ನಿವೇಸೇತಿ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇತಿ, ದುಪ್ಪಞ್ಞೇ ಪಞ್ಞಾಸಮ್ಪದಾಯ ಸಮಾದಪೇತಿ ನಿವೇಸೇತಿ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇತಿ, ಏತ್ತಾವತಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಾತಾಪಿತೂನಂ ಕತಞ್ಚ ಹೋತಿ ಪಟಿಕತಞ್ಚಾ”ತಿ [ಪಟಿಕತಞ್ಚ ಅತಿಕತಞ್ಚಾತಿ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)]।

೩೫. ಅಥ ಖೋ ಅಞ್ಞತರೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವತಾ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿ। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ…ಪೇ॰… ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಸೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – “ಕಿಂವಾದೀ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ಕಿಮಕ್ಖಾಯೀ”ತಿ? “ಕಿರಿಯವಾದೀ ಚಾಹಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಅಕಿರಿಯವಾದೀ ಚಾ”ತಿ। “ಯಥಾಕಥಂ ಪನ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ಕಿರಿಯವಾದೀ ಚ ಅಕಿರಿಯವಾದೀ ಚಾ”ತಿ?

“ಅಕಿರಿಯಂ ಖೋ ಅಹಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ವದಾಮಿ ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತಸ್ಸ ವಚೀದುಚ್ಚರಿತಸ್ಸ ಮನೋದುಚ್ಚರಿತಸ್ಸ, ಅನೇಕವಿಹಿತಾನಂ ಪಾಪಕಾನಂ ಅಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಅಕಿರಿಯಂ ವದಾಮಿ। ಕಿರಿಯಞ್ಚ ಖೋ ಅಹಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ವದಾಮಿ ಕಾಯಸುಚರಿತಸ್ಸ ವಚೀಸುಚರಿತಸ್ಸ ಮನೋಸುಚರಿತಸ್ಸ, ಅನೇಕವಿಹಿತಾನಂ ಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಕಿರಿಯಂ ವದಾಮಿ। ಏವಂ ಖೋ ಅಹಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಕಿರಿಯವಾದೀ ಚ ಅಕಿರಿಯವಾದೀ ಚಾ”ತಿ।

“ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ, ಭೋ ಗೋತಮ…ಪೇ॰… ಉಪಾಸಕಂ ಮಂ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ಧಾರೇತು ಅಜ್ಜತಗ್ಗೇ ಪಾಣುಪೇತಂ ಸರಣಂ ಗತ”ನ್ತಿ।

೩೬. ಅಥ ಖೋ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕೋ ಗಹಪತಿ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕೋ ಗಹಪತಿ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – “ಕತಿ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ,

ಲೋಕೇ ದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯಾ, ಕತ್ಥ ಚ ದಾನಂ ದಾತಬ್ಬ''ನ್ತಿ? ''ದ್ವೇ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಲೋಕೇ ದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯಾ - ಸೇಖೋ ಚ ಅಸೇಖೋ ಚ। ಇಮೇ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ದ್ವೇ ಲೋಕೇ ದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯಾ, ಏತ್ಥ ಚ ದಾನಂ ದಾತಬ್ಬ''ನ್ತಿ।

ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಇದಂ ವತ್ವಾನ [ವತ್ವಾ (ಸೀ॰ ಪೀ॰) ಏವಮೀದಿಸೇಸು ಠಾನೇಸು] ಸುಗತೋ ಅಥಾಪರಂ ಏತದವೋಚ ಸತ್ಥಾ -

''ಸೇಖೋ ಅಸೇಖೋ ಚ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಲೋಕೇ,
ಆಹುನೇಯ್ಯಾ ಯಜಮಾನಾನಂ ಹೋನ್ತಿ।
ತೇ ಉಜ್ಜುಭೂತಾ [ಉಜುಭೂತಾ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰)] ಕಾಯೇನ, ವಾಚಾಯ ಉದ ಚೇತಸಾ।
ಖೇತ್ತಂ ತಂ ಯಜಮಾನಾನಂ, ಏತ್ಥ ದಿನ್ನಂ ಮಹಪ್ಫಲ''ನ್ತಿ॥

೩೭. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ - ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಪುಬ್ಬಾರಾಮೇ ಮಿಗಾರಮಾತುಪಾಸಾದೇ। ತತ್ರ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - ''ಆವುಸೋ ಭಿಕ್ಖವೇ''ತಿ। ''ಆವುಸೋ''ತಿ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಯಸ್ಮತೋ ಸಾರಿಪುತ್ತಸ್ಸ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಏತದವೋಚ - ''ಅಜ್ಝತ್ತಸಂಯೋಜನಞ್ಚ, ಆವುಸೋ, ಪುಗ್ಗಲಂ ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ ಬಹಿದ್ಧಾಸಂಯೋಜನಞ್ಚ। ತಂ ಸುಣಾಥ, ಸಾಧುಕಂ ಮನಸಿ ಕರೋಥ; ಭಾಸಿಸ್ಸಾಮೀ''ತಿ। ''ಏವಮಾವುಸೋ''ತಿ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಯಸ್ಮತೋ ಸಾರಿಪುತ್ತಸ್ಸ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಏತದವೋಚ -

''ಕತಮೋ ಚಾವುಸೋ, ಅಜ್ಝತ್ತಸಂಯೋಜನೋ ಪುಗ್ಗಲೋ? ಇಧಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಸೀಲವಾ ಹೋತಿ, ಪಾತಿಮೋಕ್ಖಸಂವರಸಂವುತೋ ವಿಹರತಿ ಆಚಾರಗೋಚರಸಮ್ಪನ್ನೋ , ಅಣುಮತ್ತೇಸು ವಜ್ಜೇಸು ಭಯದಸ್ಸಾವೀ, ಸಮಾದಾಯ ಸಿಕ್ಖತಿ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇಸು। ಸೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಞ್ಞತರಂ ದೇವನಿಕಾಯಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ಸೋ ತತೋ ಚುತೋ ಆಗಾಮೀ ಹೋತಿ, ಆಗನ್ತಾ ಇತ್ಥತ್ತಂ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಆವುಸೋ, ಅಜ್ಝತ್ತಸಂಯೋಜನೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಆಗಾಮೀ ಹೋತಿ, ಆಗನ್ತಾ ಇತ್ಥತ್ತಂ।

''ಕತಮೋ ಚಾವುಸೋ, ಬಹಿದ್ಧಾಸಂಯೋಜನೋ ಪುಗ್ಗಲೋ? ಇಧಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಸೀಲವಾ ಹೋತಿ, ಪಾತಿಮೋಕ್ಖಸಂವರಸಂವುತೋ ವಿಹರತಿ ಆಚಾರಗೋಚರಸಮ್ಪನ್ನೋ, ಅಣುಮತ್ತೇಸು ವಜ್ಜೇಸು ಭಯದಸ್ಸಾವೀ, ಸಮಾದಾಯ ಸಿಕ್ಖತಿ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇಸು। ಸೋ ಅಞ್ಞತರಂ ಸನ್ತಂ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಸೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಞ್ಞತರಂ ದೇವನಿಕಾಯಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ಸೋ ತತೋ ಚುತೋ ಅನಾಗಾಮೀ ಹೋತಿ, ಅನಾಗನ್ತಾ ಇತ್ಥತ್ತಂ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಾವುಸೋ, ಬಹಿದ್ಧಾಸಂಯೋಜನೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಅನಾಗಾಮೀ ಹೋತಿ, ಅನಾಗನ್ತಾ ಇತ್ಥತ್ತಂ।

''ಪುನ ಚಪರಂ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಸೀಲವಾ ಹೋತಿ...ಪೇ॰... ಸಮಾದಾಯ ಸಿಕ್ಖತಿ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇಸು। ಸೋ ಕಾಮಾನಂಯೇವ ನಿಬ್ಬಿದಾಯ ವಿರಾಗಾಯ ನಿರೋಧಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ। ಸೋ ಭವಾನಂಯೇವ ನಿಬ್ಬಿದಾಯ ವಿರಾಗಾಯ ನಿರೋಧಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ। ಸೋ ತಣ್ಹಾಕ್ಖಯಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ। ಸೋ ಲೋಭಕ್ಖಯಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ। ಸೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಞ್ಞತರಂ ದೇವನಿಕಾಯಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ಸೋ ತತೋ ಚುತೋ ಅನಾಗಾಮೀ ಹೋತಿ, ಅನಾಗನ್ತಾ ಇತ್ಥತ್ತಂ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಾವುಸೋ, ಬಹಿದ್ಧಾಸಂಯೋಜನೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಅನಾಗಾಮೀ ಹೋತಿ, ಅನಾಗನ್ತಾ ಇತ್ಥತ್ತ''ನ್ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಸಮಚಿತ್ತಾ ದೇವತಾ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ಅಟ್ಠಂಸು। ಏಕಮನ್ತಂ ಠಿತಾ ಖೋ ತಾ ದೇವತಾ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚುಂ - ''ಏಸೋ, ಭನ್ತೇ,

ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಪುಬ್ಬಾರಾಮೇ ಮಿಗಾರಮಾತುಪಾಸಾದೇ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಅಜ್ಝತ್ತಸಂಯೋಜನಞ್ಚ ಪುಗ್ಗಲಂ ದೇಸೇತಿ ಬಹಿದ್ಧಾಸಂಯೋಜನಞ್ಚ। ಹಟ್ಠಾ, ಭನ್ತೇ, ಪರಿಸಾ। ಸಾಧು, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮತು ಅನುಕಮ್ಪಂ ಉಪಾದಾಯಾ"ತಿ। ಅಧಿವಾಸೇಸಿ ಭಗವಾ ತುಣ್ಹೀಭಾವೇನ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ - ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ಬಲವಾ ಪುರಿಸೋ ಸಮಿಞ್ಜಿತಂ [ಸಮ್ಮಿಞ್ಜಿತಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ವಾ ಬಾಹಂ ಪಸಾರೇಯ್ಯ, ಪಸಾರಿತಂ ವಾ ಬಾಹಂ ಸಮಿಞ್ಜೇಯ್ಯ , ಏವಮೇವಂ - ಜೇತವನೇ ಅನ್ತರಹಿತೋ ಪುಬ್ಬಾರಾಮೇ ಮಿಗಾರಮಾತುಪಾಸಾದೇ ಆಯಸ್ಮತೋ ಸಾರಿಪುತ್ತಸ್ಸ ಸಮ್ಮುಖೇ ಪಾತುರಹೋಸಿ। ನಿಸೀದಿ ಭಗವಾ ಪಞ್ಞತ್ತೇ ಆಸನೇ। ಆಯಸ್ಮಾಪಿ ಖೋ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಂ ಖೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಸಾರಿಪುತ್ತಂ ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ -

"ಇಧ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಸಮಚಿತ್ತಾ ದೇವತಾ ಯೇನಾಹಂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಮಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ಅಟ್ಠಂಸು। ಏಕಮನ್ತಂ ಠಿತಾ ಖೋ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ತಾ ದೇವತಾ ಮಂ ಏತದವೋಚುಂ - 'ಏಸೋ, ಭನ್ತೇ, ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಪುಬ್ಬಾರಾಮೇ ಮಿಗಾರಮಾತುಪಾಸಾದೇ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಅಜ್ಝತ್ತಸಂಯೋಜನಞ್ಚ ಪುಗ್ಗಲಂ ದೇಸೇತಿ ಬಹಿದ್ಧಾಸಂಯೋಜನಞ್ಚ। ಹಟ್ಠಾ, ಭನ್ತೇ, ಪರಿಸಾ। ಸಾಧು, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಯೇನ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮತು ಅನುಕಮ್ಪಂ ಉಪಾದಾಯಾ'ತಿ। ತಾ ಖೋ ಪನ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ದೇವತಾ ದಸಪಿ ಹುತ್ವಾ ವೀಸಮ್ಪಿ ಹುತ್ವಾ ತಿಂಸಮ್ಪಿ ಹುತ್ವಾ ಚತ್ತಾಲೀಸಮ್ಪಿ ಹುತ್ವಾ ಪಞ್ಞಾಸಮ್ಪಿ ಹುತ್ವಾ ಸಟ್ಠಿಪಿ ಹುತ್ವಾ ಆರಗ್ಗಕೋಟಿನಿತುದನಮತ್ತೇಪಿ ತಿಟ್ಠನ್ತಿ, ನ ಚ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಬ್ಯಾಬಾಧೇನ್ತಿ [ಬ್ಯಾಬಾಧೇನ್ತೀತಿ (ಸಬ್ಬತ್ಥ)]। ಸಿಯಾ ಖೋ ಪನ [ಪನ ತೇ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)], ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಏವಮಸ್ಸ - 'ತತ್ಥ ನೂನ ತಾಸಂ ದೇವತಾನಂ ತಥಾ ಚಿತ್ತಂ ಭಾವಿತಂ ಯೇನ ತಾ ದೇವತಾ ದಸಪಿ ಹುತ್ವಾ ವೀಸಮ್ಪಿ ಹುತ್ವಾ ತಿಂಸಮ್ಪಿ ಹುತ್ವಾ ಚತ್ತಾಲೀಸಮ್ಪಿ ಹುತ್ವಾ ಪಞ್ಞಾಸಮ್ಪಿ ಹುತ್ವಾ ಸಟ್ಠಿಪಿ ಹುತ್ವಾ ಆರಗ್ಗಕೋಟಿನಿತುದನಮತ್ತೇಪಿ ತಿಟ್ಠನ್ತಿ ನ ಚ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಬ್ಯಾಬಾಧೇನ್ತೀ'ತಿ। ನ ಖೋ ಪನೇತಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಏವಂ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಇಧೇವ ಖೋ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ತಾಸಂ ದೇವತಾನಂ ತಥಾ ಚಿತ್ತಂ ಭಾವಿತಂ, ಯೇನ ತಾ ದೇವತಾ ದಸಪಿ ಹುತ್ವಾ…ಪೇ॰… ನ ಚ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಬ್ಯಾಬಾಧೇನ್ತಿ। ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಏವಂ ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ - 'ಸನ್ತಿನ್ದ್ರಿಯಾ ಭವಿಸ್ಸಾಮ ಸನ್ತಮಾನಸಾ'ತಿ। ಏವಞ್ಹಿ ವೋ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ। 'ಸನ್ತಿನ್ದ್ರಿಯಾನಞ್ಹಿ ವೋ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಸನ್ತಮಾನಸಾನಂ ಸನ್ತಂಯೇವ ಕಾಯಕಮ್ಮಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ ಸನ್ತಂ ವಚೀಕಮ್ಮಂ ಸನ್ತಂ ಮನೋಕಮ್ಮಂ। ಸನ್ತಂಯೇವ ಉಪಹಾರಂ ಉಪಹರಿಸ್ಸಾಮ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀಸೂ'ತಿ। 'ಏವಞ್ಹಿ ವೋ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ। ಅನಸ್ಸುಂ ಖೋ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾ ಯೇ ಇಮಂ ಧಮ್ಮಪರಿಯಾಯಂ ನಾಸ್ಸೋಸು'"ನ್ತಿ।

೩೮. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ - ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕಚ್ಚಾನೋ ವರಣಾಯಂ ವಿಹರತಿ ಭದ್ದಸಾರಿತೀರೇ [ಕದ್ದಮದಹತೀರೇ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)]। ಅಥ ಖೋ ಆರಾಮದಣ್ಡೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕಚ್ಚಾನೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮತಾ ಮಹಾಕಚ್ಚಾನೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿ। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆರಾಮದಣ್ಡೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಮಹಾಕಚ್ಚಾನಂ ಏತದವೋಚ - "ಕೋ ನು ಖೋ, ಭೋ ಕಚ್ಚಾನ, ಹೇತು ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ ಯೇನ ಖತ್ತಿಯಾಪಿ ಖತ್ತಿಯೇಹಿ ವಿವದನ್ತಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಪಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಹಿ ವಿವದನ್ತಿ, ಗಹಪತಿಕಾಪಿ ಗಹಪತಿಕೇಹಿ ವಿವದನ್ತೀ"ತಿ? "ಕಾಮರಾಗಾಭಿನಿವೇಸವಿನಿಬನ್ಧ [ಕಾಮರಾಗವಿನಿವೇಸವಿನಿಬದ್ಧ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಪಲಿಗೇಧಪರಿಯುಟ್ಠಾನಜ್ಝೋಸಾನಹೇತು ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಖತ್ತಿಯಾಪಿ ಖತ್ತಿಯೇಹಿ ವಿವದನ್ತಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಪಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಹಿ ವಿವದನ್ತಿ, ಗಹಪತಿಕಾಪಿ ಗಹಪತಿಕೇಹಿ ವಿವದನ್ತೀ"ತಿ।

"ಕೋ ಪನ, ಭೋ ಕಚ್ಚಾನ, ಹೇತು ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ ಯೇನ ಸಮಣಾಪಿ ಸಮಣೇಹಿ ವಿವದನ್ತೀ"ತಿ? "ದಿಟ್ಠಿರಾಗಾಭಿನಿವೇಸವಿನಿಬನ್ಧಪಲಿಗೇಧಪರಿಯುಟ್ಠಾನಜ್ಝೋಸಾನಹೇತು ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಸಮಣಾಪಿ ಸಮಣೇಹಿ ವಿವದನ್ತೀ"ತಿ।

“ಅತ್ಥಿ ಪನ, ಭೋ ಕಚ್ಚಾನ, ಕೋಚಿ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ ಯೋ ಇಮಞ್ಚೇವ ಕಾಮರಾಗಾಭಿನಿವೇಸವಿನಿಬನ್ಧಪಲಿಗೇಧಪರಿಯುಟ್ಠಾನಜ್ಝೋಸಾನಂ ಸಮತಿಕ್ಕನ್ತೋ, ಇಮಞ್ಚ ದಿಟ್ಠಿರಾಗಾಭಿನಿವೇಸವಿನಿಬನ್ಧಪಲಿಗೇಧಪರಿಯುಟ್ಠಾನಜ್ಝೋಸಾನಂ ಸಮತಿಕ್ಕನ್ತೋ”ತಿ? “ಅತ್ಥಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಲೋಕಸ್ಮಿಂ ಯೋ ಇಮಞ್ಚೇವ ಕಾಮರಾಗಾಭಿನಿವೇಸವಿನಿಬನ್ಧಪಲಿಗೇಧಪರಿಯುಟ್ಠಾನಜ್ಝೋಸಾನಂ ಸಮತಿಕ್ಕನ್ತೋ, ಇಮಞ್ಚ ದಿಟ್ಠಿರಾಗಾಭಿನಿವೇಸವಿನಿಬನ್ಧಪಲಿಗೇಧಪರಿಯುಟ್ಠಾನಜ್ಝೋಸಾನಂ ಸಮತಿಕ್ಕನ್ತೋ”ತಿ।

“ಕೋ ಪನ ಸೋ, ಭೋ ಕಚ್ಚಾನ, ಲೋಕಸ್ಮಿಂ ಯೋ ಇಮಞ್ಚೇವ ಕಾಗರಾಗಾಭಿನಿವೇಸವಿನಿಬನ್ಧಪಲಿಗೇಧಪರಿಯುಟ್ಠಾನಜ್ಝೋಸಾನಂ ಸಮತಿಕ್ಕನ್ತೋ, ಇಮಞ್ಚ ದಿಟ್ಠಿರಾಗಾಭಿನಿವೇಸವಿನಿಬನ್ಧಪಲಿಗೇಧಪರಿಯುಟ್ಠಾನಜ್ಝೋಸಾನಂ ಸಮತಿಕ್ಕನ್ತೋ”ತಿ? “ಅತ್ಥಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಪುರತ್ಥಿಮೇಸು ಜನಪದೇಸು ಸಾವತ್ಥೀ ನಾಮ ನಗರಂ। ತತ್ಥ ಸೋ ಭಗವಾ ಏತರಹಿ ವಿಹರತಿ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ। ಸೋ ಹಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಭಗವಾ ಇಮಞ್ಚೇವ ಕಾಮರಾಗಾಭಿನಿವೇಸವಿನಿಬನ್ಧಪಲಿಗೇಧಪರಿಯುಟ್ಠಾನಜ್ಝೋಸಾನಂ ಸಮತಿಕ್ಕನ್ತೋ , ಇಮಞ್ಚ ದಿಟ್ಠಿರಾಗಾಭಿನಿವೇಸವಿನಿಬನ್ಧಪಲಿಗೇಧಪರಿಯುಟ್ಠಾನಜ್ಝೋಸಾನಂ ಸಮತಿಕ್ಕನ್ತೋ”ತಿ।

ಏವಂ ವುತ್ತೇ ಆರಾಮದಣ್ಡೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಏಕಂಸಂ ಉತ್ತರಾಸಙ್ಗಂ ಕರಿತ್ವಾ ದಕ್ಖಿಣಂ ಜಾಣುಮಣ್ಡಲಂ ಪಥವಿಯಂ ನಿಹನ್ತ್ವಾ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನಞ್ಜಲಿಂ ಪಣಾಮೇತ್ವಾ ತಿಕ್ಖತ್ತುಂ ಉದಾನಂ ಉದಾನೇಸಿ -

“ನಮೋ ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ, ನಮೋ ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ, ನಮೋ ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ। ಯೋ ಹಿ ಸೋ ಭಗವಾ ಇಮಞ್ಚೇವ ಕಾಮರಾಗಾಭಿನಿವೇಸವಿನಿಬನ್ಧಪಲಿಗೇಧಪರಿಯುಟ್ಠಾನಜ್ಝೋಸಾನಂ ಸಮತಿಕ್ಕನ್ತೋ, ಇಮಞ್ಚ ದಿಟ್ಠಿರಾಗಾಭಿನಿವೇಸವಿನಿಬನ್ಧಪಲಿಗೇಧಪರಿಯುಟ್ಠಾನಜ್ಝೋಸಾನಂ ಸಮತಿಕ್ಕನ್ತೋ”ತಿ।

“ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ, ಭೋ ಕಚ್ಚಾನ, ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ, ಭೋ ಕಚ್ಚಾನ! ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭೋ ಕಚ್ಚಾನ, ನಿಕ್ಕುಜ್ಜಿತಂ ವಾ ಉಕ್ಕುಜ್ಜೇಯ್ಯ, ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಂ ವಾ ವಿವರೇಯ್ಯ, ಮೂಳ್ಹಸ್ಸ ವಾ ಮಗ್ಗಂ ಆಚಿಕ್ಖೇಯ್ಯ, ಅನ್ಧಕಾರೇ ವಾ ತೇಲಪಜ್ಜೋತಂ ಧಾರೇಯ್ಯ - ‘ಚಕ್ಖುಮನ್ತೋ ರೂಪಾನಿ ದಕ್ಖನ್ತೀ’ತಿ, ಏವಮೇವಂ ಭೋತಾ ಕಚ್ಚಾನೇನ ಅನೇಕಪರಿಯಾಯೇನ ಧಮ್ಮೋ ಪಕಾಸಿತೋ। ಏಸಾಹಂ, ಭೋ ಕಚ್ಚಾನ, ತಂ ಭವನ್ತಂ ಗೋತಮಂ ಸರಣಂ ಗಚ್ಛಾಮಿ ಧಮ್ಮಞ್ಚ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಞ್ಚ। ಉಪಾಸಕಂ ಮಂ ಭವಂ ಕಚ್ಚಾನೋ ಧಾರೇತು ಅಜ್ಜತಗ್ಗೇ ಪಾಣುಪೇತಂ ಸರಣಂ ಗತ”ನ್ತಿ।

೩೮. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕಚ್ಚಾನೋ ಮಧುರಾಯಂ ವಿಹರತಿ ಗುನ್ದಾವನೇ। ಅಥ ಖೋ ಕನ್ದರಾಯನೋ [ಕಣ್ಡರಾಯನೋ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕಚ್ಚಾನೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮತಾ ಮಹಾಕಚ್ಚಾನೇನ ಸದ್ಧಿಂ…ಪೇ॰… ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಕನ್ದರಾಯನೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಮಹಾಕಚ್ಚಾನಂ ಏತದವೋಚ - “ಸುತಂ ಮೇತಂ, ಭೋ ಕಚ್ಚಾನ, ‘ನ ಸಮಣೋ ಕಚ್ಚಾನೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇ ಜಿಣ್ಣೇ ವುದ್ಧೇ ಮಹಲ್ಲಕೇ ಅದ್ಧಗತೇ ವಯೋಅನುಪ್ಪತ್ತೇ ಅಭಿವಾದೇತಿ ವಾ ಪಚ್ಚುಟ್ಠೇತಿ ವಾ ಆಸನೇನ ವಾ ನಿಮನ್ತೇತೀ’ತಿ। ತಯಿದಂ, ಭೋ ಕಚ್ಚಾನ, ತಥೇವ? ನ ಹಿ ಭವಂ ಕಚ್ಚಾನೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇ ಜಿಣ್ಣೇ ವುದ್ಧೇ ಮಹಲ್ಲಕೇ ಅದ್ಧಗತೇ ವಯೋಅನುಪ್ಪತ್ತೇ ಅಭಿವಾದೇತಿ ವಾ ಪಚ್ಚುಟ್ಠೇತಿ ವಾ ಆಸನೇನ ವಾ ನಿಮನ್ತೇತಿ। ತಯಿದಂ, ಭೋ ಕಚ್ಚಾನ, ನ ಸಮ್ಪನ್ನಮೇವಾ”ತಿ।

“ಅತ್ಥಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ತೇನ ಭಗವತಾ ಜಾನತಾ ಪಸ್ಸತಾ ಅರಹತಾ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇನ ವುದ್ಧಭೂಮಿ ಚ ಅಕ್ಖಾತಾ ದಹರಭೂಮಿ ಚ। ವುದ್ಧೋ ಚೇಪಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಹೋತಿ ಆಸೀತಿಕೋ ವಾ ನಾವುತಿಕೋ ವಾ ವಸ್ಸಸತಿಕೋ ವಾ ಜಾತಿಯಾ, ಸೋ ಚ ಕಾಮೇ ಪರಿಭುಞ್ಜತಿ ಕಾಮಮಜ್ಝಾವಸತಿ ಕಾಮಪರಿಳಾಹೇನ ಪರಿಡಯ್ಹತಿ ಕಾಮವಿತಕ್ಕೇಹಿ ಖಜ್ಜತಿ ಕಾಮಪರಿಯೇಸನಾಯ ಉಸ್ಸುಕೋ। ಅಥ

ಖೋ ಸೋ ಬಾಲೋ ನ ಥೇರೋತ್ವೇವ ಸಙ್ಖ್ಯಂ ಗಚ್ಛತಿ। ದಹರೋ ಚೇಪಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಹೋತಿ ಯುವಾ ಸುಸುಕಾಳಕೇಸೋ ಭದ್ರೇನ ಯೋಬ್ಬನೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಪಠಮೇನ ವಯಸಾ । ಸೋ ಚ ನ ಕಾಮೇ ಪರಿಭುಞ್ಜತಿ ನ ಕಾಮಮಜ್ಝಾವಸತಿ, ನ ಕಾಮಪರಿಳಾಹೇನ ಪರಿಡಯ್ಹತಿ, ನ ಕಾಮವಿತಕ್ಕೇಹಿ ಖಜ್ಜತಿ, ನ ಕಾಮಪರಿಯೇಸನಾಯ ಉಸ್ಸುಕೋ। ಅಥ ಖೋ ಸೋ ಪಣ್ಡಿತೋ ಥೇರೋತ್ವೇವ ಸಙ್ಖ್ಯಂ ಗಚ್ಛತೀ"ತಿ।

ಏವಂ ವುತ್ತೇ ಕನ್ದರಾಯನೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಏಕಂಸಂ ಉತ್ತರಾಸಙ್ಗಂ ಕರಿತ್ವಾ ದಹರಾನಂ ಸತಂ [ಸುದಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಪಾದೇ ಸಿರಸಾ ವನ್ದತಿ - "ವುದ್ಧಾ ಭವನ್ತೋ, ವುದ್ಧಭೂಮಿಯಂ ಠಿತಾ। ದಹರಾ ಮಯಂ, ದಹರಭೂಮಿಯಂ ಠಿತಾ"ತಿ।

"ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ, ಭೋ ಕಚ್ಚಾನ...ಪೇ॰... ಉಪಾಸಕಂ ಮಂ ಭವಂ ಕಚ್ಚಾನೋ ಧಾರೇತು ಅಜ್ಜತಗ್ಗೇ ಪಾಣುಪೇತಂ ಸರಣಂ ಗತ"ನ್ತಿ।

೪೦. "ಯಸ್ಮಿಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಯೇ ಚೋರಾ ಬಲವನ್ತೋ ಹೋನ್ತಿ, ರಾಜಾನೋ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ದುಬ್ಬಲಾ ಹೋನ್ತಿ। ತಸ್ಮಿಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಯೇ ರಞ್ಞೋ ನ ಫಾಸು ಹೋತಿ ಅತಿಯಾತುಂ ವಾ ನಿಯ್ಯಾತುಂ ವಾ ಪಚ್ಚನ್ತಿಮೇ ವಾ ಜನಪದೇ ಅನುಸಞ್ಞಾತುಂ। ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಹಪತಿಕಾನಮ್ಪಿ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ನ ಫಾಸು ಹೋತಿ ಅತಿಯಾತುಂ ವಾ ನಿಯ್ಯಾತುಂ ವಾ ಬಾಹಿರಾನಿ ವಾ ಕಮ್ಮನ್ತಾನಿ ಪಟಿವೇಕ್ಖಿತುಂ। ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಪಾಪಭಿಕ್ಖೂ ಬಲವನ್ತೋ ಹೋನ್ತಿ, ಪೇಸಲಾ ಭಿಕ್ಖೂ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ದುಬ್ಬಲಾ ಹೋನ್ತಿ। ತಸ್ಮಿಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಯೇ ಪೇಸಲಾ ಭಿಕ್ಖೂ ತುಣ್ಹೀಭೂತಾ ತುಣ್ಹೀಭೂತಾವ ಸಙ್ಘಮಜ್ಝೇ ಸಙ್ಕಸಾಯನ್ತಿ [ಸಙ್ಕಮ್ಮ ಝಾಯನ್ತಿ (ಕ॰), ಸಞ್ಝಾಯನ್ತಿ (ಸೀ॰ ಅಟ್ಠ॰)] ಪಚ್ಚನ್ತಿಮೇ ವಾ ಜನಪದೇ ಅಚ್ಛನ್ತಿ [ಭಜನ್ತಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)]। ತಯಿದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಹೋತಿ ಬಹುಜನಾಹಿತಾಯ ಬಹುಜನಾಸುಖಾಯ, ಬಹುನೋ ಜನಸ್ಸ ಅನತ್ಥಾಯ ಅಹಿತಾಯ ದುಕ್ಖಾಯ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ।

"ಯಸ್ಮಿಂ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಯೇ ರಾಜಾನೋ ಬಲವನ್ತೋ ಹೋನ್ತಿ, ಚೋರಾ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ದುಬ್ಬಲಾ ಹೋನ್ತಿ। ತಸ್ಮಿಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಯೇ ರಞ್ಞೋ ಫಾಸು ಹೋತಿ ಅತಿಯಾತುಂ ವಾ ನಿಯ್ಯಾತುಂ ವಾ ಪಚ್ಚನ್ತಿಮೇ ವಾ ಜನಪದೇ ಅನುಸಞ್ಞಾತುಂ। ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಹಪತಿಕಾನಮ್ಪಿ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಫಾಸು ಹೋತಿ ಅತಿಯಾತುಂ ವಾ ನಿಯ್ಯಾತುಂ ವಾ ಬಾಹಿರಾನಿ ವಾ ಕಮ್ಮನ್ತಾನಿ ಪಟಿವೇಕ್ಖಿತುಂ। ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಪೇಸಲಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಬಲವನ್ತೋ ಹೋನ್ತಿ, ಪಾಪಭಿಕ್ಖೂ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ದುಬ್ಬಲಾ ಹೋನ್ತಿ। ತಸ್ಮಿಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಯೇ ಪಾಪಭಿಕ್ಖೂ ತುಣ್ಹೀಭೂತಾ ತುಣ್ಹೀಭೂತಾವ ಸಙ್ಘಮಜ್ಝೇ ಸಙ್ಕಸಾಯನ್ತಿ, ಯೇನ ವಾ ಪನ ತೇನ ಪಕ್ಕಮನ್ತಿ [ಪಪತನ್ತಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)]। ತಯಿದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಹೋತಿ ಬಹುಜನಹಿತಾಯ ಬಹುಜನಸುಖಾಯ, ಬಹುನೋ ಜನಸ್ಸ ಅತ್ಥಾಯ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನ"ನ್ತಿ।

೪೧. "ದ್ವಿನ್ನಾಹಂ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಿಚ್ಛಾಪಟಿಪತ್ತಿಂ ನ ವಣ್ಣೇಮಿ, ಗಿಹಿಸ್ಸ ವಾ ಪಬ್ಬಜಿತಸ್ಸ ವಾ। ಗಿಹೀ ವಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಬ್ಬಜಿತೋ ವಾ ಮಿಚ್ಛಾಪಟಿಪನ್ನೋ ಮಿಚ್ಛಾಪಟಿಪತ್ತಾಧಿಕರಣಹೇತು ನ ಆರಾಧಕೋ ಹೋತಿ ಞಾಯಂ ಧಮ್ಮಂ ಕುಸಲಂ।

"ದ್ವಿನ್ನಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮಾಪಟಿಪತ್ತಿಂ ವಣ್ಣೇಮಿ, ಗಿಹಿಸ್ಸ ವಾ ಪಬ್ಬಜಿತಸ್ಸ ವಾ। ಗಿಹೀ ವಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಬ್ಬಜಿತೋ ವಾ ಸಮ್ಮಾಪಟಿಪನ್ನೋ ಸಮ್ಮಾಪಟಿಪತ್ತಾಧಿಕರಣಹೇತು ಆರಾಧಕೋ ಹೋತಿ ಞಾಯಂ ಧಮ್ಮಂ ಕುಸಲ"ನ್ತಿ।

೪೨. "ಯೇ ತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ದುಗ್ಗಹಿತೇಹಿ ಸುತ್ತನ್ತೇಹಿ ಬ್ಯಞ್ಜನಪ್ಪತಿರೂಪಕೇಹಿ ಅತ್ಥಞ್ಚ ಧಮ್ಮಞ್ಚ ಪಟಿಬಾಹನ್ತಿ ತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ಬಹುಜನಾಹಿತಾಯ ಪಟಿಪನ್ನಾ ಬಹುಜನಾಸುಖಾಯ, ಬಹುನೋ ಜನಸ್ಸ ಅನತ್ಥಾಯ ಅಹಿತಾಯ ದುಕ್ಖಾಯ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ। ಬಹುಞ್ಚ ತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ಅಪುಞ್ಞಂ ಪಸವನ್ತಿ, ತೇ ಚಿಮಂ ಸದ್ಧಮ್ಮಂ ಅನ್ತರಧಾಪೇನ್ತಿ।

“ಯೇ ತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ಸುಗ್ಗಹಿತೇಹಿ ಸುತ್ತನ್ತೇಹಿ ಬ್ಯಞ್ಜನಪ್ಪತಿರೂಪಕೇಹಿ ಅತ್ಥಞ್ಚ ಧಮ್ಮಞ್ಚ ಅನುಲೋಮೇನ್ತಿ ತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ಬಹುಜನಹಿತಾಯ ಪಟಿಪನ್ನಾ ಬಹುಜನಸುಖಾಯ, ಬಹುನೋ ಜನಸ್ಸ ಅತ್ಥಾಯ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ। ಬಹುಞ್ಚ ತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ಪುಞ್ಞಂ ಪಸವನ್ತಿ, ತೇ ಚಿಮಂ ಸದ್ಧಮ್ಮಂ ಠಪೇನ್ತೀ”ತಿ।

ಸಮಚಿತ್ತವಗ್ಗೋ ಚತುತ್ಥೋ।

೫. ಪರಿಸವಗ್ಗೋ

೪೩. “ದ್ವೇಮಾ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪರಿಸಾ। ಕತಮಾ ದ್ವೇ? ಉತ್ತಾನಾ ಚ ಪರಿಸಾ ಗಮ್ಭೀರಾ ಚ ಪರಿಸಾ। ಕತಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉತ್ತಾನಾ ಪರಿಸಾ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಸ್ಸಂ ಪರಿಸಾಯಂ ಭಿಕ್ಖೂ ಉದ್ಧತಾ ಹೋನ್ತಿ ಉನ್ನಳಾ ಚಪಲಾ ಮುಖರಾ ವಿಕಿಣ್ಣವಾಚಾ ಮುಟ್ಠಸ್ಸತೀ ಅಸಮ್ಪಜಾನಾ ಅಸಮಾಹಿತಾ ವಿಬ್ಭನ್ತಚಿತ್ತಾ ಪಾಕತಿನ್ದ್ರಿಯಾ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉತ್ತಾನಾ ಪರಿಸಾ।

“ಕತಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಗಮ್ಭೀರಾ ಪರಿಸಾ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಸ್ಸಂ ಪರಿಸಾಯಂ ಭಿಕ್ಖೂ ಅನುದ್ಧತಾ ಹೋನ್ತಿ ಅನುನ್ನಳಾ ಅಚಪಲಾ ಅಮುಖರಾ ಅವಿಕಿಣ್ಣವಾಚಾ ಉಪಟ್ಠಿತಸ್ಸತೀ ಸಮ್ಪಜಾನಾ ಸಮಾಹಿತಾ ಏಕಗ್ಗಚಿತ್ತಾ ಸಂವುತಿನ್ದ್ರಿಯಾ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಗಮ್ಭೀರಾ ಪರಿಸಾ। ಇಮಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ಪರಿಸಾ। ಏತದಗ್ಗಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮಾಸಂ ದ್ವಿನ್ನಂ ಪರಿಸಾನಂ ಯದಿದಂ ಗಮ್ಭೀರಾ ಪರಿಸಾ”ತಿ।

೪೪. “ದ್ವೇಮಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪರಿಸಾ। ಕತಮಾ ದ್ವೇ? ವಗ್ಗಾ ಚ ಪರಿಸಾ ಸಮಗ್ಗಾ ಚ ಪರಿಸಾ। ಕತಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಗ್ಗಾ ಪರಿಸಾ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಸ್ಸಂ ಪರಿಸಾಯಂ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಣ್ಡನಜಾತಾ ಕಲಹಜಾತಾ ವಿವಾದಾಪನ್ನಾ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಮುಖಸತ್ತೀಹಿ ವಿತುದನ್ತಾ ವಿಹರನ್ತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಗ್ಗಾ ಪರಿಸಾ।

“ಕತಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಗ್ಗಾ ಪರಿಸಾ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಸ್ಸಂ ಪರಿಸಾಯಂ ಭಿಕ್ಖೂ ಸಮಗ್ಗಾ ಸಮ್ಮೋದಮಾನಾ ಅವಿವದಮಾನಾ ಖೀರೋದಕೀಭೂತಾ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಪಿಯಚಕ್ಖೂಹಿ ಸಮ್ಪಸ್ಸನ್ತಾ ವಿಹರನ್ತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಗ್ಗಾ ಪರಿಸಾ। ಇಮಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ಪರಿಸಾ। ಏತದಗ್ಗಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮಾಸಂ ದ್ವಿನ್ನಂ ಪರಿಸಾನಂ ಯದಿದಂ ಸಮಗ್ಗಾ ಪರಿಸಾ”ತಿ।

೪೫. “ದ್ವೇಮಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪರಿಸಾ। ಕತಮಾ ದ್ವೇ? ಅನಗ್ಗವತೀ ಚ ಪರಿಸಾ ಅಗ್ಗವತೀ ಚ ಪರಿಸಾ। ಕತಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಗ್ಗವತೀ ಪರಿಸಾ? ಇಧ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಸ್ಸಂ ಪರಿಸಾಯಂ ಥೇರಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಬಾಹುಲಿಕಾ [ಬಾಹುಲ್ಲಿಕಾ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰) ಟೀಕಾ ಓಲೋಕೇತಬ್ಬಾ] ಹೋನ್ತಿ ಸಾಥಲಿಕಾ, ಓಕ್ಕಮನೇ ಪುಬ್ಬಙ್ಗಮಾ, ಪವಿವೇಕೇ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಧುರಾ, ನ ವೀರಿಯಂ ಆರಭನ್ತಿ ಅಪ್ಪತ್ತಸ್ಸ ಪತ್ತಿಯಾ ಅನಧಿಗತಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ ಅಸಚ್ಛಿಕತಸ್ಸ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ। ತೇಸಂ ಪಚ್ಛಿಮಾ ಜನತಾ ದಿಟ್ಠಾನುಗತಿಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಸಾಪಿ ಹೋತಿ ಬಾಹುಲಿಕಾ ಸಾಥಲಿಕಾ, ಓಕ್ಕಮನೇ ಪುಬ್ಬಙ್ಗಮಾ, ಪವಿವೇಕೇ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಧುರಾ, ನ ವೀರಿಯಂ ಆರಭತಿ ಅಪ್ಪತ್ತಸ್ಸ ಪತ್ತಿಯಾ ಅನಧಿಗತಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ ಅಸಚ್ಛಿಕತಸ್ಸ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಗ್ಗವತೀ ಪರಿಸಾ।

“ಕತಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಗ್ಗವತೀ ಪರಿಸಾ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಸ್ಸಂ ಪರಿಸಾಯಂ ಥೇರಾ ಭಿಕ್ಖೂ ನ ಬಾಹುಲಿಕಾ ಹೋನ್ತಿ ನ ಸಾಥಲಿಕಾ, ಓಕ್ಕಮನೇ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಧುರಾ, ಪವಿವೇಕೇ ಪುಬ್ಬಙ್ಗಮಾ, ವೀರಿಯಂ ಆರಭನ್ತಿ ಅಪ್ಪತ್ತಸ್ಸ ಪತ್ತಿಯಾ ಅನಧಿಗತಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ ಅಸಚ್ಛಿಕತಸ್ಸ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ। ತೇಸಂ ಪಚ್ಛಿಮಾ ಜನತಾ ದಿಟ್ಠಾನುಗತಿಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಸಾಪಿ ಹೋತಿ ನ ಬಾಹುಲಿಕಾ ನ ಸಾಥಲಿಕಾ, ಓಕ್ಕಮನೇ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಧುರಾ, ಪವಿವೇಕೇ ಪುಬ್ಬಙ್ಗಮಾ, ವೀರಿಯಂ ಆರಭತಿ ಅಪ್ಪತ್ತಸ್ಸ ಪತ್ತಿಯಾ ಅನಧಿಗತಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ ಅಸಚ್ಛಿಕತಸ್ಸ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಗ್ಗವತೀ ಪರಿಸಾ। ಇಮಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ಪರಿಸಾ। ಏತದಗ್ಗಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮಾಸಂ ದ್ವಿನ್ನಂ ಪರಿಸಾನಂ ಯದಿದಂ ಅಗ್ಗವತೀ ಪರಿಸಾ”ತಿ।

೪೬. “ದ್ವೇಮಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪರಿಸಾ। ಕತಮಾ ದ್ವೇ? ಅನರಿಯಾ ಚ ಪರಿಸಾ ಅರಿಯಾ ಚ ಪರಿಸಾ। ಕತಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನರಿಯಾ ಪರಿಸಾ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಸ್ಸಂ ಪರಿಸಾಯಂ ಭಿಕ್ಖೂ ‘ಇದಂ ದುಕ್ಖ’ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ, ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖಸಮುದಯೋ’ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ, ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧೋ’ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ , ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ’ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನರಿಯಾ ಪರಿಸಾ।

“ಕತಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಾ ಪರಿಸಾ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಸ್ಸಂ ಪರಿಸಾಯಂ ಭಿಕ್ಖೂ ‘ಇದಂ ದುಕ್ಖ’ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನನ್ತಿ, ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖಸಮುದಯೋ’ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನನ್ತಿ, ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧೋ’ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನನ್ತಿ, ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ’ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನನ್ತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಾ ಪರಿಸಾ। ಇಮಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ಪರಿಸಾ। ಏತದಗ್ಗಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮಾಸಂ ದ್ವಿನ್ನಂ ಪರಿಸಾನಂ ಯದಿದಂ ಅರಿಯಾ ಪರಿಸಾ”ತಿ।

೪೭. “ದ್ವೇಮಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪರಿಸಾ। ಕತಮಾ ದ್ವೇ? ಪರಿಸಾಕಸಟೋ ಚ ಪರಿಸಾಮಣ್ಡೋ ಚ। ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪರಿಸಾಕಸಟೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಸ್ಸಂ ಪರಿಸಾಯಂ ಭಿಕ್ಖೂ ಛನ್ದಾಗತಿಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ದೋಸಾಗತಿಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಮೋಹಾಗತಿಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಭಯಾಗತಿಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪರಿಸಾಕಸಟೋ।

“ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪರಿಸಾಮಣ್ಡೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಸ್ಸಂ ಪರಿಸಾಯಂ ಭಿಕ್ಖೂ ನ ಛನ್ದಾಗತಿಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ನ ದೋಸಾಗತಿಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ನ ಮೋಹಾಗತಿಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ನ ಭಯಾಗತಿಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪರಿಸಾಮಣ್ಡೋ। ಇಮಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ಪರಿಸಾ। ಏತದಗ್ಗಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮಾಸಂ ದ್ವಿನ್ನಂ ಪರಿಸಾನಂ ಯದಿದಂ ಪರಿಸಾಮಣ್ಡೋ”ತಿ।

೪೮. “ದ್ವೇಮಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪರಿಸಾ। ಕತಮಾ ದ್ವೇ? ಓಕ್ಕಾಚಿತವಿನೀತಾ ಪರಿಸಾ ನೋಪಟಿಪುಚ್ಛಾವಿನೀತಾ, ಪಟಿಪುಚ್ಛಾವಿನೀತಾ ಪರಿಸಾ ನೋಓಕ್ಕಾಚಿತವಿನೀತಾ। ಕತಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಓಕ್ಕಾಚಿತವಿನೀತಾ ಪರಿಸಾ ನೋಪಟಿಪುಚ್ಛಾವಿನೀತಾ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಸ್ಸಂ ಪರಿಸಾಯಂ ಭಿಕ್ಖೂ ಯೇ ತೇ ಸುತ್ತನ್ತಾ ತಥಾಗತಭಾಸಿತಾ ಗಮ್ಭೀರಾ ಗಮ್ಭೀರತ್ಥಾ ಲೋಕುತ್ತರಾ ಸುಞ್ಞತಾಪಟಿಸಂಯುತ್ತಾ ತೇಸು ಭಞ್ಞಮಾನೇಸು ನ ಸುಸ್ಸೂಸನ್ತಿ ನ ಸೋತಂ ಓದಹನ್ತಿ ನ ಅಞ್ಞಾ ಚಿತ್ತಂ ಉಪಟ್ಠಪೇನ್ತಿ ನ ಚ ತೇ ಧಮ್ಮೇ ಉಗ್ಗಹೇತಬ್ಬಂ ಪರಿಯಾಪುಣಿತಬ್ಬಂ ಮಞ್ಞನ್ತಿ। ಯೇ ಪನ ತೇ ಸುತ್ತನ್ತಾ ಕವಿತಾ [ಕವಿಕತಾ (ಸಬ್ಬತ್ಥ) ಟೀಕಾ ಓಲೋಕೇತಬ್ಬಾ] ಕಾವೇಯ್ಯಾ ಚಿತ್ತಕ್ಖರಾ ಚಿತ್ತಬ್ಯಞ್ಜನಾ ಬಾಹಿರಕಾ ಸಾವಕಭಾಸಿತಾ ತೇಸು ಭಞ್ಞಮಾನೇಸು ಸುಸ್ಸೂಸನ್ತಿ ಸೋತಂ ಓದಹನ್ತಿ ಅಞ್ಞಾ ಚಿತ್ತಂ ಉಪಟ್ಠಪೇನ್ತಿ, ತೇ ಧಮ್ಮೇ ಉಗ್ಗಹೇತಬ್ಬಂ ಪರಿಯಾಪುಣಿತಬ್ಬಂ ಮಞ್ಞನ್ತಿ, ತೇ ಚ ತಂ ಧಮ್ಮಂ ಪರಿಯಾಪುಣಿತ್ವಾ ನ ಚೇವ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಪಟಿಪುಚ್ಛನ್ತಿ ನ ಚ ಪಟಿವಿಚರನ್ತಿ – ‘ಇದಂ ಕಥಂ, ಇಮಸ್ಸ ಕೋ ಅತ್ಥೋ’ತಿ? ತೇ ಅವಿವಟಞ್ಚೇವ ನ ವಿವರನ್ತಿ, ಅನುತ್ತಾನೀಕತಞ್ಚ ನ ಉತ್ತಾನೀಕರೋನ್ತಿ, ಅನೇಕವಿಹಿತೇಸು ಚ ಕಙ್ಖಾಠಾನಿಯೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಕಙ್ಖಂ ನ ಪಟಿವಿನೋದೇನ್ತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಓಕ್ಕಾಚಿತವಿನೀತಾ ಪರಿಸಾ ನೋ ಪಟಿಪುಚ್ಛಾವಿನೀತಾ।

“ಕತಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಟಿಪುಚ್ಛಾವಿನೀತಾ ಪರಿಸಾ ನೋಓಕ್ಕಾಚಿತವಿನೀತಾ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಸ್ಸಂ ಪರಿಸಾಯಂ ಭಿಕ್ಖೂ ಯೇ ತೇ ಸುತ್ತನ್ತಾ ಕವಿತಾ ಕಾವೇಯ್ಯಾ ಚಿತ್ತಕ್ಖರಾ ಚಿತ್ತಬ್ಯಞ್ಜನಾ ಬಾಹಿರಕಾ ಸಾವಕಭಾಸಿತಾ ತೇಸು ಭಞ್ಞಮಾನೇಸು ನ ಸುಸ್ಸೂಸನ್ತಿ ನ ಸೋತಂ ಓದಹನ್ತಿ ನ ಅಞ್ಞಾ ಚಿತ್ತಂ ಉಪಟ್ಠಪೇನ್ತಿ, ನ ಚ ತೇ ಧಮ್ಮೇ ಉಗ್ಗಹೇತಬ್ಬಂ ಪರಿಯಾಪುಣಿತಬ್ಬಂ ಮಞ್ಞನ್ತಿ। ಯೇ ಪನ ತೇ ಸುತ್ತನ್ತಾ ತಥಾಗತಭಾಸಿತಾ ಗಮ್ಭೀರಾ ಗಮ್ಭೀರತ್ಥಾ ಲೋಕುತ್ತರಾ ಸುಞ್ಞತಾಪಟಿಸಂಯುತ್ತಾ ತೇಸು ಭಞ್ಞಮಾನೇಸು ಸುಸ್ಸೂಸನ್ತಿ ಸೋತಂ ಓದಹನ್ತಿ ಅಞ್ಞಾ ಚಿತ್ತಂ ಉಪಟ್ಠಪೇನ್ತಿ, ತೇ ಚ ಧಮ್ಮೇ ಉಗ್ಗಹೇತಬ್ಬಂ ಪರಿಯಾಪುಣಿತಬ್ಬಂ ಮಞ್ಞನ್ತಿ। ತೇ ತಂ ಧಮ್ಮಂ ಪರಿಯಾಪುಣಿತ್ವಾ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಪಟಿಪುಚ್ಛನ್ತಿ ಪಟಿವಿಚರನ್ತಿ – ‘ಇದಂ ಕಥಂ, ಇಮಸ್ಸ ಕೋ ಅತ್ಥೋ’ತಿ? ತೇ ಅವಿವಟಞ್ಚೇವ ವಿವರನ್ತಿ, ಅನುತ್ತಾನೀಕತಞ್ಚ ಉತ್ತಾನೀಕರೋನ್ತಿ, ಅನೇಕವಿಹಿತೇಸು ಚ ಕಙ್ಖಾಠಾನಿಯೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಕಙ್ಖಂ ಪಟಿವಿನೋದೇನ್ತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಟಿಪುಚ್ಛಾವಿನೀತಾ ಪರಿಸಾ ನೋಓಕ್ಕಾಚಿತವಿನೀತಾ। ಇಮಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ಪರಿಸಾ। ಏತದಗ್ಗಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮಾಸಂ ದ್ವಿನ್ನಂ ಪರಿಸಾನಂ ಯದಿದಂ ಪಟಿಪುಚ್ಛಾವಿನೀತಾ ಪರಿಸಾ ನೋಓಕ್ಕಾಚಿತವಿನೀತಾ”ತಿ।

೪೯. “ದ್ವೇಮಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪರಿಸಾ। ಕತಮಾ ದ್ವೇ? ಆಮಿಸಗರು ಪರಿಸಾ ನೋ ಸದ್ಧಮ್ಮಗರು, ಸದ್ಧಮ್ಮಗರು ಪರಿಸಾ ನೋ ಆಮಿಸಗರು। ಕತಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಮಿಸಗರು ಪರಿಸಾ ನೋ ಸದ್ಧಮ್ಮಗರು? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಸ್ಸಂ ಪರಿಸಾಯಂ ಭಿಕ್ಖೂ ಗಿಹೀನಂ ಓದಾತವಸನಾನಂ ಸಮ್ಮುಖಾ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಸ್ಸ ವಣ್ಣಂ ಭಾಸನ್ತಿ – ‘ಅಸುಕೋ ಭಿಕ್ಖು ಉಭತೋಭಾಗವಿಮುತ್ತೋ, ಅಸುಕೋ

ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತೋ , ಅಸುಕೋ ಕಾಯಸಕ್ಖೀ , ಅಸುಕೋ ದಿಟ್ಠಿಪ್ಪತ್ತೋ, ಅಸುಕೋ ಸದ್ಧಾವಿಮುತ್ತೋ, ಅಸುಕೋ ಧಮ್ಮಾನುಸಾರೀ, ಅಸುಕೋ ಸದ್ಧಾನುಸಾರೀ, ಅಸುಕೋ ಸೀಲವಾ ಕಲ್ಯಾಣಧಮ್ಮೋ, ಅಸುಕೋ ದುಸ್ಸೀಲೋ ಪಾಪಧಮ್ಮೋ'ತಿ। ತೇ ತೇನ ಲಾಭಂ ಲಭನ್ತಿ। ತೇ ತಂ ಲಾಭಂ ಲಭಿತ್ವಾ ಗಥಿತಾ [ಗಧಿತಾ (ಕ॰)] ಮುಚ್ಛಿತಾ ಅಜ್ಝೋಪನ್ನಾ [ಅಜ್ಝೋಸಾನಾ (ಕ॰), ಅನಜ್ಝೋಪನ್ನಾ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕ॰) ತಿಕನಿಪಾತೇ ಕುಸಿನಾರವಗ್ಗೇ ಪಠಮಸುತ್ತಟೀಕಾ ಓಲೋಕೇತಬ್ಬಾ] ಅನಾದೀನವದಸ್ಸಾವಿನೋ ಅನಿಸ್ಸರಣಪಞ್ಞಾ ಪರಿಭುಞ್ಜನ್ತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಮಿಸಗರು ಪರಿಸಾ ನೋ ಸದ್ಧಮ್ಮಗರು।

"ಕತಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸದ್ಧಮ್ಮಗರು ಪರಿಸಾ ನೋಆಮಿಸಗರು? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಸ್ಸಂ ಪರಿಸಾಯಂ ಭಿಕ್ಖೂ ಗಿಹೀನಂ ಓದಾತವಸನಾನಂ ಸಮ್ಮುಖಾ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಸ್ಸ ವಣ್ಣಂ ನ ಭಾಸನ್ತಿ - 'ಅಸುಕೋ ಭಿಕ್ಖು ಉಭತೋಭಾಗವಿಮುತ್ತೋ, ಅಸುಕೋ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತೋ, ಅಸುಕೋ ಕಾಯಸಕ್ಖೀ, ಅಸುಕೋ ದಿಟ್ಠಿಪ್ಪತ್ತೋ, ಅಸುಕೋ ಸದ್ಧಾವಿಮುತ್ತೋ, ಅಸುಕೋ ಧಮ್ಮಾನುಸ್ಸಾರೀ, ಅಸುಕೋ ಸದ್ಧಾನುಸಾರೀ, ಅಸುಕೋ ಸೀಲವಾ ಕಲ್ಯಾಣಧಮ್ಮೋ, ಅಸುಕೋ ದುಸ್ಸೀಲೋ ಪಾಪಧಮ್ಮೋ'ತಿ। ತೇ ತೇನ ಲಾಭಂ ಲಭನ್ತಿ। ತೇ ತಂ ಲಾಭಂ ಲಭಿತ್ವಾ ಅಗಥಿತಾ ಅಮುಚ್ಛಿತಾ ಅನಜ್ಝೋಸನ್ನಾ ಆದೀನವದಸ್ಸಾವಿನೋ ನಿಸ್ಸರಣಪಞ್ಞಾ ಪರಿಭುಞ್ಜನ್ತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸದ್ಧಮ್ಮಗರು ಪರಿಸಾ ನೋಆಮಿಸಗರು। ಇಮಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ಪರಿಸಾ। ಏತದಗ್ಗಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮಾಸಂ ದ್ವಿನ್ನಂ ಪರಿಸಾನಂ ಯದಿದಂ ಸದ್ಧಮ್ಮಗರು ಪರಿಸಾ ನೋಆಮಿಸಗರೂ"ತಿ।

೫೦. "ದ್ವೇಮಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪರಿಸಾ। ಕತಮಾ ದ್ವೇ? ವಿಸಮಾ ಚ ಪರಿಸಾ ಸಮಾ ಚ ಪರಿಸಾ। ಕತಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಸಮಾ ಪರಿಸಾ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಸ್ಸಂ ಪರಿಸಾಯಂ ಅಧಮ್ಮಕಮ್ಮಾನಿ ಪವತ್ತನ್ತಿ ಧಮ್ಮಕಮ್ಮಾನಿ ನಪ್ಪವತ್ತನ್ತಿ , ಅವಿನಯಕಮ್ಮಾನಿ ಪವತ್ತನ್ತಿ ವಿನಯಕಮ್ಮಾನಿ ನಪ್ಪವತ್ತನ್ತಿ, ಅಧಮ್ಮಕಮ್ಮಾನಿ ದಿಪ್ಪನ್ತಿ ಧಮ್ಮಕಮ್ಮಾನಿ ನ ದಿಪ್ಪನ್ತಿ, ಅವಿನಯಕಮ್ಮಾನಿ ದಿಪ್ಪನ್ತಿ ವಿನಯಕಮ್ಮಾನಿ ನ ದಿಪ್ಪನ್ತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಸಮಾ ಪರಿಸಾ। ( ) [(ವಿಸಮತ್ತಾ ಭಿಕ್ಖವೇ ಪರಿಸಾಯ ಅಧಮ್ಮಕಮ್ಮಾನಿ ಪವತ್ತನ್ತಿ... ವಿನಯಕಮ್ಮಾನಿ ನ ದಿಪ್ಪನ್ತಿ।) (ಸೀ॰ ಪೀ॰)]

"ಕತಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಾ ಪರಿಸಾ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಸ್ಸಂ ಪರಿಸಾಯಂ ಧಮ್ಮಕಮ್ಮಾನಿ ಪವತ್ತನ್ತಿ ಅಧಮ್ಮಕಮ್ಮಾನಿ ನಪ್ಪವತ್ತನ್ತಿ, ವಿನಯಕಮ್ಮಾನಿ ಪವತ್ತನ್ತಿ ಅವಿನಯಕಮ್ಮಾನಿ ನಪ್ಪವತ್ತನ್ತಿ, ಧಮ್ಮಕಮ್ಮಾನಿ ದಿಪ್ಪನ್ತಿ ಅಧಮ್ಮಕಮ್ಮಾನಿ ನ ದಿಪ್ಪನ್ತಿ, ವಿನಯಕಮ್ಮಾನಿ ದಿಪ್ಪನ್ತಿ ಅವಿನಯಕಮ್ಮಾನಿ ನ ದಿಪ್ಪನ್ತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಾ ಪರಿಸಾ। ( ) [(ಸಮತ್ತಾ ಭಿಕ್ಖವೇ ಪರಿಸಾಯ ಧಮ್ಮಕಮ್ಮಾನಿ ಪವತ್ತನ್ತಿ... ಅವಿನಯಕಮ್ಮಾನಿ ನ ದಿಪ್ಪನ್ತಿ।) (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಇಮಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ಪರಿಸಾ। ಏತದಗ್ಗಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮಾಸಂ ದ್ವಿನ್ನಂ ಪರಿಸಾನಂ ಯದಿದಂ ಸಮಾ ಪರಿಸಾ"ತಿ।

೫೧. "ದ್ವೇಮಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪರಿಸಾ। ಕತಮಾ ದ್ವೇ? ಅಧಮ್ಮಿಕಾ ಚ ಪರಿಸಾ ಧಮ್ಮಿಕಾ ಚ ಪರಿಸಾ...ಪೇ॰... ಇಮಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ಪರಿಸಾ। ಏತದಗ್ಗಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮಾಸಂ ದ್ವಿನ್ನಂ ಪರಿಸಾನಂ ಯದಿದಂ ಧಮ್ಮಿಕಾ ಪರಿಸಾ"ತಿ।

೫೨. "ದ್ವೇಮಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪರಿಸಾ। ಕತಮಾ ದ್ವೇ? ಅಧಮ್ಮವಾದಿನೀ ಚ ಪರಿಸಾ ಧಮ್ಮವಾದಿನೀ ಚ ಪರಿಸಾ। ಕತಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಧಮ್ಮವಾದಿನೀ ಪರಿಸಾ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಸ್ಸಂ ಪರಿಸಾಯಂ ಭಿಕ್ಖೂ ಅಧಿಕರಣಂ ಆದಿಯನ್ತಿ ಧಮ್ಮಿಕಂ ವಾ ಅಧಮ್ಮಿಕಂ ವಾ। ತೇ ತಂ ಅಧಿಕರಣಂ ಆದಿಯಿತ್ವಾ ನ ಚೇವ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಸಞ್ಞಾಪೇನ್ತಿ ನ ಚ ಸಞ್ಞತ್ತಿಂ ಉಪಗಚ್ಛನ್ತಿ, ನ ಚ ನಿಜ್ಝಾಪೇನ್ತಿ ನ ಚ ನಿಜ್ಝತ್ತಿಂ ಉಪಗಚ್ಛನ್ತಿ। ತೇ ಅಸಞ್ಞತ್ತಿಬಲಾ ಅನಿಜ್ಝತ್ತಿಬಲಾ ಅಪ್ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಮನ್ತಿನೋ ತಮೇವ ಅಧಿಕರಣಂ ಥಾಮಸಾ ಪರಾಮಾಸಾ [ಪರಾಮಸ್ಸ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಅಭಿನಿವಿಸ್ಸ ವೋಹರನ್ತಿ - 'ಇದಮೇವ ಸಚ್ಚಂ ಮೋಘಮಞ್ಞ'ನ್ತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಧಮ್ಮವಾದಿನೀ ಪರಿಸಾ।

"ಕತಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮವಾದಿನೀ ಪರಿಸಾ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಸ್ಸಂ ಪರಿಸಾಯಂ ಭಿಕ್ಖೂ ಅಧಿಕರಣಂ ಆದಿಯನ್ತಿ ಧಮ್ಮಿಕಂ ವಾ ಅಧಮ್ಮಿಕಂ ವಾ। ತೇ ತಂ ಅಧಿಕರಣಂ ಆದಿಯಿತ್ವಾ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಸಞ್ಞಾಪೇನ್ತಿ ಚೇವ ಸಞ್ಞತ್ತಿಞ್ಚ ಉಪಗಚ್ಛನ್ತಿ,

ನಿಜ್ಝಾಪೇನ್ತಿ ಚೇವ ನಿಜ್ಝತ್ತಿಞ್ಚ ಉಪಗಚ್ಛನ್ತಿ। ತೇ ಸಞ್ಞತ್ತಿಬಲಾ ನಿಜ್ಝತ್ತಿಬಲಾ ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಮನ್ತಿನೋ, ನ ತಮೇವ ಅಧಿಕರಣಂ ಥಾಮಸಾ ಪರಾಮಾಸಾ ಅಭಿನಿವಿಸ್ಸ ವೋಹರನ್ತಿ - 'ಇದಮೇವ ಸಚ್ಚಂ ಮೋಘಮಞ್ಞ'ನ್ತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮವಾದಿನೀ ಪರಿಸಾ। ಇಮಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ಪರಿಸಾ। ಏತದಗ್ಗಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮಾಸಂ ದ್ವಿನ್ನಂ ಪರಿಸಾನಂ ಯದಿದಂ ಧಮ್ಮವಾದಿನೀ ಪರಿಸಾ"ತಿ।

ಪರಿಸವಗ್ಗೋ ಪಞ್ಚಮೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಉತ್ತಾನಾ ವಗ್ಗಾ ಅಗ್ಗವತೀ, ಅರಿಯಾ ಕಸಟೋ ಚ ಪಞ್ಚಮೋ।
ಓಕ್ಕಾಚಿತಆಮಿಸಞ್ಚೇವ, ವಿಸಮಾ ಅಧಮ್ಮಾಧಮ್ಮಿಯೇನ ಚಾತಿ॥

ಪಠಮೋ ಪಣ್ಣಾಸಕೋ ಸಮತ್ತೋ।

೨. ದುತಿಯಪಣ್ಣಾಸಕಂ

(೬) ೧. ಪುಗ್ಗಲವಗ್ಗೋ

೫೩. “ದ್ವೇಮೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲಾ ಲೋಕೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ ಬಹುಜನಹಿತಾಯ ಬಹುಜನಸುಖಾಯ, ಬಹುನೋ ಜನಸ್ಸ ಅತ್ಥಾಯ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ। ಕತಮೇ ದ್ವೇ? ತಥಾಗತೋ ಚ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ, ರಾಜಾ ಚ ಚಕ್ಕವತ್ತೀ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ಪುಗ್ಗಲಾ ಲೋಕೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ ಬಹುಜನಹಿತಾಯ ಬಹುಜನಸುಖಾಯ, ಬಹುನೋ ಜನಸ್ಸ ಅತ್ಥಾಯ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನ”ನ್ತಿ।

೫೪. “ದ್ವೇಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲಾ ಲೋಕೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ ಅಚ್ಛರಿಯಮನುಸ್ಸಾ। ಕತಮೇ ದ್ವೇ? ತಥಾಗತೋ ಚ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ, ರಾಜಾ ಚ ಚಕ್ಕವತ್ತೀ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ಪುಗ್ಗಲಾ ಲೋಕೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ ಅಚ್ಛರಿಯಮನುಸ್ಸಾ”ತಿ।

೫೫. “ದ್ವಿನ್ನಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲಾನಂ ಕಾಲಕಿರಿಯಾ ಬಹುನೋ ಜನಸ್ಸ ಅನುತಪ್ಪಾ ಹೋತಿ। ಕತಮೇಸಂ ದ್ವಿನ್ನಂ? ತಥಾಗತಸ್ಸ ಚ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ, ರಞ್ಞೋ ಚ ಚಕ್ಕವತ್ತಿಸ್ಸ। ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವಿನ್ನಂ ಪುಗ್ಗಲಾನಂ ಕಾಲಕಿರಿಯಾ ಬಹುನೋ ಜನಸ್ಸ ಅನುತಪ್ಪಾ ಹೋತೀ”ತಿ।

೫೬. “ದ್ವೇಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಥೂಪಾರಹಾ। ಕತಮೇ ದ್ವೇ? ತಥಾಗತೋ ಚ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ, ರಾಜಾ ಚ ಚಕ್ಕವತ್ತೀ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ಥೂಪಾರಹಾ”ತಿ।

೫೭. “ದ್ವೇಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬುದ್ಧಾ। ಕತಮೇ ದ್ವೇ? ತಥಾಗತೋ ಚ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ, ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧೋ ಚ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ಬುದ್ಧಾ”ತಿ।

೫೮. “ದ್ವೇಮೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸನಿಯಾ ಫಲನ್ತಿಯಾ ನ ಸನ್ತಸನ್ತಿ। ಕತಮೇ ದ್ವೇ? ಭಿಕ್ಖು ಚ ಖೀಣಾಸವೋ, ಹತ್ಥಾಜಾನೀಯೋ ಚ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ಅಸನಿಯಾ ಫಲನ್ತಿಯಾ ನ ಸನ್ತಸನ್ತೀ”ತಿ।

೫೯. “ದ್ವೇಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸನಿಯಾ ಫಲನ್ತಿಯಾ ನ ಸನ್ತಸನ್ತಿ। ಕತಮೇ ದ್ವೇ? ಭಿಕ್ಖು ಚ ಖೀಣಾಸವೋ, ಅಸ್ಸಾಜಾನೀಯೋ ಚ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ಅಸನಿಯಾ ಫಲನ್ತಿಯಾ ನ ಸನ್ತಸನ್ತೀ”ತಿ।

೬೦. “ದ್ವೇಮೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸನಿಯಾ ಫಲನ್ತಿಯಾ ನ ಸನ್ತಸನ್ತಿ। ಕತಮೇ ದ್ವೇ? ಭಿಕ್ಖು ಚ ಖೀಣಾಸವೋ, ಸೀಹೋ ಚ ಮಿಗರಾಜಾ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ಅಸನಿಯಾ ಫಲನ್ತಿಯಾ ನ ಸನ್ತಸನ್ತೀ”ತಿ।

೬೧. “ದ್ವೇಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅತ್ಥವಸೇ ಸಮ್ಪಸ್ಸಮಾನಾ ಕಿಂಪುರಿಸಾ ಮಾನುಸಿಂ ವಾಚಂ ನ ಭಾಸನ್ತಿ। ಕತಮೇ ದ್ವೇ? ಮಾ ಚ ಮುಸಾ ಭಣಿಮ್ಹಾ, ಮಾ ಚ ಪರಂ ಅಭೂತೇನ ಅಬ್ಭಾಚಿಕ್ಖಿಮ್ಹಾತಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ಅತ್ಥವಸೇ ಸಮ್ಪಸ್ಸಮಾನಾ ಕಿಂಪುರಿಸಾ ಮಾನುಸಿಂ ವಾಚಂ ನ ಭಾಸನ್ತೀ”ತಿ।

೬೨. “ದ್ವಿನ್ನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅತಿತ್ತೋ ಅಪ್ಪಟಿವಾನೋ ಮಾತುಗಾಮೋ ಕಾಲಂ ಕರೋತಿ। ಕತಮೇಸಂ ದ್ವಿನ್ನಂ? ಮೇಥುನಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ಚ ವಿಜಾಯನಸ್ಸ ಚ। ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವಿನ್ನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಅತಿತ್ತೋ ಅಪ್ಪಟಿವಾನೋ ಮಾತುಗಾಮೋ ಕಾಲಂ ಕರೋತೀ”ತಿ।

೬೩. "ಅಸನ್ತಸನ್ನಿವಾಸಞ್ಚ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ ಸನ್ತಸನ್ನಿವಾಸಞ್ಚ। ತಂ ಸುಣಾಥ, ಸಾಧುಕಂ ಮನಸಿ ಕರೋಥ; ಭಾಸಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ –

"ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸನ್ತಸನ್ನಿವಾಸೋ ಹೋತಿ, ಕಥಞ್ಚ ಅಸನ್ತೋ ಸನ್ನಿವಸನ್ತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಥೇರಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಏವಂ ಹೋತಿ – 'ಥೇರೋಪಿ ಮಂ ನ ವದೇಯ್ಯ, ಮಜ್ಝಿಮೋಪಿ ಮಂ ನ ವದೇಯ್ಯ, ನವೋಪಿ ಮಂ ನ ವದೇಯ್ಯ; ಥೇರಮ್ಪಾಹಂ ನ ವದೇಯ್ಯಂ, ಮಜ್ಝಿಮಮ್ಪಾಹಂ ನ ವದೇಯ್ಯಂ, ನವಮ್ಪಾಹಂ ನ ವದೇಯ್ಯಂ। ಥೇರೋ ಚೇಪಿ ಮಂ ವದೇಯ್ಯ ಅಹಿತಾನುಕಮ್ಪೀ ಮಂ ವದೇಯ್ಯ ನೋ ಹಿತಾನುಕಮ್ಪೀ, ನೋತಿ ನಂ ವದೇಯ್ಯಂ ವಿಹೇಠೇಯ್ಯಂ [ವಿಹೇಸೇಯ್ಯಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಪಸ್ಸಮ್ಪಿಸ್ಸ ನಪ್ಪಟಿಕರೇಯ್ಯಂ। ಮಜ್ಝಿಮೋ ಚೇಪಿ ಮಂ ವದೇಯ್ಯ…ಪೇ॰… ನವೋ ಚೇಪಿ ಮಂ ವದೇಯ್ಯ ಅಹಿತಾನುಕಮ್ಪೀ ಮಂ ವದೇಯ್ಯ ನೋ ಹಿತಾನುಕಮ್ಪೀ, ನೋತಿ ನಂ ವದೇಯ್ಯಂ ವಿಹೇಠೇಯ್ಯಂ ಪಸ್ಸಮ್ಪಿಸ್ಸ ನಪ್ಪಟಿಕರೇಯ್ಯಂ' । ಮಜ್ಝಿಮಸ್ಸಪಿ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಏವಂ ಹೋತಿ… ಪೇ॰… ನವಸ್ಸಪಿ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಏವಂ ಹೋತಿ – 'ಥೇರೋಪಿ ಮಂ ನ ವದೇಯ್ಯ, ಮಜ್ಝಿಮೋಪಿ ಮಂ ನ ವದೇಯ್ಯ, ನವೋಪಿ ಮಂ ನ ವದೇಯ್ಯ; ಥೇರಮ್ಪಾಹಂ ನ ವದೇಯ್ಯಂ, ಮಜ್ಝಿಮಮ್ಪಾಹಂ ನ ವದೇಯ್ಯಂ, ನವಮ್ಪಾಹಂ ನ ವದೇಯ್ಯಂ। ಥೇರೋ ಚೇಪಿ ಮಂ ವದೇಯ್ಯ ಅಹಿತಾನುಕಮ್ಪೀ ಮಂ ವದೇಯ್ಯ ನೋ ಹಿತಾನುಕಮ್ಪೀ ನೋತಿ ನಂ ವದೇಯ್ಯಂ ವಿಹೇಠೇಯ್ಯಂ ಪಸ್ಸಮ್ಪಿಸ್ಸ ನಪ್ಪಟಿಕರೇಯ್ಯಂ। ಮಜ್ಝಿಮೋ ಚೇಪಿ ಮಂ ವದೇಯ್ಯ…ಪೇ॰… ನವೋ ಚೇಪಿ ಮಂ ವದೇಯ್ಯ ಅಹಿತಾನುಕಮ್ಪೀ ಮಂ ವದೇಯ್ಯ ನೋ ಹಿತಾನುಕಮ್ಪೀ, ನೋತಿ ನಂ ವದೇಯ್ಯಂ ವಿಹೇಠೇಯ್ಯಂ ಪಸ್ಸಮ್ಪಿಸ್ಸ ನಪ್ಪಟಿಕರೇಯ್ಯಂ'। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸನ್ತಸನ್ನಿವಾಸೋ ಹೋತಿ, ಏವಞ್ಚ ಅಸನ್ತೋ ಸನ್ನಿವಸನ್ತಿ।

"ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸನ್ತಸನ್ನಿವಾಸೋ ಹೋತಿ, ಕಥಞ್ಚ ಸನ್ತೋ ಸನ್ನಿವಸನ್ತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಥೇರಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಏವಂ ಹೋತಿ – 'ಥೇರೋಪಿ ಮಂ ವದೇಯ್ಯ, ಮಜ್ಝಿಮೋಪಿ ಮಂ ವದೇಯ್ಯ, ನವೋಪಿ ಮಂ ವದೇಯ್ಯ; ಥೇರಮ್ಪಾಹಂ ವದೇಯ್ಯಂ, ಮಜ್ಝಿಮಮ್ಪಾಹಂ ವದೇಯ್ಯಂ, ನವಮ್ಪಾಹಂ ವದೇಯ್ಯಂ। ಥೇರೋ ಚೇಪಿ ಮಂ ವದೇಯ್ಯ ಹಿತಾನುಕಮ್ಪೀ ಮಂ ವದೇಯ್ಯ ನೋ ಅಹಿತಾನುಕಮ್ಪೀ, ಸಾಧೂತಿ ನಂ ವದೇಯ್ಯಂ ನ ವಿಹೇಠೇಯ್ಯಂ ಪಸ್ಸಮ್ಪಿಸ್ಸ ಪಟಿಕರೇಯ್ಯಂ। ಮಜ್ಝಿಮೋ ಚೇಪಿ ಮಂ ವದೇಯ್ಯ… ಪೇ॰… ನವೋ ಚೇಪಿ ಮಂ ವದೇಯ್ಯ ಹಿತಾನುಕಮ್ಪೀ ಮಂ ವದೇಯ್ಯ ನೋ ಅಹಿತಾನುಕಮ್ಪೀ, ಸಾಧೂತಿ ನಂ ವದೇಯ್ಯಂ ನ ನಂ ವಿಹೇಠೇಯ್ಯಂ ಪಸ್ಸಮ್ಪಿಸ್ಸ ಪಟಿಕರೇಯ್ಯಂ'। ಮಜ್ಝಿಮಸ್ಸಪಿ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಏವಂ ಹೋತಿ…ಪೇ॰… ನವಸ್ಸಪಿ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಏವಂ ಹೋತಿ – 'ಥೇರೋಪಿ ಮಂ ವದೇಯ್ಯ, ಮಜ್ಝಿಮೋಪಿ ಮಂ ವದೇಯ್ಯ, ನವೋಪಿ ಮಂ ವದೇಯ್ಯ; ಥೇರಮ್ಪಾಹಂ ವದೇಯ್ಯಂ, ಮಜ್ಝಿಮಮ್ಪಾಹಂ ವದೇಯ್ಯಂ, ನವಮ್ಪಾಹಂ ವದೇಯ್ಯಂ। ಥೇರೋ ಚೇಪಿ ಮಂ ವದೇಯ್ಯ ಹಿತಾನುಕಮ್ಪೀ ಮಂ ವದೇಯ್ಯ ನೋ ಅಹಿತಾನುಕಮ್ಪೀ, ಸಾಧೂತಿ ನಂ ವದೇಯ್ಯಂ ನ ನಂ ವಿಹೇಠೇಯ್ಯಂ ಪಸ್ಸಮ್ಪಿಸ್ಸ ಪಟಿಕರೇಯ್ಯಂ। ಮಜ್ಝಿಮೋ ಚೇಪಿ ಮಂ ವದೇಯ್ಯ…ಪೇ॰… ನವೋ ಚೇಪಿ ಮಂ ವದೇಯ್ಯ ಹಿತಾನುಕಮ್ಪೀ ಮಂ ವದೇಯ್ಯ ನೋ ಅಹಿತಾನುಕಮ್ಪೀ, ಸಾಧೂತಿ ನಂ ವದೇಯ್ಯಂ ನ ನಂ ವಿಹೇಠೇಯ್ಯಂ ಪಸ್ಸಮ್ಪಿಸ್ಸ ಪಟಿಕರೇಯ್ಯಂ'। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸನ್ತಸನ್ನಿವಾಸೋ ಹೋತಿ, ಏವಞ್ಚ ಸನ್ತೋ ಸನ್ನಿವಸನ್ತೀ"ತಿ।

೬೪. "ಯಸ್ಮಿಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಧಿಕರಣೇ ಉಭತೋ ವಚೀಸಂಸಾರೋ ದಿಟ್ಠಿಪಳಾಸೋ ಚೇತಸೋ ಆಘಾತೋ ಅಪ್ಪಚ್ಚಯೋ ಅನಭಿರದ್ಧಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಅವೂಪಸನ್ತಂ ಹೋತಿ, ತಸ್ಸೇತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಧಿಕರಣೇ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಂ – 'ದೀಘತ್ತಾಯ ಖರತ್ತಾಯ ವಾಳತ್ತಾಯ ಸಂವತ್ತಿಸ್ಸತಿ, ಭಿಕ್ಖೂ ಚ ನ ಫಾಸುಂ [ಫಾಸು (ಕ॰)] ವಿಹರಿಸ್ಸನ್ತಿ'। ಯಸ್ಮಿಞ್ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಧಿಕರಣೇ ಉಭತೋ ವಚೀಸಂಸಾರೋ ದಿಟ್ಠಿಪಳಾಸೋ ಚೇತಸೋ ಆಘಾತೋ ಅಪ್ಪಚ್ಚಯೋ ಅನಭಿರದ್ಧಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸುವೂಪಸನ್ತಂ ಹೋತಿ, ತಸ್ಸೇತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಧಿಕರಣೇ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಂ – 'ನ ದೀಘತ್ತಾಯ ಖರತ್ತಾಯ ವಾಳತ್ತಾಯ ಸಂವತ್ತಿಸ್ಸತಿ, ಭಿಕ್ಖೂ ಚ ಫಾಸುಂ ವಿಹರಿಸ್ಸನ್ತೀ'"ತಿ।

ಪುಗ್ಗಲವಗ್ಗೋ ಪಠಮೋ।

(೮) ೧. ಸುಖವಗ್ಗೋ

೬೫. "ದ್ವೇಮಾನಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುಖಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ದ್ವೇ? ಗಿಹಿಸುಖಞ್ಚ ಪಬ್ಬಜಿತಸುಖಞ್ಚ। ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ಸುಖಾನಿ। ಏತದಗ್ಗಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮೇಸಂ ದ್ವಿನ್ನಂ ಸುಖಾನಂ ಯದಿದಂ ಪಬ್ಬಜಿತಸುಖ"ನ್ತಿ।

೬೬. "ದ್ವೇಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುಖಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ದ್ವೇ? ಕಾಮಸುಖಞ್ಚ ನೇಕ್ಖಮ್ಮಸುಖಞ್ಚ। ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ಸುಖಾನಿ। ಏತದಗ್ಗಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮೇಸಂ ದ್ವಿನ್ನಂ ಸುಖಾನಂ ಯದಿದಂ ನೇಕ್ಖಮ್ಮಸುಖ"ನ್ತಿ।

೬೭. "ದ್ವೇಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುಖಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ದ್ವೇ? ಉಪಧಿಸುಖಞ್ಚ ನಿರುಪಧಿಸುಖಞ್ಚ। ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ಸುಖಾನಿ। ಏತದಗ್ಗಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮೇಸಂ ದ್ವಿನ್ನಂ ಸುಖಾನಂ ಯದಿದಂ ನಿರುಪಧಿಸುಖ"ನ್ತಿ।

೬೮. "ದ್ವೇಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುಖಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ದ್ವೇ? ಸಾಸವಸುಖಞ್ಚ ಅನಾಸವಸುಖಞ್ಚ। ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ಸುಖಾನಿ। ಏತದಗ್ಗಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮೇಸಂ ದ್ವಿನ್ನಂ ಸುಖಾನಂ ಯದಿದಂ ಅನಾಸವಸುಖ"ನ್ತಿ।

೬೯. "ದ್ವೇಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುಖಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ದ್ವೇ? ಸಾಮಿಸಞ್ಚ ಸುಖಂ ನಿರಾಮಿಸಞ್ಚ ಸುಖಂ। ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ಸುಖಾನಿ। ಏತದಗ್ಗಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮೇಸಂ ದ್ವಿನ್ನಂ ಸುಖಾನಂ ಯದಿದಂ ನಿರಾಮಿಸಂ ಸುಖ"ನ್ತಿ।

೭೦. "ದ್ವೇಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುಖಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ದ್ವೇ? ಅರಿಯಸುಖಞ್ಚ ಅನರಿಯಸುಖಞ್ಚ। ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ಸುಖಾನಿ। ಏತದಗ್ಗಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮೇಸಂ ದ್ವಿನ್ನಂ ಸುಖಾನಂ ಯದಿದಂ ಅರಿಯಸುಖ"ನ್ತಿ।

೭೧. "ದ್ವೇಮಾನಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುಖಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ದ್ವೇ? ಕಾಯಿಕಞ್ಚ ಸುಖಂ ಚೇತಸಿಕಞ್ಚ ಸುಖಂ। ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ಸುಖಾನಿ। ಏತದಗ್ಗಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮೇಸಂ ದ್ವಿನ್ನಂ ಸುಖಾನಂ ಯದಿದಂ ಚೇತಸಿಕಂ ಸುಖ"ನ್ತಿ।

೭೨. "ದ್ವೇಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುಖಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ದ್ವೇ? ಸಪ್ಪೀತಿಕಞ್ಚ ಸುಖಂ ನಿಪ್ಪೀತಿಕಞ್ಚ ಸುಖಂ। ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ಸುಖಾನಿ। ಏತದಗ್ಗಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮೇಸಂ ದ್ವಿನ್ನಂ ಸುಖಾನಂ ಯದಿದಂ ನಿಪ್ಪೀತಿಕಂ ಸುಖ"ನ್ತಿ।

೭೩. "ದ್ವೇಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುಖಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ದ್ವೇ? ಸಾತಸುಖಞ್ಚ ಉಪೇಕ್ಖಾಸುಖಞ್ಚ । ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ಸುಖಾನಿ। ಏತದಗ್ಗಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮೇಸಂ ದ್ವಿನ್ನಂ ಸುಖಾನಂ ಯದಿದಂ ಉಪೇಕ್ಖಾಸುಖ"ನ್ತಿ।

೭೪. "ದ್ವೇಮಾನಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುಖಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ದ್ವೇ? ಸಮಾಧಿಸುಖಞ್ಚ ಅಸಮಾಧಿಸುಖಞ್ಚ। ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ಸುಖಾನಿ। ಏತದಗ್ಗಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮೇಸಂ ದ್ವಿನ್ನಂ ಸುಖಾನಂ ಯದಿದಂ ಸಮಾಧಿಸುಖ"ನ್ತಿ।

೭೫. "ದ್ವೇಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುಖಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ದ್ವೇ? ಸಪ್ಪೀತಿಕಾರಮ್ಮಣಞ್ಚ ಸುಖಂ ನಿಪ್ಪೀತಿಕಾರಮ್ಮಣಞ್ಚ ಸುಖಂ। ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ಸುಖಾನಿ। ಏತದಗ್ಗಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮೇಸಂ ದ್ವಿನ್ನಂ ಸುಖಾನಂ ಯದಿದಂ ನಿಪ್ಪೀತಿಕಾರಮ್ಮಣಂ ಸುಖ"ನ್ತಿ।

೭೬. "ದ್ವೇಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುಖಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ದ್ವೇ? ಸಾತಾರಮ್ಮಣಞ್ಚ ಸುಖಂ ಉಪೇಕ್ಖಾರಮ್ಮಣಞ್ಚ ಸುಖಂ। ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ಸುಖಾನಿ। ಏತದಗ್ಗಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮೇಸಂ ದ್ವಿನ್ನಂ ಸುಖಾನಂ ಯದಿದಂ ಉಪೇಕ್ಖಾರಮ್ಮಣಂ ಸುಖ"ನ್ತಿ।

೭೭. “ದ್ವೇಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುಖಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ದ್ವೇ? ರೂಪಾರಮ್ಮಣಞ್ಚ ಸುಖಂ ಅರೂಪಾರಮ್ಮಣಞ್ಚ ಸುಖಂ। ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ಸುಖಾನಿ। ಏತದಗ್ಗಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮೇಸಂ ದ್ವಿನ್ನಂ ಸುಖಾನಂ ಯದಿದಂ ಅರೂಪಾರಮ್ಮಣಂ ಸುಖ”ನ್ತಿ।

ಸುಖವಗ್ಗೋ ದುತಿಯೋ।

(೮) ೩. ಸನಿಮಿತ್ತವಗ್ಗೋ

೭೮. “ಸನಿಮಿತ್ತಾ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ, ನೋ ಅನಿಮಿತ್ತಾ। ತಸ್ಸೇವ ನಿಮಿತ್ತಸ್ಸ ಪಹಾನಾ ಏವಂ ತೇ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ನ ಹೋನ್ತೀ”ತಿ।

೭೯. “ಸನಿದಾನಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ, ನೋ ಅನಿದಾನಾ। ತಸ್ಸೇವ ನಿದಾನಸ್ಸ ಪಹಾನಾ ಏವಂ ತೇ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ನ ಹೋನ್ತೀ”ತಿ।

೮೦. “ಸಹೇತುಕಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ, ನೋ ಅಹೇತುಕಾ। ತಸ್ಸೇವ ಹೇತುಸ್ಸ ಪಹಾನಾ ಏವಂ ತೇ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ನ ಹೋನ್ತೀ”ತಿ।

೮೧. “ಸಸಙ್ಖಾರಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ, ನೋ ಅಸಙ್ಖಾರಾ। ತೇಸಂಯೇವ ಸಙ್ಖಾರಾನಂ ಪಹಾನಾ ಏವಂ ತೇ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ನ ಹೋನ್ತೀ”ತಿ।

೮೨. “ಸಪ್ಪಚ್ಚಯಾ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ, ನೋ ಅಪ್ಪಚ್ಚಯಾ। ತಸ್ಸೇವ ಪಚ್ಚಯಸ್ಸ ಪಹಾನಾ ಏವಂ ತೇ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ನ ಹೋನ್ತೀ”ತಿ।

೮೩. “ಸರೂಪಾ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ, ನೋ ಅರೂಪಾ। ತಸ್ಸೇವ ರೂಪಸ್ಸ ಪಹಾನಾ ಏವಂ ತೇ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ನ ಹೋನ್ತೀ”ತಿ।

೮೪. “ಸವೇದನಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ, ನೋ ಅವೇದನಾ। ತಸ್ಸಾಯೇವ ವೇದನಾಯ ಪಹಾನಾ ಏವಂ ತೇ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ನ ಹೋನ್ತೀ”ತಿ।

೮೫. “ಸಸಞ್ಞಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ, ನೋ ಅಸಞ್ಞಾ। ತಸ್ಸಾಯೇವ ಸಞ್ಞಾಯ ಪಹಾನಾ ಏವಂ ತೇ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ನ ಹೋನ್ತೀ”ತಿ।

೮೬. “ಸವಿಞ್ಞಾಣಾ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ, ನೋ ಅವಿಞ್ಞಾಣಾ। ತಸ್ಸೇವ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಪಹಾನಾ ಏವಂ ತೇ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ನ ಹೋನ್ತೀ”ತಿ।

೮೭. “ಸಙ್ಖತಾರಮ್ಮಣಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ, ನೋ ಅಸಙ್ಖತಾರಮ್ಮಣಾ। ತಸ್ಸೇವ ಸಙ್ಖತಸ್ಸ ಪಹಾನಾ ಏವಂ ತೇ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ನ ಹೋನ್ತೀ”ತಿ।

ಸನಿಮಿತ್ತವಗ್ಗೋ ತತಿಯೋ।

(೯) ४. ಧಮ್ಮವಗ್ಗೋ

೮೮. “ದ್ವೇಮೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ। ಕತಮೇ ದ್ವೇ? ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿ ಚ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿ ಚ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ಧಮ್ಮಾ”ತಿ।

೮೯. “ದ್ವೇಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ। ಕತಮೇ ದ್ವೇ? ಪಗ್ಗಾಹೋ ಚ ಅವಿಕ್ಖೇಪೋ ಚ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ಧಮ್ಮಾ”ತಿ।

೯೦. “ದ್ವೇಮೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ। ಕತಮೇ ದ್ವೇ? ನಾಮಞ್ಚ ರೂಪಞ್ಚ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ಧಮ್ಮಾ”ತಿ।

೯೧. “ದ್ವೇಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ। ಕತಮೇ ದ್ವೇ? ವಿಜ್ಜಾ ಚ ವಿಮುತ್ತಿ ಚ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ಧಮ್ಮಾ”ತಿ।

೯೨. “ದ್ವೇಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ। ಕತಮೇ ದ್ವೇ? ಭವದಿಟ್ಠಿ ಚ ವಿಭವದಿಟ್ಠಿ ಚ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ಧಮ್ಮಾ”ತಿ।

೯೩. “ದ್ವೇಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ। ಕತಮೇ ದ್ವೇ? ಅಹಿರಿಕಞ್ಚ ಅನೋತ್ತಪ್ಪಞ್ಚ । ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ಧಮ್ಮಾ”ತಿ।

೯೪. “ದ್ವೇಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ। ಕತಮೇ ದ್ವೇ? ಹಿರೀ ಚ ಓತ್ತಪ್ಪಞ್ಚ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ಧಮ್ಮಾ”ತಿ।

೯೫. “ದ್ವೇಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ। ಕತಮೇ ದ್ವೇ? ದೋವಚಸ್ಸತಾ ಚ ಪಾಪಮಿತ್ತತಾ ಚ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ಧಮ್ಮಾ”ತಿ।

೯೬. “ದ್ವೇಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ। ಕತಮೇ ದ್ವೇ? ಸೋವಚಸ್ಸತಾ ಚ ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತತಾ ಚ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ಧಮ್ಮಾ”ತಿ।

೯೭. “ದ್ವೇಮೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ। ಕತಮೇ ದ್ವೇ? ಧಾತುಕುಸಲತಾ ಚ ಮನಸಿಕಾರಕುಸಲತಾ ಚ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ಧಮ್ಮಾ”ತಿ।

೯೮. “ದ್ವೇಮೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ। ಕತಮೇ ದ್ವೇ? ಆಪತ್ತಿಕುಸಲತಾ ಚ ಆಪತ್ತಿವುಟ್ಠಾನಕುಸಲತಾ ಚ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ಧಮ್ಮಾ”ತಿ।

ಧಮ್ಮವಗ್ಗೋ ಚತುತ್ಥೋ।

(೧೦) ೫. ಬಾಲವಗ್ಗೋ

೯೯. “ದ್ವೇಮೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬಾಲಾ। ಕತಮೇ ದ್ವೇ? ಯೋ ಚ ಅನಾಗತಂ ಭಾರಂ ವಹತಿ, ಯೋ ಚ ಆಗತಂ ಭಾರಂ ನ ವಹತಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ಬಾಲಾ”ತಿ।

೧೦೦. “ದ್ವೇಮೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಣ್ಡಿತಾ। ಕತಮೇ ದ್ವೇ? ಯೋ ಚ ಅನಾಗತಂ ಭಾರಂ ನ ವಹತಿ, ಯೋ ಚ ಆಗತಂ ಭಾರಂ ವಹತಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ಪಣ್ಡಿತಾ”ತಿ।

೧೦೧. “ದ್ವೇಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬಾಲಾ। ಕತಮೇ ದ್ವೇ? ಯೋ ಚ ಅಕಪ್ಪಿಯೇ ಕಪ್ಪಿಯಸಞ್ಞೀ, ಯೋ ಚ ಕಪ್ಪಿಯೇ ಅಕಪ್ಪಿಯಸಞ್ಞೀ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ದ್ವೇ ಬಾಲಾ”ತಿ।

೧೦೨. “ದ್ವೇಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಣ್ಡಿತಾ। ಕತಮೇ ದ್ವೇ? ಯೋ ಚ ಅಕಪ್ಪಿಯೇ ಅಕಪ್ಪಿಯಸಞ್ಞೀ, ಯೋ ಚ ಕಪ್ಪಿಯೇ ಕಪ್ಪಿಯಸಞ್ಞೀ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ಪಣ್ಡಿತಾ”ತಿ।

೧೦೩. “ದ್ವೇಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬಾಲಾ। ಕತಮೇ ದ್ವೇ? ಯೋ ಚ ಅನಾಪತ್ತಿಯಾ ಆಪತ್ತಿಸಞ್ಞೀ, ಯೋ ಚ ಆಪತ್ತಿಯಾ ಅನಾಪತ್ತಿಸಞ್ಞೀ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ಬಾಲಾ”ತಿ।

೧೦೪. “ದ್ವೇಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಣ್ಡಿತಾ। ಕತಮೇ ದ್ವೇ? ಯೋ ಚ ಅನಾಪತ್ತಿಯಾ ಅನಾಪತ್ತಿಸಞ್ಞೀ, ಯೋ ಚ ಆಪತ್ತಿಯಾ ಆಪತ್ತಿಸಞ್ಞೀ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ಪಣ್ಡಿತಾ”ತಿ।

೧೦೫. “ದ್ವೇಮೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬಾಲಾ। ಕತಮೇ ದ್ವೇ? ಯೋ ಚ ಅಧಮ್ಮೇ ಧಮ್ಮಸಞ್ಞೀ, ಯೋ ಚ ಧಮ್ಮೇ ಅಧಮ್ಮಸಞ್ಞೀ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ಬಾಲಾ”ತಿ।

೧೦೬. “ದ್ವೇಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಣ್ಡಿತಾ। ಕತಮೇ ದ್ವೇ? ಯೋ ಚ ಧಮ್ಮೇ ಧಮ್ಮಸಞ್ಞೀ, ಯೋ ಚ ಅಧಮ್ಮೇ ಅಧಮ್ಮಸಞ್ಞೀ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ಪಣ್ಡಿತಾ”ತಿ।

೧೦೭. “ದ್ವೇಮೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬಾಲಾ। ಕತಮೇ ದ್ವೇ? ಯೋ ಚ ಅವಿನಯೇ ವಿನಯಸಞ್ಞೀ, ಯೋ ಚ ವಿನಯೇ ಅವಿನಯಸಞ್ಞೀ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ಬಾಲಾ”ತಿ।

೧೦೮. “ದ್ವೇಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಣ್ಡಿತಾ। ಕತಮೇ ದ್ವೇ? ಯೋ ಚ ಅವಿನಯೇ ಅವಿನಯಸಞ್ಞೀ, ಯೋ ಚ ವಿನಯೇ ವಿನಯಸಞ್ಞೀ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ಪಣ್ಡಿತಾ”ತಿ।

೧೦೯. “ದ್ವಿನ್ನಂ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಸವಾ ವಡ್ಢನ್ತಿ। ಕತಮೇಸಂ ದ್ವಿನ್ನಂ? ಯೋ ಚ ನ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಾಯಿತಬ್ಬಂ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಾಯತಿ, ಯೋ ಚ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಾಯಿತಬ್ಬಂ ನ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಾಯತಿ। ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವಿನ್ನಂ ಆಸವಾ ವಡ್ಢನ್ತೀ”ತಿ।

೧೧೦. “ದ್ವಿನ್ನಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಸವಾ ನ ವಡ್ಢನ್ತಿ। ಕತಮೇಸಂ ದ್ವಿನ್ನಂ? ಯೋ ಚ ನ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಾಯಿತಬ್ಬಂ ನ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಾಯತಿ, ಯೋ ಚ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಾಯಿತಬ್ಬಂ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಾಯತಿ। ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವಿನ್ನಂ ಆಸವಾ ನ ವಡ್ಢನ್ತೀ”ತಿ।

೧೧೧. “ದ್ವಿನ್ನಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಸವಾ ವಡ್ಢನ್ತಿ। ಕತಮೇಸಂ ದ್ವಿನ್ನಂ? ಯೋ ಚ ಅಕಪ್ಪಿಯೇ ಕಪ್ಪಿಯಸಞ್ಞೀ, ಯೋ ಚ ಕಪ್ಪಿಯೇ ಅಕಪ್ಪಿಯಸಞ್ಞೀ। ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವಿನ್ನಂ ಆಸವಾ ವಡ್ಢನ್ತೀ”ತಿ।

೧೧೨. “ದ್ವಿನ್ನಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಸವಾ ನ ವಡ್ಢನ್ತಿ। ಕತಮೇಸಂ ದ್ವಿನ್ನಂ? ಯೋ ಚ ಅಕಪ್ಪಿಯೇ ಅಕಪ್ಪಿಯಸಞ್ಞೀ, ಯೋ ಚ ಕಪ್ಪಿಯೇ ಕಪ್ಪಿಯಸಞ್ಞೀ। ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವಿನ್ನಂ ಆಸವಾ ನ ವಡ್ಢನ್ತೀ”ತಿ।

೧೧೩. “ದ್ವಿನ್ನಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಸವಾ ವಡ್ಢನ್ತಿ। ಕತಮೇಸಂ ದ್ವಿನ್ನಂ? ಯೋ ಚ ಆಪತ್ತಿಯಾ ಅನಾಪತ್ತಿಸಞ್ಞೀ, ಯೋ ಚ ಅನಾಪತ್ತಿಯಾ ಆಪತ್ತಿಸಞ್ಞೀ। ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವಿನ್ನಂ ಆಸವಾ ವಡ್ಢನ್ತೀ”ತಿ।

೧೧೪. “ದ್ವಿನ್ನಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಸವಾ ನ ವಡ್ಢನ್ತಿ। ಕತಮೇಸಂ ದ್ವಿನ್ನಂ? ಯೋ ಚ ಆಪತ್ತಿಯಾ ಆಪತ್ತಿಸಞ್ಞೀ , ಯೋ ಚ ಅನಾಪತ್ತಿಯಾ ಅನಾಪತ್ತಿಸಞ್ಞೀ । ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವಿನ್ನಂ ಆಸವಾ ನ ವಡ್ಢನ್ತೀ”ತಿ।

೧೧೫. “ದ್ವಿನ್ನಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಸವಾ ವಡ್ಢನ್ತಿ। ಕತಮೇಸಂ ದ್ವಿನ್ನಂ? ಯೋ ಚ ಅಧಮ್ಮೇ ಧಮ್ಮಸಞ್ಞೀ, ಯೋ ಚ ಧಮ್ಮೇ ಅಧಮ್ಮಸಞ್ಞೀ। ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವಿನ್ನಂ ಆಸವಾ ವಡ್ಢನ್ತೀ”ತಿ।

೧೧೬. “ದ್ವಿನ್ನಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಸವಾ ನ ವಡ್ಢನ್ತಿ। ಕತಮೇಸಂ ದ್ವಿನ್ನಂ? ಯೋ ಚ ಧಮ್ಮೇ ಧಮ್ಮಸಞ್ಞೀ, ಯೋ ಚ ಅಧಮ್ಮೇ ಅಧಮ್ಮಸಞ್ಞೀ। ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವಿನ್ನಂ ಆಸವಾ ನ ವಡ್ಢನ್ತೀ”ತಿ।

೧೧೭. “ದ್ವಿನ್ನಂ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಸವಾ ವಡ್ಢನ್ತಿ। ಕತಮೇಸಂ ದ್ವಿನ್ನಂ? ಯೋ ಚ ಅವಿನಯೇ ವಿನಯಸಞ್ಞೀ, ಯೋ ಚ ವಿನಯೇ ಅವಿನಯಸಞ್ಞೀ। ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವಿನ್ನಂ ಆಸವಾ ವಡ್ಢನ್ತೀ”ತಿ।

೧೧೮. “ದ್ವಿನ್ನಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಸವಾ ನ ವಡ್ಢನ್ತಿ। ಕತಮೇಸಂ ದ್ವಿನ್ನಂ? ಯೋ ಚ ಅವಿನಯೇ ಅವಿನಯಸಞ್ಞೀ, ಯೋ ಚ ವಿನಯೇ ವಿನಯಸಞ್ಞೀ। ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವಿನ್ನಂ ಆಸವಾ ನ ವಡ್ಢನ್ತೀ”ತಿ।

ಬಾಲವಗ್ಗೋ ಪಞ್ಚಮೋ।

ದುತಿಯೋ ಪಣ್ಣಾಸಕೋ ಸಮತ್ತೋ।

೩. ತತಿಯಪಣ್ಣಾಸಕಂ

(೧೧) ೧. ಆಸಾದುಪ್ಪಜಹವಗ್ಗೋ

೧೧೯. “ದ್ವೇಮಾ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಸಾ ದುಪ್ಪಜಹಾ। ಕತಮಾ ದ್ವೇ? ಲಾಭಾಸಾ ಚ ಜೀವಿತಾಸಾ ಚ। ಇಮಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ಆಸಾ ದುಪ್ಪಜಹಾ”ತಿ।

೧೨೦. “ದ್ವೇಮೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲಾ ದುಲ್ಲಭಾ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ। ಕತಮೇ ದ್ವೇ ? ಯೋ ಚ ಪುಬ್ಬಕಾರೀ, ಯೋ ಚ ಕತಞ್ಞೂ ಕತವೇದೀ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ಪುಗ್ಗಲಾ ದುಲ್ಲಭಾ ಲೋಕಸ್ಮಿ”ನ್ತಿ।

೧೨೧. “ದ್ವೇಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲಾ ದುಲ್ಲಭಾ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ। ಕತಮೇ ದ್ವೇ? ತಿತ್ತೋ ಚ ತಪ್ಪೇತಾ ಚ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ಪುಗ್ಗಲಾ ದುಲ್ಲಭಾ ಲೋಕಸ್ಮಿ”ನ್ತಿ।

೧೨೨. “ದ್ವೇಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲಾ ದುತ್ತಪ್ಪಯಾ। ಕತಮೇ ದ್ವೇ? ಯೋ ಚ ಲದ್ಧಂ ಲದ್ಧಂ ನಿಕ್ಖಿಪತಿ, ಯೋ ಚ ಲದ್ಧಂ ಲದ್ಧಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ಪುಗ್ಗಲಾ ದುತ್ತಪ್ಪಯಾ”ತಿ।

೧೨೩. “ದ್ವೇಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲಾ ಸುತಪ್ಪಯಾ। ಕತಮೇ ದ್ವೇ? ಯೋ ಚ ಲದ್ಧಂ ಲದ್ಧಂ ನ ನಿಕ್ಖಿಪತಿ, ಯೋ ಚ ಲದ್ಧಂ ಲದ್ಧಂ ನ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ಪುಗ್ಗಲಾ ಸುತಪ್ಪಯಾ”ತಿ।

೧೨೪. “ದ್ವೇಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಚ್ಚಯಾ ರಾಗಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದಾಯ। ಕತಮೇ ದ್ವೇ? ಸುಭನಿಮಿತ್ತಞ್ಚ ಅಯೋನಿಸೋ ಚ ಮನಸಿಕಾರೋ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ಪಚ್ಚಯಾ ರಾಗಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದಾಯಾ”ತಿ।

೧೨೫. “ದ್ವೇಮೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಚ್ಚಯಾ ದೋಸಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದಾಯ। ಕತಮೇ ದ್ವೇ? ಪಟಿಘನಿಮಿತ್ತಞ್ಚ ಅಯೋನಿಸೋ ಚ ಮನಸಿಕಾರೋ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ಪಚ್ಚಯಾ ದೋಸಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದಾಯಾ”ತಿ।

೧೨೬. “ದ್ವೇಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಚ್ಚಯಾ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಯಾ ಉಪ್ಪಾದಾಯ। ಕತಮೇ ದ್ವೇ? ಪರತೋ ಚ ಘೋಸೋ ಅಯೋನಿಸೋ ಚ ಮನಸಿಕಾರೋ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ಪಚ್ಚಯಾ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಯಾ ಉಪ್ಪಾದಾಯಾ”ತಿ।

೧೨೭. “ದ್ವೇಮೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಚ್ಚಯಾ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಯಾ ಉಪ್ಪಾದಾಯ। ಕತಮೇ ದ್ವೇ? ಪರತೋ ಚ ಘೋಸೋ, ಯೋನಿಸೋ ಚ ಮನಸಿಕಾರೋ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ಪಚ್ಚಯಾ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಯಾ ಉಪ್ಪಾದಾಯಾ”ತಿ।

೧೨೮. “ದ್ವೇಮಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಪತ್ತಿಯೋ। ಕತಮಾ ದ್ವೇ? ಲಹುಕಾ ಚ ಆಪತ್ತಿ, ಗರುಕಾ ಚ ಆಪತ್ತಿ। ಇಮಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ಆಪತ್ತಿಯೋ”ತಿ।

೧೨೯. “ದ್ವೇಮಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಪತ್ತಿಯೋ। ಕತಮಾ ದ್ವೇ? ದುಟ್ಠುಲ್ಲಾ ಚ ಆಪತ್ತಿ, ಅದುಟ್ಠುಲ್ಲಾ ಚ ಆಪತ್ತಿ। ಇಮಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ಆಪತ್ತಿಯೋ”ತಿ।

೧೩೦. “ದ್ವೇಮಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಪತ್ತಿಯೋ। ಕತಮಾ ದ್ವೇ? ಸಾವಸೇಸಾ ಚ ಆಪತ್ತಿ, ಅನವಸೇಸಾ ಚ ಆಪತ್ತಿ। ಇಮಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ಆಪತ್ತಿಯೋ”ತಿ।

ಆಸಾದುಪ್ಪಜಹವಗ್ಗೋ ಪಠಮೋ।

(೧೨) ೨. ಆಯಾಚನವಗ್ಗೋ

೧೩೧. "ಸದ್ಧೋ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಏವಂ ಸಮ್ಮಾ ಆಯಾಚಮಾನೋ ಆಯಾಚೇಯ್ಯ - 'ತಾದಿಸೋ ಹೋಮಿ ಯಾದಿಸಾ ಸಾರಿಪುತ್ತಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಾ'ತಿ। ಏಸಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತುಲಾ ಏತಂ ಪಮಾಣಂ ಮಮ ಸಾವಕಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಯದಿದಂ ಸಾರಿಪುತ್ತಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಾ"ತಿ।

೧೩೨. "ಸದ್ಧಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೀ ಏವಂ ಸಮ್ಮಾ ಆಯಾಚಮಾನಾ ಆಯಾಚೇಯ್ಯ - 'ತಾದಿಸೀ ಹೋಮಿ ಯಾದಿಸೀ ಖೇಮಾ ಚ ಭಿಕ್ಖುನೀ ಉಪ್ಪಲವಣ್ಣಾ ಚಾ'ತಿ। ಏಸಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತುಲಾ ಏತಂ ಪಮಾಣಂ ಮಮ ಸಾವಿಕಾನಂ ಭಿಕ್ಖುನೀನಂ ಯದಿದಂ ಖೇಮಾ ಚ ಭಿಕ್ಖುನೀ ಉಪ್ಪಲವಣ್ಣಾ ಚಾ"ತಿ।

೧೩೩. "ಸದ್ಧೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಪಾಸಕೋ ಏವಂ ಸಮ್ಮಾ ಆಯಾಚಮಾನೋ ಆಯಾಚೇಯ್ಯ - 'ತಾದಿಸೋ ಹೋಮಿ ಯಾದಿಸೋ ಚಿತ್ತೋ ಚ ಗಹಪತಿ ಹತ್ಥಕೋ ಚ ಆಳವಕೋ'ತಿ। ಏಸಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತುಲಾ ಏತಂ ಪಮಾಣಂ ಮಮ ಸಾವಕಾನಂ ಉಪಾಸಕಾನಂ ಯದಿದಂ ಚಿತ್ತೋ ಚ ಗಹಪತಿ ಹತ್ಥಕೋ ಚ ಆಳವಕೋ"ತಿ।

೧೩೪. "ಸದ್ಧಾ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಪಾಸಿಕಾ ಏವಂ ಸಮ್ಮಾ ಆಯಾಚಮಾನಾ ಆಯಾಚೇಯ್ಯ - 'ತಾದಿಸೀ ಹೋಮಿ ಯಾದಿಸೀ ಖುಜ್ಜುತ್ತರಾ ಚ ಉಪಾಸಿಕಾ ವೇಳುಕಣ್ಡಕಿಯಾ [ವೇಳುಕಣ್ಡಕೀ (ಅಂ॰ ನಿ॰ ೬.೩೭; ಅಂ॰ ನಿ॰ ೪.೧೭೬ ಆಗತಂ] ಚ ನನ್ದಮಾತಾ'ತಿ। ಏಸಾ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ತುಲಾ ಏತಂ ಪಮಾಣಂ ಮಮ ಸಾವಿಕಾನಂ ಉಪಾಸಿಕಾನಂ ಯದಿದಂ ಖುಜ್ಜುತ್ತರಾ ಚ ಉಪಾಸಿಕಾ ವೇಳುಕಣ್ಡಕಿಯಾ ಚ ನನ್ದಮಾತಾ"ತಿ।

೧೩೫. "ದ್ವೀಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಬಾಲೋ ಅಬ್ಯತ್ತೋ ಅಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಖತಂ ಉಪಹತಂ ಅತ್ತಾನಂ ಪರಿಹರತಿ, ಸಾವಜ್ಜೋ ಚ ಹೋತಿ ಸಾನುವಜ್ಜೋ ಚ ವಿಞ್ಞೂನಂ, ಬಹುಞ್ಚ ಅಪುಞ್ಞಂ ಪಸವತಿ। ಕತಮೇಹಿ ದ್ವೀಹಿ? ಅನನುವಿಚ್ಚ ಅಪರಿಯೋಗಾಹೇತ್ವಾ ಅವಣ್ಣಾರಹಸ್ಸ ವಣ್ಣಂ ಭಾಸತಿ, ಅನನುವಿಚ್ಚ ಅಪರಿಯೋಗಾಹೇತ್ವಾ ವಣ್ಣಾರಹಸ್ಸ ಅವಣ್ಣಂ ಭಾಸತಿ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೀಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಬಾಲೋ ಅಬ್ಯತ್ತೋ ಅಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಖತಂ ಉಪಹತಂ ಅತ್ತಾನಂ ಪರಿಹರತಿ, ಸಾವಜ್ಜೋ ಚ ಹೋತಿ ಸಾನುವಜ್ಜೋ ಚ ವಿಞ್ಞೂನಂ, ಬಹುಞ್ಚ ಅಪುಞ್ಞಂ ಪಸವತೀತಿ।

"ದ್ವೀಹಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಪಣ್ಡಿತೋ ವಿಯತ್ತೋ ಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಅಕ್ಖತಂ ಅನುಪಹತಂ ಅತ್ತಾನಂ ಪರಿಹರತಿ, ಅನವಜ್ಜೋ ಚ ಹೋತಿ ಅನನುವಜ್ಜೋ ಚ ವಿಞ್ಞೂನಂ, ಬಹುಞ್ಚ ಪುಞ್ಞಂ ಪಸವತಿ। ಕತಮೇಹಿ ದ್ವೀಹಿ? ಅನುವಿಚ್ಚ ಪರಿಯೋಗಾಹೇತ್ವಾ ಅವಣ್ಣಾರಹಸ್ಸ ಅವಣ್ಣಂ ಭಾಸತಿ, ಅನುವಿಚ್ಚ ಪರಿಯೋಗಾಹೇತ್ವಾ ವಣ್ಣಾರಹಸ್ಸ ವಣ್ಣಂ ಭಾಸತಿ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೀಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಪಣ್ಡಿತೋ ವಿಯತ್ತೋ ಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಅಕ್ಖತಂ ಅನುಪಹತಂ ಅತ್ತಾನಂ ಪರಿಹರತಿ, ಅನವಜ್ಜೋ ಚ ಹೋತಿ ಅನನುವಜ್ಜೋ ಚ ವಿಞ್ಞೂನಂ, ಬಹುಞ್ಚ ಪುಞ್ಞಂ ಪಸವತೀ"ತಿ।

೧೩೬. "ದ್ವೀಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಬಾಲೋ ಅಬ್ಯತ್ತೋ ಅಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಖತಂ ಉಪಹತಂ ಅತ್ತಾನಂ ಪರಿಹರತಿ, ಸಾವಜ್ಜೋ ಚ ಹೋತಿ ಸಾನುವಜ್ಜೋ ಚ ವಿಞ್ಞೂನಂ, ಬಹುಞ್ಚ ಅಪುಞ್ಞಂ ಪಸವತಿ। ಕತಮೇಹಿ ದ್ವೀಹಿ? ಅನನುವಿಚ್ಚ ಅಪರಿಯೋಗಾಹೇತ್ವಾ ಅಪ್ಪಸಾದನೀಯೇ ಠಾನೇ ಪಸಾದಂ ಉಪದಂಸೇತಿ, ಅನನುವಿಚ್ಚ ಅಪರಿಯೋಗಾಹೇತ್ವಾ ಪಸಾದನೀಯೇ ಠಾನೇ ಅಪ್ಪಸಾದಂ ಉಪದಂಸೇತಿ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೀಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಬಾಲೋ ಅಬ್ಯತ್ತೋ ಅಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಖತಂ ಉಪಹತಂ ಅತ್ತಾನಂ ಪರಿಹರತಿ, ಸಾವಜ್ಜೋ ಚ ಹೋತಿ ಸಾನುವಜ್ಜೋ ಚ ವಿಞ್ಞೂನಂ, ಬಹುಞ್ಚ ಅಪುಞ್ಞಂ ಪಸವತೀತಿ।

“ದ್ವೀಹಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಪಣ್ಡಿತೋ ವಿಯತ್ತೋ ಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಅಕ್ಖತಂ ಅನುಪಹತಂ ಅತ್ತಾನಂ ಪರಿಹರತಿ, ಅನವಜ್ಜೋ ಚ ಹೋತಿ ಅನನುವಜ್ಜೋ ಚ ವಿಞ್ಞೂನಂ, ಬಹುಞ್ಚ ಪುಞ್ಞಂ ಪಸವತಿ। ಕತಮೇಹಿ ದ್ವೀಹಿ? ಅನುವಿಚ್ಚ ಪರಿಯೋಗಾಹೇತ್ವಾ ಅಪ್ಪಸಾದನೀಯೇ ಠಾನೇ ಅಪ್ಪಸಾದಂ ಉಪದಂಸೇತಿ, ಅನುವಿಚ್ಚ ಪರಿಯೋಗಾಹೇತ್ವಾ ಪಸಾದನೀಯೇ ಠಾನೇ ಪಸಾದಂ ಉಪದಂಸೇತಿ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೀಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಪಣ್ಡಿತೋ ವಿಯತ್ತೋ ಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಅಕ್ಖತಂ ಅನುಪಹತಂ ಅತ್ತಾನಂ ಪರಿಹರತಿ, ಅನವಜ್ಜೋ ಚ ಹೋತಿ ಅನನುವಜ್ಜೋ ಚ ವಿಞ್ಞೂನಂ, ಬಹುಞ್ಚ ಪುಞ್ಞಂ ಪಸವತೀ”ತಿ।

೧೩೭. “ದ್ವೀಸು, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಿಚ್ಛಾಪಟಿಪಜ್ಜಮಾನೋ ಬಾಲೋ ಅಬ್ಯತ್ತೋ ಅಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಖತಂ ಉಪಹತಂ ಅತ್ತಾನಂ ಪರಿಹರತಿ, ಸಾವಜ್ಜೋ ಚ ಹೋತಿ ಸಾನುವಜ್ಜೋ ಚ ವಿಞ್ಞೂನಂ , ಬಹುಞ್ಚ ಅಪುಞ್ಞಂ ಪಸವತಿ। ಕತಮೇಸು ದ್ವೀಸು? ಮಾತರಿ ಚ ಪಿತರಿ ಚ। ಇಮೇಸು ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೀಸು ಮಿಚ್ಛಾಪಟಿಪಜ್ಜಮಾನೋ ಬಾಲೋ ಅಬ್ಯತ್ತೋ ಅಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಖತಂ ಉಪಹತಂ ಅತ್ತಾನಂ ಪರಿಹರತಿ, ಸಾವಜ್ಜೋ ಚ ಹೋತಿ ಸಾನುವಜ್ಜೋ ಚ ವಿಞ್ಞೂನಂ, ಬಹುಞ್ಚ ಅಪುಞ್ಞಂ ಪಸವತೀತಿ।

“ದ್ವೀಸು, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮಾಪಟಿಪಜ್ಜಮಾನೋ ಪಣ್ಡಿತೋ ವಿಯತ್ತೋ ಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಅಕ್ಖತಂ ಅನುಪಹತಂ ಅತ್ತಾನಂ ಪರಿಹರತಿ, ಅನವಜ್ಜೋ ಚ ಹೋತಿ ಅನನುವಜ್ಜೋ ಚ ವಿಞ್ಞೂನಂ, ಬಹುಞ್ಚ ಪುಞ್ಞಂ ಪಸವತಿ। ಕತಮೇಸು ದ್ವೀಸು? ಮಾತರಿ ಚ ಪಿತರಿ ಚ। ಇಮೇಸು ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೀಸು ಸಮ್ಮಾಪಟಿಪಜ್ಜಮಾನೋ ಪಣ್ಡಿತೋ ವಿಯತ್ತೋ ಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಅಕ್ಖತಂ ಅನುಪಹತಂ ಅತ್ತಾನಂ ಪರಿಹರತಿ, ಅನವಜ್ಜೋ ಚ ಹೋತಿ ಅನನುವಜ್ಜೋ ಚ ವಿಞ್ಞೂನಂ, ಬಹುಞ್ಚ ಪುಞ್ಞಂ ಪಸವತೀ”ತಿ।

೧೩೮. “ದ್ವೀಸು, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಿಚ್ಛಾಪಟಿಪಜ್ಜಮಾನೋ ಬಾಲೋ ಅಬ್ಯತ್ತೋ ಅಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಖತಂ ಉಪಹತಂ ಅತ್ತಾನಂ ಪರಿಹರತಿ, ಸಾವಜ್ಜೋ ಚ ಹೋತಿ ಸಾನುವಜ್ಜೋ ಚ ವಿಞ್ಞೂನಂ, ಬಹುಞ್ಚ ಅಪುಞ್ಞಂ ಪಸವತಿ। ಕತಮೇಸು ದ್ವೀಸು? ತಥಾಗತೇ ಚ ತಥಾಗತಸಾವಕೇ ಚ। ಇಮೇಸು ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಿಚ್ಛಾಪಟಿಪಜ್ಜಮಾನೋ ಬಾಲೋ ಅಬ್ಯತ್ತೋ ಅಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಖತಂ ಉಪಹತಂ ಅತ್ತಾನಂ ಪರಿಹರತಿ, ಸಾವಜ್ಜೋ ಚ ಹೋತಿ ಸಾನುವಜ್ಜೋ ಚ ವಿಞ್ಞೂನಂ, ಬಹುಞ್ಚ ಅಪುಞ್ಞಂ ಪಸವತೀತಿ।

“ದ್ವೀಸು , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮಾಪಟಿಪಜ್ಜಮಾನೋ ಪಣ್ಡಿತೋ ವಿಯತ್ತೋ ಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಅಕ್ಖತಂ ಅನುಪಹತಂ ಅತ್ತಾನಂ ಪರಿಹರತಿ, ಅನವಜ್ಜೋ ಚ ಹೋತಿ ಅನನುವಜ್ಜೋ ಚ ವಿಞ್ಞೂನಂ, ಬಹುಞ್ಚ ಪುಞ್ಞಂ ಪಸವತಿ। ಕತಮೇಸು ದ್ವೀಸು? ತಥಾಗತೇ ಚ ತಥಾಗತಸಾವಕೇ ಚ। ಇಮೇಸು ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೀಸು ಸಮ್ಮಾಪಟಿಪಜ್ಜಮಾನೋ ಪಣ್ಡಿತೋ ವಿಯತ್ತೋ ಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಅಕ್ಖತಂ ಅನುಪಹತಂ ಅತ್ತಾನಂ ಪರಿಹರತಿ, ಅನವಜ್ಜೋ ಚ ಹೋತಿ ಅನನುವಜ್ಜೋ ಚ ವಿಞ್ಞೂನಂ, ಬಹುಞ್ಚ ಪುಞ್ಞಂ ಪಸವತೀ”ತಿ।

೧೩೯. “ದ್ವೇಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ। ಕತಮೇ ದ್ವೇ? ಸಚಿತ್ತವೋದಾನಞ್ಚ ನ ಚ ಕಿಞ್ಚಿ ಲೋಕೇ ಉಪಾದಿಯತಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ಧಮ್ಮಾ”ತಿ।

೧೪೦. “ದ್ವೇಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ। ಕತಮೇ ದ್ವೇ? ಕೋಧೋ ಚ ಉಪನಾಹೋ ಚ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ಧಮ್ಮಾ”ತಿ।

೧೪೧. “ದ್ವೇಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ। ಕತಮೇ ದ್ವೇ? ಕೋಧವಿನಯೋ ಚ ಉಪನಾಹವಿನಯೋ ಚ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ಧಮ್ಮಾ”ತಿ।

ಆಯಾಚನವಗ್ಗೋ ದುತಿಯೋ।

(೧೩) ೩. ದಾನವಗ್ಗೋ

೧೪೨. "ದ್ವೇಮಾನಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ದಾನಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ದ್ವೇ? ಆಮಿಸದಾನಞ್ಚ ಧಮ್ಮದಾನಞ್ಚ। ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ದಾನಾನಿ। ಏತದಗ್ಗಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮೇಸಂ ದ್ವಿನ್ನಂ ದಾನಾನಂ ಯದಿದಂ ಧಮ್ಮದಾನ"ನ್ತಿ।

೧೪೩. "ದ್ವೇಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಾಗಾ। ಕತಮೇ ದ್ವೇ? ಆಮಿಸಯಾಗೋ ಚ ಧಮ್ಮಯಾಗೋ ಚ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ಯಾಗಾ। ಏತದಗ್ಗಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮೇಸಂ ದ್ವಿನ್ನಂ ಯಾಗಾನಂ ಯದಿದಂ ಧಮ್ಮಯಾಗೋ"ತಿ।

೧೪೪. "ದ್ವೇಮೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಾಗಾ। ಕತಮೇ ದ್ವೇ? ಆಮಿಸಚಾಗೋ ಚ ಧಮ್ಮಚಾಗೋ ಚ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ಚಾಗಾ। ಏತದಗ್ಗಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮೇಸಂ ದ್ವಿನ್ನಂ ಚಾಗಾನಂ ಯದಿದಂ ಧಮ್ಮಚಾಗೋ"ತಿ।

೧೪೫. "ದ್ವೇಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪರಿಚ್ಚಾಗಾ। ಕತಮೇ ದ್ವೇ? ಆಮಿಸಪರಿಚ್ಚಾಗೋ ಚ ಧಮ್ಮಪರಿಚ್ಚಾಗೋ ಚ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ಪರಿಚ್ಚಾಗಾ। ಏತದಗ್ಗಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮೇಸಂ ದ್ವಿನ್ನಂ ಪರಿಚ್ಚಾಗಾನಂ ಯದಿದಂ ಧಮ್ಮಪರಿಚ್ಚಾಗೋ"ತಿ।

೧೪೬. "ದ್ವೇಮೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭೋಗಾ। ಕತಮೇ ದ್ವೇ? ಆಮಿಸಭೋಗೋ ಚ ಧಮ್ಮಭೋಗೋ ಚ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ಭೋಗಾ। ಏತದಗ್ಗಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮೇಸಂ ದ್ವಿನ್ನಂ ಭೋಗಾನಂ ಯದಿದಂ ಧಮ್ಮಭೋಗೋ"ತಿ।

೧೪೭. "ದ್ವೇಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಭೋಗಾ। ಕತಮೇ ದ್ವೇ? ಆಮಿಸಸಮ್ಭೋಗೋ ಚ ಧಮ್ಮಸಮ್ಭೋಗೋ ಚ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ಸಮ್ಭೋಗಾ। ಏತದಗ್ಗಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮೇಸಂ ದ್ವಿನ್ನಂ ಸಮ್ಭೋಗಾನಂ ಯದಿದಂ ಧಮ್ಮಸಮ್ಭೋಗೋ"ತಿ।

೧೪೮. "ದ್ವೇಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಂವಿಭಾಗಾ। ಕತಮೇ ದ್ವೇ? ಆಮಿಸಸಂವಿಭಾಗೋ ಚ ಧಮ್ಮಸಂವಿಭಾಗೋ ಚ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ಸಂವಿಭಾಗಾ। ಏತದಗ್ಗಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮೇಸಂ ದ್ವಿನ್ನಂ ಸಂವಿಭಾಗಾನಂ ಯದಿದಂ ಧಮ್ಮಸಂವಿಭಾಗೋ"ತಿ।

೧೪೯. "ದ್ವೇಮೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಙ್ಗಹಾ। ಕತಮೇ ದ್ವೇ? ಆಮಿಸಸಙ್ಗಹೋ ಚ ಧಮ್ಮಸಙ್ಗಹೋ ಚ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ಸಙ್ಗಹಾ। ಏತದಗ್ಗಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮೇಸಂ ದ್ವಿನ್ನಂ ಸಙ್ಗಹಾನಂ ಯದಿದಂ ಧಮ್ಮಸಙ್ಗಹೋ"ತಿ।

೧೫೦. "ದ್ವೇಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನುಗ್ಗಹಾ। ಕತಮೇ ದ್ವೇ? ಆಮಿಸಾನುಗ್ಗಹೋ ಚ ಧಮ್ಮಾನುಗ್ಗಹೋ ಚ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ಅನುಗ್ಗಹಾ। ಏತದಗ್ಗಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮೇಸಂ ದ್ವಿನ್ನಂ ಅನುಗ್ಗಹಾನಂ ಯದಿದಂ ಧಮ್ಮಾನುಗ್ಗಹೋ"ತಿ।

೧೫೧. "ದ್ವೇಮಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನುಕಮ್ಪಾ। ಕತಮಾ ದ್ವೇ? ಆಮಿಸಾನುಕಮ್ಪಾ ಚ ಧಮ್ಮಾನುಕಮ್ಪಾ ಚ। ಇಮಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ಅನುಕಮ್ಪಾ। ಏತದಗ್ಗಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮಾಸಂ ದ್ವಿನ್ನಂ ಅನುಕಮ್ಪಾನಂ ಯದಿದಂ ಧಮ್ಮಾನುಕಮ್ಪಾ"ತಿ।

ದಾನವಗ್ಗೋ ತತಿಯೋ।

(೧೪) ೪. ಸನ್ಥಾರವಗ್ಗೋ

೧೫೨. “ದ್ವೇಮೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸನ್ಥಾರಾ [ಸನ್ಥಾರಾ (ಕ॰)]। ಕತಮೇ ದ್ವೇ? ಆಮಿಸಸನ್ಥಾರೋ ಚ ಧಮ್ಮಸನ್ಥಾರೋ ಚ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ಸನ್ಥಾರಾ। ಏತದಗ್ಗಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮೇಸಂ ದ್ವಿನ್ನಂ ಸನ್ಥಾರಾನಂ ಯದಿದಂ ಧಮ್ಮಸನ್ಥಾರೋ”ತಿ।

೧೫೩. “ದ್ವೇಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಟಿಸನ್ಥಾರಾ [ಪಟಿಸನ್ಥಾರಾ (ಕ॰)]। ಕತಮೇ ದ್ವೇ? ಆಮಿಸಪಟಿಸನ್ಥಾರೋ ಚ ಧಮ್ಮಪಟಿಸನ್ಥಾರೋ ಚ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ಪಟಿಸನ್ಥಾರಾ। ಏತದಗ್ಗಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮೇಸಂ ದ್ವಿನ್ನಂ ಪಟಿಸನ್ಥಾರಾನಂ ಯದಿದಂ ಧಮ್ಮಪಟಿಸನ್ಥಾರೋ”ತಿ।

೧೫೪. “ದ್ವೇಮಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಸನಾ। ಕತಮಾ ದ್ವೇ? ಆಮಿಸೇಸನಾ ಚ ಧಮ್ಮೇಸನಾ ಚ। ಇಮಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ಏಸನಾ। ಏತದಗ್ಗಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮಾಸಂ ದ್ವಿನ್ನಂ ಏಸನಾನಂ ಯದಿದಂ ಧಮ್ಮೇಸನಾ”ತಿ।

೧೫೫. “ದ್ವೇಮಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪರಿಯೇಸನಾ। ಕತಮಾ ದ್ವೇ? ಆಮಿಸಪರಿಯೇಸನಾ ಚ ಧಮ್ಮಪರಿಯೇಸನಾ ಚ। ಇಮಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ಪರಿಯೇಸನಾ। ಏತದಗ್ಗಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮಾಸಂ ದ್ವಿನ್ನಂ ಪರಿಯೇಸನಾನಂ ಯದಿದಂ ಧಮ್ಮಪರಿಯೇಸನಾ”ತಿ।

೧೫೬. “ದ್ವೇಮಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪರಿಯೇಟ್ಠಿಯೋ। ಕತಮಾ ದ್ವೇ? ಆಮಿಸಪರಿಯೇಟ್ಠಿ ಚ ಧಮ್ಮಪರಿಯೇಟ್ಠಿ ಚ। ಇಮಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ಪರಿಯೇಟ್ಠಿಯೋ। ಏತದಗ್ಗಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮಾಸಂ ದ್ವಿನ್ನಂ ಪರಿಯೇಟ್ಠೀನಂ ಯದಿದಂ ಧಮ್ಮಪರಿಯೇಟ್ಠೀ”ತಿ।

೧೫೭. “ದ್ವೇಮಾ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪೂಜಾ। ಕತಮಾ ದ್ವೇ? ಆಮಿಸಪೂಜಾ ಚ ಧಮ್ಮಪೂಜಾ ಚ। ಇಮಾ ಖೋ ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ಪೂಜಾ। ಏತದಗ್ಗಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮಾಸಂ ದ್ವಿನ್ನಂ ಪೂಜಾನಂ ಯದಿದಂ ಧಮ್ಮಪೂಜಾ”ತಿ।

೧೫೮. “ದ್ವೇಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆತಿಥೇಯ್ಯಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ದ್ವೇ? ಆಮಿಸಾತಿಥೇಯ್ಯಞ್ಚ ಧಮ್ಮಾತಿಥೇಯ್ಯಞ್ಚ । ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ಆತಿಥೇಯ್ಯಾನಿ। ಏತದಗ್ಗಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮೇಸಂ ದ್ವಿನ್ನಂ ಆತಿಥೇಯ್ಯಾನಂ ಯದಿದಂ ಧಮ್ಮಾತಿಥೇಯ್ಯ”ನ್ತಿ।

೧೫೯. “ದ್ವೇಮಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇದ್ಧಿಯೋ। ಕತಮಾ ದ್ವೇ? ಆಮಿಸಿದ್ಧಿ ಚ ಧಮ್ಮಿದ್ಧಿ ಚ। ಇಮಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ಇದ್ಧಿಯೋ। ಏತದಗ್ಗಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮಾಸಂ ದ್ವಿನ್ನಂ ಇದ್ಧೀನಂ ಯದಿದಂ ಧಮ್ಮಿದ್ಧೀ”ತಿ।

೧೬೦. “ದ್ವೇಮಾ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ವುದ್ಧಿಯೋ। ಕತಮಾ ದ್ವೇ? ಆಮಿಸವುದ್ಧಿ ಚ ಧಮ್ಮವುದ್ಧಿ ಚ। ಇಮಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ವುದ್ಧಿಯೋ। ಏತದಗ್ಗಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮಾಸಂ ದ್ವಿನ್ನಂ ವುದ್ಧೀನಂ ಯದಿದಂ ಧಮ್ಮವುದ್ಧೀ”ತಿ।

೧೬೧. “ದ್ವೇಮಾನಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ರತನಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ದ್ವೇ? ಆಮಿಸರತನಞ್ಚ ಧಮ್ಮರತನಞ್ಚ। ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ರತನಾನಿ। ಏತದಗ್ಗಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮೇಸಂ ದ್ವಿನ್ನಂ ರತನಾನಂ ಯದಿದಂ ಧಮ್ಮರತನ”ನ್ತಿ।

೧೬೨. “ದ್ವೇಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸನ್ನಿಚಯಾ। ಕತಮೇ ದ್ವೇ? ಆಮಿಸಸನ್ನಿಚಯೋ ಚ ಧಮ್ಮಸನ್ನಿಚಯೋ ಚ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ಸನ್ನಿಚಯಾ। ಏತದಗ್ಗಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮೇಸಂ ದ್ವಿನ್ನಂ ಸನ್ನಿಚಯಾನಂ ಯದಿದಂ ಧಮ್ಮಸನ್ನಿಚಯೋ”ತಿ।

೧೬೩. “ದ್ವೇಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವೇಪುಲ್ಲಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ದ್ವೇ? ಆಮಿಸವೇಪುಲ್ಲಞ್ಚ ಧಮ್ಮವೇಪುಲ್ಲಞ್ಚ। ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ವೇಪುಲ್ಲಾನಿ। ಏತದಗ್ಗಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮೇಸಂ ದ್ವಿನ್ನಂ ವೇಪುಲ್ಲಾನಂ ಯದಿದಂ ಧಮ್ಮವೇಪುಲ್ಲ”ನ್ತಿ।

ಸನ್ಧಾರವಗ್ಗೋ ಚತುತ್ಥೋ।

(೧೫) ೫. ಸಮಾಪತ್ತಿವಗ್ಗೋ

೧೬೪. “ದ್ವೇಮೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ। ಕತಮೇ ದ್ವೇ? ಸಮಾಪತ್ತಿಕುಸಲತಾ ಚ ಸಮಾಪತ್ತಿವುಟ್ಠಾನಕುಸಲತಾ ಚ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ಧಮ್ಮಾ”ತಿ।

೧೬೫. “ದ್ವೇಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ। ಕತಮೇ ದ್ವೇ? ಅಜ್ಜವಞ್ಚ ಮದ್ದವಞ್ಚ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ಧಮ್ಮಾ”।

೧೬೬. “ದ್ವೇಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ। ಕತಮೇ ದ್ವೇ? ಖನ್ತಿ ಚ ಸೋರಚ್ಚಞ್ಚ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ಧಮ್ಮಾ”।

೧೬೭. “ದ್ವೇಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ। ಕತಮೇ ದ್ವೇ? ಸಾಖಲ್ಯಞ್ಚ ಪಟಿಸನ್ಥಾರೋ ಚ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ಧಮ್ಮಾ”।

೧೬೮. ‘ದ್ವೇಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ। ಕತಮೇ ದ್ವೇ? ಅವಿಹಿಂಸಾ ಚ ಸೋಚೇಯ್ಯಞ್ಚ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ಧಮ್ಮಾ”।

೧೬೯. “ದ್ವೇಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ। ಕತಮೇ ದ್ವೇ? ಇನ್ದ್ರಿಯೇಸು ಅಗುತ್ತದ್ವಾರತಾ ಚ ಭೋಜನೇ ಅಮತ್ತಞ್ಞುತಾ ಚ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ಧಮ್ಮಾ”।

೧೭೦. “ದ್ವೇಮೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ। ಕತಮೇ ದ್ವೇ? ಇನ್ದ್ರಿಯೇಸು ಗುತ್ತದ್ವಾರತಾ ಚ ಭೋಜನೇ ಮತ್ತಞ್ಞುತಾ ಚ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ಧಮ್ಮಾ”।

೧೭೧. “ದ್ವೇಮೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ। ಕತಮೇ ದ್ವೇ? ಪಟಿಸಙ್ಖಾನಬಲಞ್ಚ ಭಾವನಾಬಲಞ್ಚ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ಧಮ್ಮಾ”।

೧೭೨. “ದ್ವೇಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ। ಕತಮೇ ದ್ವೇ? ಸತಿಬಲಞ್ಚ ಸಮಾಧಿಬಲಞ್ಚ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ಧಮ್ಮಾ”।

೧೭೩. “ದ್ವೇಮೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ। ಕತಮೇ ದ್ವೇ? ಸಮಥೋ ಚ ವಿಪಸ್ಸನಾ ಚ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ಧಮ್ಮಾ”।

೧೭೪. “ದ್ವೇಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ। ಕತಮೇ ದ್ವೇ? ಸೀಲವಿಪತ್ತಿ ಚ ದಿಟ್ಠಿವಿಪತ್ತಿ ಚ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ಧಮ್ಮಾ”।

೧೭೫. “ದ್ವೇಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ। ಕತಮೇ ದ್ವೇ? ಸೀಲಸಮ್ಪದಾ ಚ ದಿಟ್ಠಿಸಮ್ಪದಾ ಚ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ಧಮ್ಮಾ”।

೧೭೬. “ದ್ವೇಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ। ಕತಮೇ ದ್ವೇ? ಸೀಲವಿಸುದ್ಧಿ ಚ ದಿಟ್ಠಿವಿಸುದ್ಧಿ ಚ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ಧಮ್ಮಾ”।

೧೭೭. “ದ್ವೇಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ। ಕತಮೇ ದ್ವೇ? ದಿಟ್ಠಿವಿಸುದ್ಧಿ ಚ ಯಥಾದಿಟ್ಠಿಸ್ಸ ಚ ಪಧಾನಂ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ಧಮ್ಮಾ”।

೧೭೮. “ದ್ವೇಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ। ಕತಮೇ ದ್ವೇ? ಅಸನ್ತುಟ್ಠಿತಾ ಚ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು, ಅಪ್ಪಟಿವಾನಿತಾ ಚ ಪಧಾನಸ್ಮಿಂ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ಧಮ್ಮಾ”।

೧೭೯. “ದ್ವೇಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ। ಕತಮೇ ದ್ವೇ? ಮುಟ್ಠಸ್ಸಚ್ಚಞ್ಚ ಅಸಮ್ಪಜಞ್ಞಞ್ಚ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ಧಮ್ಮಾ”।

೧೮೦. “ದ್ವೇಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ। ಕತಮೇ ದ್ವೇ? ಸತಿ ಚ ಸಮ್ಪಜಞ್ಞಞ್ಚ । ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ಧಮ್ಮಾ”ತಿ।

ಸಮಾಪತ್ತಿವಗ್ಗೋ ಪಞ್ಚಮೋ।

ತತಿಯೋ ಪಣ್ಣಾಸಕೋ ಸಮತ್ತೋ।

೧. ಕೋಧಪೇಯ್ಯಾಲಂ

೧೮೧. “ದ್ವೇಮೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ। ಕತಮೇ ದ್ವೇ? ಕೋಧೋ ಚ ಉಪನಾಹೋ ಚ…ಪೇ॰… ಮಕ್ಖೋ ಚ ಪಳಾಸೋ [ಪಲಾಸೋ (ಕ॰)] ಚ… ಇಸ್ಸಾ ಚ ಮಚ್ಛರಿಯಞ್ಚ… ಮಾಯಾ ಚ ಸಾಠೇಯ್ಯಞ್ಚ… ಅಹಿರಿಕಞ್ಚ ಅನೋತ್ತಪ್ಪಞ್ಚ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ಧಮ್ಮಾ”।

೧೮೨. “ದ್ವೇಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ। ಕತಮೇ ದ್ವೇ? ಅಕ್ಕೋಧೋ ಚ ಅನುಪನಾಹೋ ಚ… ಅಮಕ್ಖೋ ಚ ಅಪಳಾಸೋ ಚ… ಅನಿಸ್ಸಾ ಚ ಅಮಚ್ಛರಿಯಞ್ಚ… ಅಮಾಯಾ ಚ ಅಸಾಠೇಯ್ಯಞ್ಚ… ಹಿರೀ ಚ ಓತ್ತಪ್ಪಞ್ಚ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ಧಮ್ಮಾ”।

೧೮೩. “ದ್ವೀಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ದುಕ್ಖಂ ವಿಹರತಿ। ಕತಮೇಹಿ ದ್ವೀಹಿ? ಕೋಧೇನ ಚ ಉಪನಾಹೇನ ಚ… ಮಕ್ಖೇನ ಚ ಪಳಾಸೇನ ಚ… ಇಸ್ಸಾಯ ಚ ಮಚ್ಛರಿಯೇನ ಚ… ಮಾಯಾಯ ಚ ಸಾಠೇಯ್ಯೇನ ಚ… ಅಹಿರಿಕೇನ ಚ ಅನೋತ್ತಪ್ಪೇನ ಚ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೀಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ದುಕ್ಖಂ ವಿಹರತಿ”।

೧೮೪. “ದ್ವೀಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಸುಖಂ ವಿಹರತಿ। ಕತಮೇಹಿ ದ್ವೀಹಿ? ಅಕ್ಕೋಧೇನ ಚ ಅನುಪನಾಹೇನ ಚ… ಅಮಕ್ಖೇನ ಚ ಅಪಳಾಸೇನ ಚ… ಅನಿಸ್ಸಾಯ ಚ ಅಮಚ್ಛರಿಯೇನ ಚ… ಅಮಾಯಾಯ ಚ ಅಸಾಠೇಯ್ಯೇನ ಚ … ಹಿರಿಯಾ ಚ ಓತ್ತಪ್ಪೇನ ಚ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೀಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಸುಖಂ ವಿಹರತಿ”।

೧೮೫. “ದ್ವೇಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ ಸೇಖಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಪರಿಹಾನಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ। ಕತಮೇ ದ್ವೇ? ಕೋಧೋ ಚ ಉಪನಾಹೋ ಚ… ಮಕ್ಖೋ ಚ ಪಳಾಸೋ ಚ… ಇಸ್ಸಾ ಚ ಮಚ್ಛರಿಯಞ್ಚ… ಮಾಯಾ ಚ ಸಾಠೇಯ್ಯಞ್ಚ… ಅಹಿರಿಕಞ್ಚ ಅನೋತ್ತಪ್ಪಞ್ಚ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ಧಮ್ಮಾ ಸೇಖಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಪರಿಹಾನಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ”।

೧೮೬. “ದ್ವೇಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ ಸೇಖಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅಪರಿಹಾನಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ। ಕತಮೇ ದ್ವೇ ? ಅಕ್ಕೋಧೋ ಚ ಅನುಪನಾಹೋ ಚ… ಅಮಕ್ಖೋ ಚ ಅಪಳಾಸೋ ಚ… ಅನಿಸ್ಸಾ ಚ ಅಮಚ್ಛರಿಯಞ್ಚ… ಅಮಾಯಾ ಚ ಅಸಾಠೇಯ್ಯಞ್ಚ… ಹಿರೀ ಚ ಓತ್ತಪ್ಪಞ್ಚ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ಧಮ್ಮಾ ಸೇಖಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅಪರಿಹಾನಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ”।

೧೮೭. “ದ್ವೀಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಏವಂ ನಿರಯೇ। ಕತಮೇಹಿ ದ್ವೀಹಿ? ಕೋಧೇನ ಚ ಉಪನಾಹೇನ ಚ… ಮಕ್ಖೇನ ಚ ಪಳಾಸೇನ ಚ… ಇಸ್ಸಾಯ ಚ ಮಚ್ಛರಿಯೇನ ಚ… ಮಾಯಾಯ ಚ ಸಾಠೇಯ್ಯೇನ ಚ… ಅಹಿರಿಕೇನ ಚ ಅನೋತ್ತಪ್ಪೇನ ಚ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೀಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಏವಂ ನಿರಯೇ”।

೧೮೮. “ದ್ವೀಹಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಏವಂ ಸಗ್ಗೇ। ಕತಮೇಹಿ ದ್ವೀಹಿ? ಅಕ್ಕೋಧೇನ ಚ ಅನುಪನಾಹೇನ ಚ… ಅಮಕ್ಖೇನ ಚ ಅಪಳಾಸೇನ ಚ… ಅನಿಸ್ಸಾಯ ಚ ಅಮಚ್ಛರಿಯೇನ ಚ… ಅಮಾಯಾಯ ಚ ಅಸಾಠೇಯ್ಯೇನ ಚ… ಹಿರಿಯಾ ಚ ಓತ್ತಪ್ಪೇನ ಚ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೀಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಏವಂ ಸಗ್ಗೇ”।

೧೮೯. “ದ್ವೀಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ಕತಮೇಹಿ ದ್ವೀಹಿ? ಕೋಧೇನ ಚ ಉಪನಾಹೇನ ಚ… ಮಕ್ಖೇನ ಚ ಪಳಾಸೇನ ಚ… ಇಸ್ಸಾಯ ಚ ಮಚ್ಛರಿಯೇನ ಚ… ಮಾಯಾಯ ಚ ಸಾಠೇಯ್ಯೇನ ಚ… ಅಹಿರಿಕೇನ ಚ ಅನೋತ್ತಪ್ಪೇನ ಚ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೀಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ”।

೧೯೦. "ದ್ವೀಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ಕತಮೇಹಿ ದ್ವೀಹಿ? ಅಕ್ಕೋಧೇನ ಚ ಅನುಪನಾಹೇನ ಚ... ಅಮಕ್ಖೇನ ಚ ಅಪಳಾಸೇನ ಚ... ಅನಿಸ್ಸಾಯ ಚ ಅಮಚ್ಛರಿಯೇನ ಚ... ಅಮಾಯಾಯ ಚ ಅಸಾಠೇಯ್ಯೇನ ಚ... ಹಿರಿಯಾ ಚ ಓತ್ತಪ್ಪೇನ ಚ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೀಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ"।

ಕೋಧಪೇಯ್ಯಾಲಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ।

೧. ಅಕುಸಲಪೇಯ್ಯಾಲಂ

೧೯೧-೨೦೦. “ದ್ವೇಮೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ ಅಕುಸಲಾ... ದ್ವೇಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ ಕುಸಲಾ... ದ್ವೇಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ ಸಾವಜ್ಜಾ... ದ್ವೇಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ ಅನವಜ್ಜಾ... ದ್ವೇಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ ದುಕ್ಖುದ್ರಯಾ... ದ್ವೇಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ ಸುಖುದ್ರಯಾ... ದ್ವೇಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ ದುಕ್ಖವಿಪಾಕಾ... ದ್ವೇಮೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ ಸುಖವಿಪಾಕಾ... ದ್ವೇಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ ಸಬ್ಯಾಬಜ್ಝಾ... ದ್ವೇಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝಾ। ಕತಮೇ ದ್ವೇ? ಅಕ್ಕೋಧೋ ಚ ಅನುಪನಾಹೋ ಚ... ಅಮಕ್ಖೋ ಚ ಅಪಳಾಸೋ ಚ... ಅನಿಸ್ಸಾ ಚ ಅಮಚ್ಛರಿಯಞ್ಚ... ಅಮಾಯಾ ಚ ಅಸಾಠೇಯ್ಯಞ್ಚ... ಹಿರೀ ಚ ಓತ್ತಪ್ಪಞ್ಚ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ಧಮ್ಮಾ ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝಾ”ತಿ।

ಅಕುಸಲಪೇಯ್ಯಾಲಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ।

೩. ವಿನಯಪೇಯ್ಯಾಲಂ

೧೦೧. “ದ್ವೇಮೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅತ್ಥವಸೇ ಪಟಿಚ್ಚ ತಥಾಗತೇನ ಸಾವಕಾನಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಪಞ್ಞತ್ತಂ। ಕತಮೇ ದ್ವೇ? ಸಙ್ಘಸುಟ್ಠುತಾಯ ಸಙ್ಘಫಾಸುತಾಯ... ದುಮ್ಮಙ್ಕೂನಂ ಪುಗ್ಗಲಾನಂ ನಿಗ್ಗಹಾಯ, ಪೇಸಲಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಫಾಸುವಿಹಾರಾಯ... ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕಾನಂ ಆಸವಾನಂ ಸಂವರಾಯ, ಸಮ್ಪರಾಯಿಕಾನಂ ಆಸವಾನಂ ಪಟಿಘಾತಾಯ... ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕಾನಂ ವೇರಾನಂ ಸಂವರಾಯ, ಸಮ್ಪರಾಯಿಕಾನಂ ವೇರಾನಂ ಪಟಿಘಾತಾಯ... ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕಾನಂ ವಜ್ಜಾನಂ ಸಂವರಾಯ, ಸಮ್ಪರಾಯಿಕಾನಂ ವಜ್ಜಾನಂ ಪಟಿಘಾತಾಯ... ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕಾನಂ ಭಯಾನಂ ಸಂವರಾಯ, ಸಮ್ಪರಾಯಿಕಾನಂ ಭಯಾನಂ ಪಟಿಘಾತಾಯ... ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕಾನಂ ಅಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಸಂವರಾಯ, ಸಮ್ಪರಾಯಿಕಾನಂ ಅಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಪಟಿಘಾತಾಯ... ಗಿಹೀನಂ ಅನುಕಮ್ಪಾಯ, ಪಾಪಿಚ್ಛಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಪಕ್ಖುಪಚ್ಛೇದಾಯ... ಅಪ್ಪಸನ್ನಾನಂ ಪಸಾದಾಯ, ಪಸನ್ನಾನಂ ಭಿಯ್ಯೋಭಾವಾಯ... ಸದ್ಧಮ್ಮಟ್ಠಿತಿಯಾ ವಿನಯಾನುಗ್ಗಹಾಯ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ಅತ್ಥವಸೇ ಪಟಿಚ್ಚ ತಥಾಗತೇನ ಸಾವಕಾನಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಪಞ್ಞತ್ತ”ನ್ತಿ।

೧೦೨-೧೩೦. “ದ್ವೇಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅತ್ಥವಸೇ ಪಟಿಚ್ಚ ತಥಾಗತೇನ ಸಾವಕಾನಂ ಪಾತಿಮೋಕ್ಖಂ ಪಞ್ಞತ್ತಂ...ಪೇ॰... ಪಾತಿಮೋಕ್ಖುದ್ದೇಸೋ ಪಞ್ಞತ್ತೋ... ಪಾತಿಮೋಕ್ಖಟ್ಠಪನಂ ಪಞ್ಞತ್ತಂ... ಪವಾರಣಾ ಪಞ್ಞತ್ತಾ... ಪವಾರಣಟ್ಠಪನಂ ಪಞ್ಞತ್ತಂ... ತಜ್ಜನೀಯಕಮ್ಮಂ ಪಞ್ಞತ್ತಂ... ನಿಯಸ್ಸಕಮ್ಮಂ ಪಞ್ಞತ್ತಂ... ಪಬ್ಬಾಜನೀಯಕಮ್ಮಂ ಪಞ್ಞತ್ತಂ... ಪಟಿಸಾರಣೀಯಕಮ್ಮಂ ಪಞ್ಞತ್ತಂ... ಉಕ್ಖೇಪನೀಯಕಮ್ಮಂ ಪಞ್ಞತ್ತಂ... ಪರಿವಾಸದಾನಂ ಪಞ್ಞತ್ತಂ... ಮೂಲಾಯ ಪಟಿಕಸ್ಸನಂ ಪಞ್ಞತ್ತಂ... ಮಾನತ್ತದಾನಂ ಪಞ್ಞತ್ತಂ... ಅಬ್ಭಾನಂ ಪಞ್ಞತ್ತಂ... ಓಸಾರಣೀಯಂ ಪಞ್ಞತ್ತಂ... ನಿಸ್ಸಾರಣೀಯಂ ಪಞ್ಞತ್ತಂ... ಉಪಸಮ್ಪದಾ ಪಞ್ಞತ್ತಾ... ಞತ್ತಿಕಮ್ಮಂ ಪಞ್ಞತ್ತಂ... ಞತ್ತಿದುತಿಯಕಮ್ಮಂ ಪಞ್ಞತ್ತಂ... ಞತ್ತಿಚತುತ್ಥಕಮ್ಮಂ ಪಞ್ಞತ್ತಂ... ಅಪಞ್ಞತ್ತೇ ಪಞ್ಞತ್ತಂ... ಪಞ್ಞತ್ತೇ ಅನುಪಞ್ಞತ್ತಂ... ಸಮ್ಮುಖಾವಿನಯೋ ಪಞ್ಞತ್ತೋ... ಸತಿವಿನಯೋ ಪಞ್ಞತ್ತೋ... ಅಮೂಳ್ಹವಿನಯೋ ಪಞ್ಞತ್ತೋ... ಪಟಿಞ್ಞಾತಕರಣಂ ಪಞ್ಞತ್ತಂ... ಯೇಭುಯ್ಯಸಿಕಾ ಪಞ್ಞತ್ತಾ... ತಸ್ಸಪಾಪಿಯಸಿಕಾ ಪಞ್ಞತ್ತಾ... ತಿಣವತ್ಥಾರಕೋ ಪಞ್ಞತ್ತೋ। ಕತಮೇ ದ್ವೇ? ಸಙ್ಘಸುಟ್ಠುತಾಯ, ಸಙ್ಘಫಾಸುತಾಯ... ದುಮ್ಮಙ್ಕೂನಂ ಪುಗ್ಗಲಾನಂ ನಿಗ್ಗಹಾಯ, ಪೇಸಲಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಫಾಸುವಿಹಾರಾಯ... ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕಾನಂ ಆಸವಾನಂ ಸಂವರಾಯ, ಸಮ್ಪರಾಯಿಕಾನಂ ಆಸವಾನಂ ಪಟಿಘಾತಾಯ... ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕಾನಂ ವೇರಾನಂ ಸಂವರಾಯ, ಸಮ್ಪರಾಯಿಕಾನಂ ವೇರಾನಂ ಪಟಿಘಾತಾಯ... ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕಾನಂ ವಜ್ಜಾನಂ ಸಂವರಾಯ, ಸಮ್ಪರಾಯಿಕಾನಂ ವಜ್ಜಾನಂ ಪಟಿಘಾತಾಯ... ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕಾನಂ ಭಯಾನಂ ಸಂವರಾಯ, ಸಮ್ಪರಾಯಿಕಾನಂ ಭಯಾನಂ ಪಟಿಘಾತಾಯ... ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕಾನಂ ಅಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಸಂವರಾಯ, ಸಮ್ಪರಾಯಿಕಾನಂ ಅಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಪಟಿಘಾತಾಯ... ಗಿಹೀನಂ ಅನುಕಮ್ಪಾಯ, ಪಾಪಿಚ್ಛಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಪಕ್ಖುಪಚ್ಛೇದಾಯ... ಅಪ್ಪಸನ್ನಾನಂ ಪಸಾದಾಯ, ಪಸನ್ನಾನಂ ಭಿಯ್ಯೋಭಾವಾಯ... ಸದ್ಧಮ್ಮಟ್ಠಿತಿಯಾ, ವಿನಯಾನುಗ್ಗಹಾಯ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ಅತ್ಥವಸೇ ಪಟಿಚ್ಚ ತಥಾಗತೇನ ಸಾವಕಾನಂ ತಿಣವತ್ಥಾರಕೋ ಪಞ್ಞತ್ತೋ”ತಿ।

ವಿನಯಪೇಯ್ಯಾಲಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ।

೪. ರಾಗಪೇಯ್ಯಾಲಂ

೨೩೧. “ರಾಗಸ್ಸ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ದ್ವೇ ಧಮ್ಮಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ। ಕತಮೇ ದ್ವೇ? ಸಮಥೋ ಚ ವಿಪಸ್ಸನಾ ಚ। ರಾಗಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಇಮೇ ದ್ವೇ ಧಮ್ಮಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ”ತಿ।

“ರಾಗಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪರಿಞ್ಞಾಯ ದ್ವೇ ಧಮ್ಮಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ। ಕತಮೇ ದ್ವೇ? ಸಮಥೋ ಚ ವಿಪಸ್ಸನಾ ಚ। ರಾಗಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪರಿಞ್ಞಾ ಇಮೇ ದ್ವೇ ಧಮ್ಮಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ। ರಾಗಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪರಿಕ್ಖಯಾಯ ದ್ವೇ ಧಮ್ಮಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ। ಕತಮೇ ದ್ವೇ? ಸಮಥೋ ಚ ವಿಪಸ್ಸನಾ ಚ। ರಾಗಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪರಿಕ್ಖಯಾ ಇಮೇ ದ್ವೇ ಧಮ್ಮಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ। ರಾಗಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಹಾನಾಯ ದ್ವೇ ಧಮ್ಮಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ। ಕತಮೇ ದ್ವೇ? ಸಮಥೋ ಚ ವಿಪಸ್ಸನಾ ಚ। ರಾಗಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಹಾನಾ ಇಮೇ ದ್ವೇ ಧಮ್ಮಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ। ರಾಗಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಖಯಾಯ ದ್ವೇ ಧಮ್ಮಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ। ಕತಮೇ ದ್ವೇ? ಸಮಥೋ ಚ ವಿಪಸ್ಸನಾ ಚ। ರಾಗಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಖಯಾ ಇಮೇ ದ್ವೇ ಧಮ್ಮಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ। ರಾಗಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಯಾಯ ದ್ವೇ ಧಮ್ಮಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ। ಕತಮೇ ದ್ವೇ? ಸಮಥೋ ಚ ವಿಪಸ್ಸನಾ ಚ। ರಾಗಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಯಾ ಇಮೇ ದ್ವೇ ಧಮ್ಮಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ। ರಾಗಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿರಾಗಾಯ ದ್ವೇ ಧಮ್ಮಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ। ಕತಮೇ ದ್ವೇ? ಸಮಥೋ ಚ ವಿಪಸ್ಸನಾ ಚ। ರಾಗಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿರಾಗಾ ಇಮೇ ದ್ವೇ ಧಮ್ಮಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ। ರಾಗಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನಿರೋಧಾಯ ದ್ವೇ ಧಮ್ಮಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ। ಕತಮೇ ದ್ವೇ? ಸಮಥೋ ಚ ವಿಪಸ್ಸನಾ ಚ। ರಾಗಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನಿರೋಧಾ ಇಮೇ ದ್ವೇ ಧಮ್ಮಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ। ರಾಗಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಾಗಾಯ ದ್ವೇ ಧಮ್ಮಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ। ಕತಮೇ ದ್ವೇ? ಸಮಥೋ ಚ ವಿಪಸ್ಸನಾ ಚ। ರಾಗಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಾಗಾ ಇಮೇ ದ್ವೇ ಧಮ್ಮಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ। ರಾಗಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಾಯ ದ್ವೇ ಧಮ್ಮಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ। ಕತಮೇ ದ್ವೇ? ಸಮಥೋ ಚ ವಿಪಸ್ಸನಾ ಚ। ರಾಗಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಾಯ ಇಮೇ ದ್ವೇ ಧಮ್ಮಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ”ತಿ।

೨೩೨-೨೪೬. “ದೋಸಸ್ಸ…ಪೇ॰… ಮೋಹಸ್ಸ… ಕೋಧಸ್ಸ… ಉಪನಾಹಸ್ಸ… ಮಕ್ಖಸ್ಸ… ಪಳಾಸಸ್ಸ… ಇಸ್ಸಾಯ… ಮಚ್ಛರಿಯಸ್ಸ… ಮಾಯಾಯ… ಸಾಠೇಯ್ಯಸ್ಸ… ಥಮ್ಭಸ್ಸ… ಸಾರಮ್ಭಸ್ಸ… ಮಾನಸ್ಸ… ಅತಿಮಾನಸ್ಸ… ಮದಸ್ಸ… ಪಮಾದಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ದ್ವೇ ಧಮ್ಮಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ। ಕತಮೇ ದ್ವೇ? ಸಮಥೋ ಚ ವಿಪಸ್ಸನಾ ಚ। ಪಮಾದಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಭಿಞ್ಞಾ ಇಮೇ ದ್ವೇ ಧಮ್ಮಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ। ಪಮಾದಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪರಿಞ್ಞಾಯ ದ್ವೇ ಧಮ್ಮಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ। ಕತಮೇ ದ್ವೇ? ಸಮಥೋ ಚ ವಿಪಸ್ಸನಾ ಚ। ಪಮಾದಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪರಿಞ್ಞಾ ಇಮೇ ದ್ವೇ ಧಮ್ಮಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ। ಪಮಾದಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪರಿಕ್ಖಯಾಯ ದ್ವೇ ಧಮ್ಮಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ। ಕತಮೇ ದ್ವೇ? ಸಮಥೋ ಚ ವಿಪಸ್ಸನಾ ಚ। ಪಮಾದಸ್ಸ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪರಿಕ್ಖಯಾಯ ಇಮೇ ದ್ವೇ ಧಮ್ಮಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ। ಪಮಾದಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಹಾನಾಯ ದ್ವೇ ಧಮ್ಮಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ। ಕತಮೇ ದ್ವೇ? ಸಮಥೋ ಚ ವಿಪಸ್ಸನಾ ಚ। ಪಮಾದಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಹಾನಾ ಇಮೇ ದ್ವೇ ಧಮ್ಮಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ। ಪಮಾದಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಖಯಾಯ ದ್ವೇ ಧಮ್ಮಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ। ಕತಮೇ ದ್ವೇ? ಸಮಥೋ ಚ ವಿಪಸ್ಸನಾ ಚ। ಪಮಾದಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಖಯಾ ಇಮೇ ದ್ವೇ ಧಮ್ಮಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ। ಪಮಾದಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಯಾಯ ದ್ವೇ ಧಮ್ಮಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ। ಕತಮೇ ದ್ವೇ? ಸಮಥೋ ಚ ವಿಪಸ್ಸನಾ ಚ। ಪಮಾದಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಯಾ ಇಮೇ ದ್ವೇ ಧಮ್ಮಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ। ಪಮಾದಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿರಾಗಾಯ ದ್ವೇ ಧಮ್ಮಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ। ಕತಮೇ ದ್ವೇ? ಸಮಥೋ ಚ ವಿಪಸ್ಸನಾ ಚ। ಪಮಾದಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿರಾಗಾ ಇಮೇ ದ್ವೇ ಧಮ್ಮಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ। ಪಮಾದಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನಿರೋಧಾಯ ದ್ವೇ ಧಮ್ಮಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ। ಕತಮೇ ದ್ವೇ? ಸಮಥೋ ಚ ವಿಪಸ್ಸನಾ ಚ। ಪಮಾದಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನಿರೋಧಾ ಇಮೇ ದ್ವೇ ಧಮ್ಮಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ। ಪಮಾದಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಾಗಾಯ ದ್ವೇ ಧಮ್ಮಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ। ಕತಮೇ ದ್ವೇ? ಸಮಥೋ ಚ ವಿಪಸ್ಸನಾ ಚ। ಪಮಾದಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಾಗಾ ಇಮೇ ದ್ವೇ ಧಮ್ಮಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ। ಪಮಾದಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಾಯ ದ್ವೇ ಧಮ್ಮಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ। ಕತಮೇ ದ್ವೇ? ಸಮಥೋ ಚ ವಿಪಸ್ಸನಾ ಚ। ಪಮಾದಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಾಯ ಇಮೇ ದ್ವೇ ಧಮ್ಮಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ”ತಿ।

(ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಅತ್ತಮನಾ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದುನ್ತಿ।) [( ) ಏತ್ಥನ್ತರೇ ಪಾಠೋ ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰ ಪೋತ್ಥಕೇಸು ನತ್ಥಿ]

ರಾಗಪೇಯ್ಯಾಲಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ।

ದುಕನಿಪಾತಪಾಳಿ ನಿಟ್ಠಿತಾ।